

Perspectiefnota 2022

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding.....	3
2. Schets op hoofdlijnen van ontwikkelingen.....	5
3. Financieel perspectief	8
4. Toelichting per programma's	19
Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie.....	19
Programma 2. Samen leven en ondersteunen	24
Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	31
Programma 4. Vrije tijd.....	37
Programma 5. Veiligheid.....	39
Programma 6. Dienstverlening en participatie.....	41
Programma 7. Inrichting van de stad.....	45
Overzicht Overhead.....	48
Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien	51
Bijlage 1. Toelichting loon- en prijsstijging	54
Bijlage 2. Samenvatting Eerste Tussenbericht 2021	55
Bijlage 3. Resultaatbestemming jaarrekening 2020.....	56
Bijlage 4. Monitor Ombuigen en vernieuwen.....	65
Bijlage 5. Overzicht coronakosten gemeente Zoetermeer	73
Bijlage 6. Overzicht financiële ontwikkelingen bestaand beleid, onvermijdelijke ontwikkelingen en beleidswijzigingen.....	76
Bijlage 7. Ontwikkelingen Financiële Verhoudingen	78
Bijlage 8. Reserve Enecomiddelen en reserve vrij inzetbaar.....	81
Bijlage 9. Onderwerpen Coalitieakkoord 2018	84

1. Inleiding

Een perspectiefnota schetst - als basis voor de programmabegroting - voorstellen tot aanpassen van beleid. In dit geval met als basis het Coalitieakkoord van 2018 en rekening houdend met het financieel perspectief. En zoals gebruikelijk zijn in de perspectiefnota ook de afwijkingen over het lopende begrotingsjaar 2021 opgenomen: het Eerste Tussenbericht. Dit biedt de raad handvatten om in het voorjaarsdebat nader richting te geven en aandacht te vragen voor specifieke onderwerpen. Voor onderwerpen die al in 2021 financiële middelen vragen, wordt tijdens het voorjaarsdebat een raadsbesluit gevraagd.

Dit jaar is sprake van meerdere bijzonderheden. Er komt een nieuw kabinet. De gevolgen voor gemeenten van het nieuwe Regeerakkoord zijn niet voor het voorjaarsdebat bekend. Verder zijn er volgend jaar gemeenteraadsverkiezingen en dus zijn dit de laatste perspectiefnota en begroting van deze college- en raadsperiode.

De Perspectiefnota 2022 bevat geen voorstellen die een beroep doen op Enecomiddelen. De besteding van Enecogelden is een afzonderlijk traject en maakt geen deel uit van deze perspectiefnota. In mei 2021 is de raadsbehandeling van het afwegingskader, dat gevuld wordt met Enecomiddelen. Een raadsvoorstel over bestedingsrichtingen (in tranches en thema's) wordt apart aangeboden en komt tijdens het voorjaarsdebat aan de orde. In aansluiting daarop worden concrete bestedingsvoorstellen voor concrete projecten (binnen de onderscheiden thema's) in het najaarsdebat ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Financieel perspectief, begrotingsevenwicht

Het begrotingssaldo vertoont over alle jaren van de meerjarenbegroting een negatief resultaat. In afwachting van de uitkomsten van de gesprekken tussen rijk en VNG over de kostencompensatie jeugdzorg (en Wmo) is het college in de Perspectiefnota 2022 terughoudend met voorstellen, die het begrotingsbeeld verder structureel nadelig beïnvloeden.

In hoofdstuk 3 wordt het financieel perspectief nader toegelicht.

Meicirculaire

De voorschriften van de provinciaal toezichthouder geven aan dat de gevolgen van de meicirculaire worden betrokken in de Programmabegroting 2022-2025. De gevolgen van de aanstaande meicirculaire zijn niet in de Perspectiefnota 2022 verwerkt. Op dit moment is nog geen betrouwbare inschatting te geven over de gevolgen van deze circulaire voor onze gemeente. Zo snel als mogelijk na het verschijnen van de meicirculaire wordt de raad in een afzonderlijk memo op hoofdlijn over de financiële uitkomst van de meicirculaire voor het voorjaarsdebat geïnformeerd. Na het zomerreces wordt een nadere duiding van de gevolgen van de meicirculaire gegeven.

Leeswijzer

Na de inleiding volgt in hoofdstuk 2 een schets op hoofdlijnen van ontwikkelingen.

Hoofdstuk 3 toont het financieel perspectief voor de komende jaren op hoofdlijnen. In aansluiting daarop wordt ingegaan op de ontwikkeling van de reserves (Reserve investeringsfonds 2030/Rif en reserve vrij inzetbaar).

Hoofdstuk 4 geeft per programma en daarbinnen op postniveau, een toelichting op de ontwikkeling van met name het financieel perspectief. In principe kent elk programma de volgende inrichting. Allereerst wordt schematisch de doelenboom getoond met op het hoogste niveau het te bereiken maatschappelijk effect. Daaronder volgen de te realiseren doelen en de effectindicatoren (= meefactoren).

Ten tweede worden direct onder de doelenboom onder het kopje Wijzigingen doelen en indicatoren voorstellen voor aanpassingen van doelen en/of effectindicatoren vermeld.

Ten derde wordt een tabel getoond met onderwerpen (op postniveau) met daaronder een korte toelichting op de **financiële en inhoudelijke** gevolgen voor het Financieel perspectief met een indeling in:

- financiële ontwikkelingen bestaand beleid. Naast de leereffecten jaarrekening gaat het om afwijkingen van het lopend begrotingsjaar;
- onvermijdelijke ontwikkelingen die buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen;
- afwijkingen in de realisatie van bezuinigingsmaatregelen ombuigen en vernieuwen;
- beleidswijzigingen met financiële gevolgen.

Het uiteindelijke saldo geeft aan wat de financiële gevolgen zijn voor het betreffende programma ten opzichte van de Programmabegroting 2021-2024. Dit wordt weergegeven als de *totale wijziging saldo programma*.

Indien van toepassing worden aan het eind van een programma ook de nieuwe strategische risico's vermeld.

Bijlagen

Tot slot zijn de volgende bijlagen bijgevoegd:

1. Toelichting loon- en prijsstijging
2. Samenvatting Eerste Tussenbericht 2021
3. Resultaatbestemming jaarrekening 2020
4. Monitor Ombuigen en vernieuwen
5. Overzicht coronakosten gemeente Zoetermeer
6. Overzicht specificaties financiële ontwikkelingen bestaand beleid, onvermijdelijke ontwikkelingen, afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen en beleidswijzigingen
7. Ontwikkelingen financiële verhoudingen
8. Reserve Enecomiddelen en reserve vrij inzetbaar
9. Onderwerpen Coalitieakkoord 2018

2. Schets op hoofdlijnen van ontwikkelingen

Karakter Perspectiefnota 2022: beleidsarm, in financieel onzekere tijd met inzet op herstel

Deze laatste perspectiefnota van dit college is er een in een onzekere tijd. Deze onzekerheid kenmerkt zich door een aantal punten: De gevolgen van corona kunnen nog niet worden benoemd. De voorbereidingen voor het vormen van een nieuw kabinet – na de tweede kamerverkiezingen in maart 2021 – zijn nog in volle gang. Er is nog geen goed beeld op de (financiële) uitkomst van ontwikkelingen in de financiële verhouding tussen rijk en gemeenten. En niet in de laatste plaats de financiële ondersteuning, die nodig is vanuit het rijk om onze taken met betrekking tot de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) goed uit te voeren.

Stilstaan is geen optie. We denken vooruit, hebben ambitie en zien kansen voor 2022 en in de aanloop daarnaartoe. Kansen om voor inwoners en stad impulsen te geven aan kwaliteit in en van de stad. Gericht op beter wonen, beter leven, meer toegankelijk, duurzamer en met een gezond bedrijfsleven. De Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 gaat mede richting geven aan te maken keuzes voor die impulsen.

Met een blik naar de toekomst zijn in deze perspectiefnota ook enkele kansen en - in de opvatting van het college - noodzakelijke voorstellen tot beleidsintensivering opgenomen. Ondanks de financiële krapte en onduidelijkheid over de ontwikkeling van de financiën.

Enecogelden

Plannen die een eenmalige of tijdelijke financiële impuls vragen, worden opgenomen in de voorstellen voor het investeringsfonds dat gevuld gaat worden met de Enecogelden. In het voorjaarsdebat 2021 wordt in een afzonderlijk voorstel de richting van bestemming van die gelden geagendeerd. Daarna volgen in het najaar de - eerste - voorstellen tot bestemming en besteding voor concrete projecten/onderwerpen.

Financiële vertreksituatie niet gunstig en onzeker, een tussenstand

De structurele meerjarige financiële situatie van de gemeentelijke begroting blijft zorgelijk.

Het is een gegeven dat we – net als vele andere gemeenten – tekorten in de exploitatie van de begroting noodgedwongen moeten aanvullen met een beroep op reserves. En zonder reëel zicht op een structureel hogere rijksvergoeding voor de kostenontwikkeling in het sociaal domein is op enig moment een operatie 'Ombuigen en Vernieuwen 2.0' noodzakelijk. En die noodzaak krijgt nog een extra accent, doordat in de meerjarenbegroting 2021-2024 een fors aantal beleidsintensiveringen is opgenomen met een tijdelijk budget tot en met het jaar 2022. De bestuurlijke wens is om dit beleid vanaf 2023 voort te zetten.

De onzekerheid over het moment (en uitkomst) van het overleg tussen rijk en VNG over de (structurele) verhoging van de kostenvergoeding van de Jeugdwet en de stand van het financieel perspectief stelt ons voor een aantal dilemma's.

De kernvraag is: wil de raad een structureel en reëel sluitende begroting vaststellen in november 2021?

Gelet op lopende onderhandelingen tussen VNG en kabinet over de kostencompensatie beschouwt het college de financiële stand van zaken in de Perspectiefnota 2022 als een **tussenstand**. Een stand die niet positief is, maar de verwachting is ook, dat het rijk op enig moment met compensatie komt.

Dilemma's met betrekking tot begrotingsbeeld

De onzekerheid over de aanpassing van de rijksvergoeding is dermate groot dat het college - ten opzichte van onze reeds gemaakte aannames voor stijgende vergoedingen in het financieel perspectief - op dit moment niet verder vooruit willen lopen op de uitkomst ervan. De onzekerheid betreft zowel de omvang van de (verwachte) vergoeding van de tekorten in het sociaal domein, de gevolgen van de herijking van het gemeentefonds als de ontwikkelingen rond de Wmo en jeugd. Bijlage 7 licht de ontwikkelingen in het kader van de financiële verhoudingen nader toe.

Omdat in het actuele financieel perspectief de kosten van het sociaal domein wel verder oplopen en dus het financieel beeld nadelig beïnvloeden, staan wij voor een aantal dilemma's/afwegingen in het kader van het dekkingsplan van de begroting.

In afwachting van de uitkomsten van de gesprekken tussen rijk en VNG over de kostencompensatie jeugd (en Wmo) zijn wij nu in de Perspectiefnota 2022 terughoudend met voorstellen, die het begrotingsbeeld verder structureel nadelig beïnvloeden. Tegelijkertijd doen wij – nog – geen voorstellen om het budgettair mogelijk te maken om bestaand tijdelijk beleid (uit het Coalitieakkoord) in of vanaf 2023 te verlengen.

Voor een aanvullend pakket inhoudelijke bezuinigingen is het nog te vroeg. Het huidig pakket van € 14 mln. is nog niet ten volle gerealiseerd en een verdere versobering van voorzieningen of aanpassing van lasten achten wij inhoudelijk ongewenst. Zolang geen duidelijkheid is over de aanpassing van de rijksvergoeding is dit ook nog niet noodzakelijk. Daarom spreken we ook hier over een **tussenstand**.

Als de verwachte duidelijkheid van het rijk langer dan verwacht uitblijft of de compensatie onvoldoende soelaas biedt om de financiën structureel in evenwicht te brengen dan ontstaat een nieuwe situatie. Een situatie die – als deze ook in november 2021 bij de vaststelling van de begroting nog aan de orde is - ook de aandacht van de provincie trekt in het kader van haar verantwoordelijkheid voor het financieel toezicht.

Zodra wij actuele gegevens over het nu gepresenteerde financieel perspectief ontvangen, informeren wij de raad daarover. Op die manier kunnen in het voorjaarsdebat op basis van de meest recente (financiële) ontwikkelingen de beraadslagingen in de gemeenteraad over de Perspectiefnota 2022 plaatsvinden.

Coronamaatregelen

Het aantal gevaccineerde mensen neemt toe. Zo ook het rijksbeleid om de samenleving stap voor stap weer houvast te geven. Dit schets een voorzichtig positief herstel. Herstel vanuit de veerkracht van de economie en noodzakelijke steun aan de inwoners vanuit de overheid. De rijksoverheid zet haar steunbeleid waar nodig voort en dat bevordert in ieder geval een 'zachte landing' voor het weer kunnen aantrekken van werkgelegenheid. Dat neemt niet weg dat bij het afbouwen of beëindigen van steunmaatregelen van het rijk voor bedrijven, ondernemers en instellingen er een 'na-ijl' effect is, waarvan de gevolgen kunnen neerslaan bij de gemeente. In de vorm van mogelijke toename van werkloosheid gevolgd door bijstand, een mogelijke toename in beroep op gemeentelijke voorzieningen als kwijtschelding of bijzondere bijstand. Of verzoeken van ondernemers, instellingen of verenigingen op de gemeente om hen te ondersteunen bij het (economisch) herstel.

Voor het inzetten van maatregelen om de inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen te ontzien of te ondersteunen was in het begrotingsjaar 2020 een budget van € 5 mln. beschikbaar (gedekt uit de Enecomiddelen). Doordat verreweg de meeste extra kosten door het rijk zijn vergoed, werd de inzet van gemeentelijke middelen hiervoor eenmalig lager dan verwacht en resteert nog € 4,7 mln. Het college stelt in de Perspectiefnota 2022 voor om het overschot 2020 over te brengen naar 2021, zodat er middelen beschikbaar zijn om – met gebruikmaking van het eigen afwegingskader – steunmaatregelen mogelijk te blijven maken. Daarnaast stuurt het college rond de zomer een coronaherstelplan naar de raad. Dit plan richt zich op de revitalisatie van Zoetermeer na de crisis.

In aanvulling op dit budget stelt het college voor om in de reserve vrij inzetbaar een reservering van € 3,5 mln. aan te houden voor eventueel tegenvallers in de uitvoering van de begroting 2021 als gevolg van COVID-19. Die tegenvallers kunnen ontstaan, doordat in de uitvoering van beleid sprake is van een inhaalslag uit 2020 of hogere kosten/lagere inkomsten 2021, waarvoor het rijk geen of onvoldoende compensatie biedt. Deze reservering van € 3,5 mln. is qua omvang het bedrag, dat in de jaarrekening 2020 onderdeel is van het rekeningresultaat 2020 voor activiteiten die – als gevolg van COVID-19 – niet geheel konden worden uitgevoerd.

Met het opnemen van deze budgettaire ruimte meent het college in ieder geval voldoende financiële mogelijkheid te hebben om zowel de bewuste steun- en herstelacties vanuit eigen beleid als de onvermijdelijke kosten in budgettair opzicht het hoofd te kunnen bieden.

Financieel perspectief op hoofdlijn

De Perspectiefnota 2022 toont het volgende financiële beeld in onderstaande tabel.

Financiële perspectief op hoofdlijn	MJB 2022-2025				
	2021	2022	2023	2024	2025
Financieel perspectief	-4.909	-6.836	-5.083	-4.966	-5.654

€*1.000

Een toelichting op hoofdlijn hierop volgt in het volgende hoofdstuk.

3. Financieel perspectief

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk toont een kort overzicht van ontwikkelingen in de exploitatie van de begroting 2021 en de meerjarenbegroting 2022-2025.

Er wordt gestart met algemene financiële uitgangspunten voor loon- en prijsstijgingen en het Eerste Tussenbericht (3.2). Vervolgens wordt het financieel perspectief op hoofdlijnen gepresenteerd (3.3).

Daarna wordt het vertrekpunt voor het nog op te stellen dekkingsplan van de meerjarenbegroting geschetst (3.4). Daarbij wordt – in hoofdlijn – ingegaan op de financiële verhouding (de financiële relatie tussen rijk en gemeente) en de ontwikkelingen over de kostenvergoeding in het sociaal domein. In aansluiting daarop komen de ontwikkelingen in de Reserve Investeringsfonds en de Reserve vrij inzetbaar (3.5) aan bod. Daarbij wordt ook de relatie gelegd met het resultaat van de Jaarrekening 2020 en het voorstel tot bestemming daarvan.

3.2 Algemene financiële uitgangspunten

In de volgende alinea's worden algemene financiële uitgangspunten op hoofdlijn toegelicht.

Loon- en prijsstijging

De gevolgen voor loon- en prijsstijging ten opzichte van de begroting 2021 worden als volgt in de programma's van de begroting 2022 verwerkt.

	2022	vanaf 2023
Prijsstijging%		
- lasten	1,9	1,5
- baten	2,4	1,5
Loonstijging%	2,0	2,0

Bijlage 1 vermeldt de toelichting op de onderbouwing van de percentages.

Eerste Tussenbericht 2021

De komende programmabegroting heeft betrekking op 2022 – 2025. De afwijkingen over het lopend jaar 2021 maken daarvan geen onderdeel uit, maar beïnvloeden wel de financiële positie. Een negatieve verandering van het voor 2021 verwachte resultaat – als er onvoldoende dekkingsmogelijkheden zijn – werkt door naar een groter beroep op de reserve vrij inzetbaar.

Daarnaast kunnen de afwijkingen van 2021 ook een doorwerking hebben naar 2022 en mogelijk latere jaren. De afwijkingen van de begroting 2021 (€ 3,592 mln. negatief) vormen feitelijk het Eerste Tussenbericht 2021. Vanwege de overzichtelijkheid zijn de toelichtingen op de afwijkingen 2021, waarvan het merendeel een meerjarig karakter heeft, onderdeel van de toelichting per programma in hoofdstuk 4.

Bijlage 2 toont een financiële samenvatting van het Eerste Tussenbericht 2021 (TB1).

3.3 Financieel perspectief

Onderstaande tabel 3.1 geeft het financieel perspectief op hoofdlijn weer.

Tabel 3.1 Samenvatting financieel perspectief op hoofdlijn

		€ 1.000				
Financieel perspectief op hoofdlijn		MJB 2022-2025				
Omschrijving		2021	2022	2023	2024	2025
a.	Saldo (meerjaren)begroting 2021-2024	-9.165	-6.825	-5.072	-5.143	-5.435
b.	Claim extra rijksvergoeding jeugd		2.600	2.600	2.600	2.600
c.	Claim extra rijksvergoeding Wmo	400	400	400	1.350	1.350
d.	Raadsbesluiten (in voorbereiding)			-85	-85	-85
e.	(Verwacht) beroep Vrij inzetbare reserve PB 2020-2023	4.500	2.000			
f.	(Verwacht) beroep Vrij inzetbare reserve PB 2021-2024	3.360				
1.	Financieel Perspectief PB2021-2025 (p88)	-905	-1.825	-2.157	-1.278	-1.570
2.	Raadsbesluiten tot en met april 2021	-192	-236	-122	-444	-442
3.	Bij PN te nemen raadsbesluiten	0	42	127	127	127
4.	Onvermijdelijke ontwikkelingen	-1.058	-2.065	-373	-1.043	-1.343
5.	Ontwikkelingen bestaand beleid	-1.679	-2.376	-2.087	-1.883	-1.881
6.	Afwijkingen Ombuigen en vernieuwen	-855	-250	-300	-275	-375
7.	Financiële vertreksituatie Perspectiefnota 2022	-4.689	-6.709	-4.912	-4.795	-5.483
8.	Beleidswijzigingen	-220	-127	-171	-171	-171
9.	Claims, voortzetting Coalitieakkoord, nog in te vullen		nog in te vullen			
10.	Financieel perspectief	-4.909	-6.836	-5.083	-4.966	-5.654

Het financieel perspectief wordt als volgt op hoofdlijn toegelicht.

Financiële vertreksituatie (regel 1)

In november 2020 is de *meerjarenbegroting* 2021-2024 vastgesteld met daarin voor **2021** een negatief begrotingssaldo van € 9,165 mln. In het financieel perspectief is rekening gehouden met een – niet in de begroting geraamde - inkomstenstijging van de rijksvergoeding voor jeugd en Wmo van totaal € 0,4 mln. en met een beroep op de reserve vrij inzetbaar van € 7,860 mln. Het *financieel perspectief* voor 2021 start daarmee op een bedrag van € 905.000 negatief. Met dat bedrag is in de reserve vrij inzetbaar – als verwacht beroep op deze reserve – ook rekening gehouden. Het jaar **2022** toont in de *meerjarenbegroting* 2021-2024 een negatief begrotingssaldo van € 6,825 mln. In het financieel perspectief van 2022 is rekening gehouden met een – niet in de begroting geraamde - stijging van de rijksvergoeding voor jeugd en Wmo van totaal € 3 mln. en met een beroep op de inzet van reserve vrij inzetbaar van € 2 mln. Het *financieel perspectief* voor 2022 start daarmee op een bedrag van € 1,825 mln. negatief.

De in het financieel perspectief (stand november 2020) opgenomen verwachting van een hogere rijksvergoeding is ingegeven door het onderzoek dat – mede op aangeven van het kabinet – is uitgevoerd naar de omvang en oorzaken van de volumeontwikkeling (en daarmee kostenstijging) in de jeugdzorg. Het kabinet heeft toen aangegeven dat – als het onderzoek daartoe aanleiding geeft – zij een volgend kabinet kan adviseren daarvoor in de rijksbegroting aanvullende middelen vrij te maken. De actuele stand van dit thema is verwoord in paragraaf 3.4.

Raadsbesluiten in voorbereiding (regel d en 3)

De combinatie van de regels d en 3 leidt tot een budgettair voordeel van € 42.000. Dit betreft een technische aanpassing van het raadsbesluit Duurzaamheid Palenstein. De kapitaallasten van deze investering worden afgedekt uit de Reserve dekking kapitaallasten. In het eerder genomen raadsbesluit is de dekking uit deze reserve alleen voor het jaar 2021 geraamd, terwijl deze dekking voor de kapitaallasten gedurende de hele afschrijvingsperiode beschikbaar is. Met besluit 12 bij deze perspectiefnota wordt het eerder genomen raadsbesluit hiervoor aangepast.

Onvermijdelijke ontwikkelingen (regel 4)

Onvermijdelijke ontwikkelingen liggen buiten de invloedssfeer van de gemeente. In hoofdstuk 4 worden deze ontwikkelingen per programma toegelicht.

Ontwikkelingen bestaand beleid (regel 5)

Naast de leereffecten jaarrekening gaat het om afwijkingen van het lopend begrotingsjaar met een effect op het (meerjaren)begrotingssaldo. In hoofdstuk 4 worden deze afwijkingen per programma toegelicht.

Afwijkingen Ombuigen en vernieuwen (regel 6)

De monitor Ombuigen en vernieuwen (zie bijlage 4) toont een vertraging in de realisatie van de maatregelen en daarmee is de verwachting, dat de financiële doelstellingen voor 2021 niet volledig worden gerealiseerd. Zie onderstaande tabel.

Tabel 3.2 Financiële vertaling aanpassing maatregelen Ombuigen & vernieuwen

€ 1.000

Nr	Financiële vertaling aanpassing maatregelen Ombuigen & vernieuwen	2021	MJB 2022-2025			
			2022	2023	2024	2025
1	Anders organiseren bewindvoering	-131				
1	Slimmere uitvoering participatiewet	-83				
2	Doorontwikkeling POH-jeugd en schoolmaatschappelijk werk	-150				
2	Inzetten op integrale zorg en ondersteuning: Beter samenspel	-135				
2	Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten	-356				
OAD	O&V, afvalbeleid, uitstel nav referendum		-250	-300	-275	-375
	Totalen bijstelling maatregelen Ombuigen & vernieuwen	-855	-250	-300	-275	-375

Beleidswijzigingen

Zolang er geen concreet uitzicht bestaat op een verbetering van het begrotingssaldo - bijvoorbeeld door een structureel hogere rijksvergoeding sociaal domein - is het college uiterst terughoudend om voorstellen voor te leggen, die een beroep doen op het begrotingssaldo. En voor activiteiten die incidenteel extra budget vragen, is de inzet om deze door herprioritering of herfasering binnen bestaande programmabudgetten op te vangen.

Voor twee onderwerpen wordt een uitzondering gemaakt: Huis van de Wijk en de vervanging van het gymlokaal aan de Velddreef door een sportzaal. Beide onderwerpen staan hoog op de verlanglijst vanwege het verwachte maatschappelijk nut. De *structurele kosten* betreffen kosten van rente en afschrijving van investeringen in accommodaties. Voor deze extra kosten is – zonder inhoudelijke ombuigingen– geen budgettaire ruimte in de betreffende programma's beschikbaar.

Het onderwerp Huis van de Wijk vraagt daarnaast nog een *incidenteel budget* en datzelfde geldt voor de wens van het seniorenconvent om de mogelijkheden van een aanpassing van huisvesting van de raad- en commissiezaal te onderzoeken en daar een plan voor uit te werken.

De inhoudelijke toelichting van deze voorstellen is opgenomen in hoofdstuk 4. In onderstaande tabel zijn de budgettaire gevolgen hiervan opgenomen.

Tabel 3.3 Beleidswijzigingen

€ 1.000

Nr	Progr	Beleidswijzigingen	2021	MJB 2022-2025			
				2022	2023	2024	2025
1	Ovh	Uitgewerkt plan verbetermaatregelen raad- en commissiezaal	-100				
2	4	Realisatie sportzaal en ontmoetingsruimte IKC Touw ladder			-155	-155	-155
		Huis van de wijk:					
3	2	Huis van de wijk Seghwaert (investering € 651.000)			-16	-16	-16
4	2	Huis van de wijk Rokkeveen (openhouden bibliotheek)	-120				
5	2	Huis van de wijk Oosterheem (openhouden bibliotheek)		-127			
6	7	Seniorenmakelaar (personeelskosten en knelpuntenpot)		-40	-40	-40	-40
6	7	Seniorenmakelaar (dekking binnen begroting)		40	40	40	40
		Totaal	-220	-127	-171	-171	-171

3.4 Dekkingsplan: een tussenstand

In tabel 3.1 is de stand van het formele begrotingssaldo en die van het financieel perspectief gepresenteerd. In deze laatste stand is rekening gehouden met onze eerdere verwachting dat het rijk, in casu het nieuwe kabinet, de gemeenten financieel tegemoetkomt in de meerkosten van het stijgende beroep op de Jeugdwet en de Wet op de maatschappelijke ondersteuning (regel b en c van tabel 3.1).

Daarnaast zijn eerdere raadsbesluiten om een deel van de tijdelijke tekorten af te dekken met een beroep op de reserve vrij inzetbaar verwerkt (regel e en f van tabel 3.1).

Op basis van deze perspectiefnota bedraagt het *begrotingsaldo 2022* € 9,237 mln. negatief waarvoor in het financieel perspectief rekening wordt gehouden met een beroep op vrij inzetbaar van € 2 mln. (regel e) en een bijdrage van het rijk in de kosten van de Wmo van € 0,4 mln. (regel c).¹ Dan resulteert een financieel perspectief met als verwachting een negatief saldo van € 6,837 mln.

Zonder nadere dekking – uit hogere rijksvergoeding, hogere inkomsten of lagere kosten door ombuigen – is ook voor dat laatste bedrag een beroep op de reserve vrij inzetbaar nodig. De gevolgen van dit beroep op de reservemiddelen wordt in paragraaf 3.5 belicht.

Bij de beoordeling van het verwachte begrotingssaldo moet in ogenschouw worden genomen dat – in het begrotingsjaar 2022 – het tekort voor een groot deel wordt veroorzaakt door incidentele kosten. Voornamelijk omdat de beleidsintensivering uit het Coalitieakkoord 2018-2022 (zie bijlage 9) zich niet verder uitstrekt dan tot en met 2022. Dit betekent dat de uitvoering van wenselijk geacht beleid stopt als de incidentele dekking wegvalt in 2023. Het is dan aan het volgende college om hierover keuzes te maken.

In onderstaande tabel wordt het begrotingssaldo in de periode van de meerjarenbegroting – per begrotingsjaar – gesplitst in het deel structureel en incidenteel. *Het structurele deel* van het tekort is relevant in het kader van het provinciaal toezicht op de financiën. De provincie beoordeelt vooral of de structurele lasten worden gedekt door de structurele baten (zie de toelichting onder tabel 3.4). In tabel 3.4 wordt ook het verband tussen het begrotingssaldo (regel A) en het financieel perspectief (regel B) uit tabel 3.1 gelegd. In het financieel perspectief wordt er vanuit gegaan dat het rijk in ieder geval een structureel hogere vergoeding voor het sociaal domein beschikbaar stelt.

Tabel 3.4 Onderscheid incidenteel - structureel

€ 1.000

Financieel perspectief op hoofdlijn		MJB 2022-2025				
		2021	2022	2023	2024	2025
Omschrijving						
A. Begrotingssaldo						
A1 waarvan incidenteel	a	-13.169	-9.237	-8.083	-8.917	-9.606
tijdelijke dekking reserves		-8.922	-7.739	-1.205	-250	0
		7.860	2.000			
A2 waarvan structureel	b	-1.062	-5.739	-1.205	-250	0
verwachte rijksbijdragen, nog niet geraamd in begroting		-4.247	-1.498	-6.878	-8.667	-9.606
		400	400	3.000	3.950	3.950
B. Financieel perspectief Perspectiefnota 2022						
a+b		-3.847	-1.098	-3.878	-4.717	-5.656
		-4.909	-6.837	-5.083	-4.967	-5.656

Duiding begrotingstekort in relatie tot provinciaal toezicht

Volgens de eisen van de provinciale toezichthouder is het formeel gezien voldoende wanneer het eerste begrotingsjaar structureel en reëel in evenwicht is. Als dat niet het geval is, stelt de provincie als eis dat hiervan uiterlijk het laatste jaar van de meerjarenbegroting sprake is. Dat betekent dat de structurele baten hoog genoeg zijn om de structurele lasten te dekken en dat de ramingen van baten en lasten realistisch zijn.

Uit de tabel komt naar voren, dat van het formele begrotingssaldo 2022 van € 9,237 mln. een bedrag van **€ 1,498 mln.** negatief kwalificeert als een **structureel tekort**: de begroting 2022 is niet structureel en reëel in evenwicht. En datzelfde geldt voor de meerjarenbegroting: in de loop van de meerjarenbegroting loopt dat structureel tekort op naar € 9,606 mln.

In principe leidt een begroting die niet in het eerste noch het laatste jaar van de meerjarenbegroting structureel en reëel in evenwicht is in beginsel van rechtswege tot preventief toezicht (art 203 gemeentewet). De provincie zal zich vanuit haar toezichthoudende rol beraden op welke actie ze gaat ondernemen. Als regel zal Gedeputeerde Staten (GS), zodra de geschetste situatie zich voordoet, de gemeente de gelegenheid bieden tot overleg. GS stelt de gemeente dan in staat aanvullende maatregelen te treffen om preventief toezicht te voorkomen. Bijvoorbeeld door het indienen van een door de raad vastgesteld herstelplan, dat uitzicht biedt tot een herstel naar een structureel en reëel begrotingsevenwicht.

¹ Het in de startsituatie in het financieel perspectief opgenomen bedrag aan verwachte rijksvergoeding jeugdzorg van € 2,6 mln. is in de perspectiefnota verschoven van 'verwachting in financieel perspectief' naar 'begrotingssaldo'. Het rijk heeft de tijdelijke vergoeding van € 300 mln. inmiddels verlengd tot en met het jaar 2022.

Preventief toezicht betekent dat de gemeente de begroting (en daaropvolgende begrotingswijzigingen) niet kan uitvoeren zonder voorafgaande toestemming van GS. De gemeente mag in dat geval geen verplichtingen aangaan of uitgaven doen zonder voorafgaande goedkeuring van GS.

Begrotingstekort in relatie tot kosten en rijksvergoeding sociaal domein/opschalingskorting

In het financieel perspectief wordt ervan uitgegaan dat het rijk - minimaal – een bedrag van € 0,4 mln. in 2022 oplopend naar € 3,950 mln. vanaf 2024 aan extra vergoeding voor het sociaal domein uitkeert (regel b en c in tabel 3.1). Het bedrag van € 3,950 mln. is wat het college betreft een prudente inschatting. Onze inzet en ook verwachting is dat het rijk een veel hogere kostencompensatie geeft. Of in de plaats daarvan, wettelijke maatregelen treft waardoor het beroep op de zorg afneemt of waarvan de kosten in ieder geval niet meer bij de gemeenten neerslaan.

Onze verwachting van een hogere vergoeding van het rijk is gebaseerd op het rapport van onderzoeksbureau AEF, waarin wordt vastgesteld dat de gemeenten in totaliteit voor de jeugdzorg een bedrag van € 1,7 miljard per jaar meer uitgeven dan waarvoor zij vanaf 2015 door het rijk zijn gecompenseerd. Ook vermeldt het rapport dat verreweg het grootste deel van genoemd bedrag niet direct is te beïnvloeden door gemeenten. Door welke maatregel dan ook.

Omdat het overleg tussen VNG en kabinet tot nu toe geen helderheid gaf over de omvang en start van de structurele compensatie heeft de VNG in april jl. besloten om arbitrage in te roepen. Dat was mogelijk op grond van eerdere afspraken tussen kabinet en VNG. De uitkomst van de arbitrage wordt in de loop van de maand mei 2021 verwacht. Die uitkomst is 'semi-bindend', in die zin dat het kabinet voor de instemming ervan een voorbehoud heeft gemaakt van instemming door de Eerste en Tweede Kamer. De facto betekent dit dat de besluitvorming over de arbitrage een aangelegenheid is voor het nieuwe kabinet.

Als het structureel tekort in de meerjarenbegroting van € 9,6 mln, volledig veroorzaakt door de stijging van kosten in het sociaal domein, door het rijk moet worden vergoed dan is een stijging van de huidige € 300 mln. (tijdelijk) per jaar naar ruim € 1 miljard per jaar nodig. Een fors bedrag maar altijd nog beduidend lager dan de door AEF aangegeven meerkosten van alle gemeenten van € 1,7 mld. (voor alleen jeugdzorg), de structurele opschalingskorting van bijna € 1 mld. en de stijging van kosten in de Wmo als gevolg van het maximeren van de eigen bijdrage. Het verschil tussen de kosten van de jeugdzorg en de (stijging van) Wmo in Zoetermeer en de van het rijk ontvangen vergoeding bedraagt bij benadering € 12 mln. per jaar. De opschalingskorting betekent voor Zoetermeer in 2022 een korting op de algemene uitkering van bijna € 4 mln. Die korting loopt tot en met 2025 op naar € 6,8 mln. structureel (zie ook bijlage 7).

Dilemma in dekkingsplan

Door het uitblijven van duidelijkheid over wat we van het rijk kunnen verwachten, ontstaat een dilemma in het voor te stellen dekkingsplan van de (meerjaren)begroting. Er is een begrotingstekort dat bovendien in omvang oploopt. Er bestaat daarnaast een reële mogelijkheid maar nog geen zekerheid van een hogere rijksvergoeding en/of regelgeving, die de kosten voor gemeenten verlaagt. Beide maatregelen hebben een positieve uitwerking op het begrotingssaldo. En er is een spanningsveld tussen het moment waarop de begroting 2022 moet worden vastgesteld (voor medio november a.s.) en het moment dat er – na de nog onderhanden zijnde kabinetsformatie - door een nieuw kabinet een besluit wordt genomen. En daar tussendoor spelen de formele bepalingen van het begrotingsevenwicht en de toezichtrol die de provincie daarbij heeft.

Het dilemma is of er nu aanleiding is om aanvullende ombuigingsmaatregelen voor te bereiden dan wel te treffen gericht op herstel van het begrotingsevenwicht voor 2022 en latere jaren of dat daarmee kan worden gewacht totdat besluitvorming van het kabinet over de vergoeding van de kosten in het sociaal domein bekend is en daarmee ook de omvang van het financiële vraagstuk.

In het dilemma: nu acteren met bezuinigingen of lastenverzwaringen enerzijds of afwachten totdat er meer duidelijkheid is, heeft het college een sterke voorkeur om tijd te nemen.

Nu verder bezuinigen boven op het eerdere pakket van € 14 mln. vindt het college ongewenst en onnodig. Het rijk is aan zet. En dat weet het kabinet ook. Tegelijkertijd zitten wij niet stil.

Ook niet op kostenbeheersing jeugd. Niet voor niets bleef in het bezuinigingspakket van € 14 mln. uit het traject Ombuigen en vernieuwen ook het onderdeel jeugdzorg niet buiten schot. Sterker, er rust ook daar nog een forse – en in de tijd – olopende bezuinigingstaakstelling op.

Gelet op de bestuurlijke aandacht die het vraagstuk inmiddels heeft, de stroom van rapporten van diverse instellingen, die de financiële problematiek van gemeenten benoemen, gaat het college ervan uit dat het op enig moment resulteert in een structureel hogere vergoeding van kosten in het sociaal domein dan tot nu toe het geval is.

Het college is ervan overtuigd dat het financieel beeld in de aanloop naar het begrotingsdebat nog fors kan wijzigen. De komst van een nieuw kabinet en de lopende discussie voor de jeugdzorg staan daar garant voor. Het college kiest daarom op dit moment voor een pas op de plaats: zeer terughoudend met beleidsintensiveringen, blijven inzetten op het realiseren van de huidige bezuinigingstaakstellingen Ombuigen en vernieuwen, maar (nog) geen verdere bijsturingsacties.

Tegelijkertijd beseft het college dat indien - in de aanloop naar de vaststelling van de begroting in november – er geen of onvoldoende duidelijkheid van het rijk komt over structurele (en hogere) compensatie het traject van preventief begrotingstoezicht door de provincie een reëel scenario is. Gelet op de controlerende en toezichhoudende taak van de raad in het vaststellen van een (structureel en reëel in evenwicht zijnde) begroting maakt het college de raad actief deelgenoot van het dilemma en de door ons op dit moment voorgestelde werkwijze.

Het dekkingsvoorstel voor de begroting 2022 is in deze perspectiefnota – als tussenstand – even kort als krachtig: geen aanzet tot verdere structurele ombuigingen of lastenverzwaringen, voor het jaar 2022 wordt een beroep gedaan op de reserve vrij inzetbaar en in het financieel perspectief nemen wij met potlood (lees: 'p.m.-post') een stijging van de rijksvergoeding op.

Tabel 3.5 Dekkingsplan op hoofdlijn

€ 1.000

Dekkingsplan op hoofdlijn		MJB 2022-2025				
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	
1 Financieel perspectief	-4.909	-6.836	-5.083	-4.966	-5.654	
Incidentele dekking						
Bijdrage uit reserve vrij reserve	4.909	6.836				
2 Structurele dekking						
Mogelijke verhoging rijksvergoeding jeugdzorg		+pm	+pm	+pm	+pm	
Mogelijk herverdelingseffect herijking gemeentefonds			+pm	+pm	+pm	
Financieel perspectief na dekkingsplan	0	0	-5.083	-4.966	-5.654	

In paragraaf 3.5 wordt het gevolg van dit beroep op de reserve vrij inzetbaar toegelicht.

In de aanloop naar het begrotingsdebat van november a.s. komen wij ofwel in het begrotingsvoorstel van september 2021 of in een aanvullend begrotingsvoorstel op dit vraagstuk terug.

De volgende alinea's gaan kort in op de actualiteit (peildatum eind april 2021).

Actualiteit eind april: tijdelijke vergoeding kosten jeugdzorg

Eind april jl. is er tussen VNG en kabinet een nieuwe afspraak gemaakt over een verhoging van de vergoeding van kosten in de jeugdzorg. Deze afspraak en de financiële gevolgen zijn nog niet verwerkt in de cijfers van de Perspectiefnota 2022 (2021/TB1). Dit wordt betrokken bij de uitwerking van de meicirculaire.

Op voorhand kunnen wij een korte duiding geven van het financieel gevolg van de afspraak en de mogelijkheid om het structurele deel van het begrotingstekort 2022 in perspectief te zetten.

In grote stappen: Het rijk heeft € 613 mln. beschikbaar gesteld voor jeugdzorg. De gemeenten ontvangen hiervan voor het jaar 2021 in het gemeentefonds afgerond € 500 mln. Voor Zoetermeer leidt dat tot een hogere Algemene Uitkering van ongeveer € 4 mln.

Als uit de inhoudelijke afspraken geen hogere kosten voortkomen dan waarmee nu in de begroting en Perspectiefnota 2022 is gerekend, dan verbetert het begrotingssaldo 2021 met € 4 mln. (en daarmee vermindert het verwachte beroep op de reserve vrij inzetbaar).

Als deze incidentele vergoeding door de provincies wordt betrokken als mogelijk structurele compensatie (net zoals zij deden met de eerdere tijdelijke rijksvergoeding voor jeugdkosten van € 300 mln.) dan komt het structureel begrotingsevenwicht 2022 in een ander daglicht te staan. Het structurele deel van het tekort 2022 van € 1,5 mln. slaat dan immers om in een overschot.

In totaliteit voor 2022 nog steeds een tekort, maar in het licht van het formele begrotingstoezicht is er dan mogelijk geen aanleiding om de vorm van toezicht te wijzigen van repressief naar preventief.

Actualiteit april: herijking gemeentefonds

Een ander onderwerp in de Financiële verhouding is de herijking van het gemeentefonds. Dit onderwerp gaat niet over de vergroting van het fonds zelf, maar over de wijze waarop dit wordt verdeeld over alle gemeenten. Er vinden periodiek altijd aanpassingen in de verdeling plaats maar van tijd tot tijd is er aanleiding voor een grondige aanpassing. Om diverse redenen betreft de huidige herziening – na de laatste van 1997 – een ingrijpende herziening.

Het proces van de herijking is inmiddels vergevorderd en een eerste beeld van een financieel herverdeeleeffect tussen gemeenten is bekend. Tegelijkertijd zijn er ook nog veel vragen van ondermeer de Raad van het Openbaar Bestuur, die tot aanpassing van het concept model leiden.

Naar de huidige gegevens is de uitkomst voor Zoetermeer positief. Een positief herverdeeleeffect van € 17 per inwoner. Dit getal is op dit moment niet meer dan een eerste indicatie. Naar aanleiding van opmerkingen van de Raad van het Openbaar Bestuur worden nog aanpassingen in het verdeelmodel aangebracht en worden ook feitelijke parameters in het model geactualiseerd.

De nieuwe uitkomsten van het aangepaste verdeelmodel worden in juni 2021 verwacht. Daarna wordt de VNG geconsulteerd op het model. Het nieuwe kabinet neemt uiteindelijk een besluit over het nieuwe verdeelmodel en de invoering ervan. De afronding van de herijking is voorzien met de publicatie van de herverdeeleeffecten in de meicirculaire van 2022 ingaande per 2023.

Vanwege de nog lopende onderzoeken en het nog te doorlopen bestuurlijke besluitvormingsproces lopen we in deze perspectiefnota niet vooruit op een meer definitieve uitkomst van de herverdeling. Voor meer achtergrond over dit onderwerp en overige ontwikkelingen in de financiële verhouding zie bijlage 7.

3.5 Ontwikkelingen reserves

Reserve Investeringsfonds 2030

In onderstaande tabel is de stand en het verwachte verloop van de Reserve Investeringsfonds 2030 (Rif) opgenomen. Deze reserve speelt een belangrijke rol in de dekking van de kosten verbonden aan de Schaalsprong.

Tabel 3.6 Reserve Investeringsfonds 2030

€ 1.000

Reserve Investeringsfonds PB 2021						
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026/2030
A. Stand 1 januari	45.715	33.777	31.360	31.426	32.265	17.586
1 Raadsbesluiten	-4.959	75	2.200	2.683	-7.084	-877
2 Reserveringen vanuit eerdere besluitvorming						
Afwikkeling kredieten voorgaande jaren	-666	55	53			
Schaalsprong:						
a. programma's						
a1 Entree		-750	-500	-500	-500	
a2 Binnenstad		-305	-305	-305	-305	
a3 DIF, programmeerteam		-205	-205			
b. overige projecten		-1.020	-1.020	-1.020	-1.020	
c. wijkaanpak						
c1 Wijkverkenningen		-300				
d. Regie en investeringen vanuit de markt						
d1 Regie, voorbereiding en samenhang		-225	-150	-150	-150	
d2 Relatienetwerk / investeren in de stad		-120	-120	-120	-120	
e. Uitvoering investeringsagenda						
e1 Centraal park Dobbe					-5.938	0
e2 Herontwikkeling markt					-125	
Bestaand beleid	40.091	30.982	31.312	32.014	17.023	16.709
B. Beleidsvoorstellen in voorbereiding						
1 (Herfasering) Schaalsprong						
a1 Entree, raadsvoorstel maart 2021, risicoreserve	-2.885					
a1 Entree, raadsvoorstel maart 2021, vrijval reserveringen		750	500	500	500	
a1 Vrijval budget Schaalsprong	635					
a1 Entree, fasering, raadsvoorstel maart 2021		-27	-87	-250	63	3.733
a1 Doorwerking storting risicoreserve naar fasering						505
a1 Entree, voorstel PN, risicoreserve	-2.575					
a2 Binnenstad	-38					
a3 DIF/DIP	-19					
Overige herfaseringen	-1.432	-346	-299			
RIF inclusief concept voorstellen nieuw beleid per 31-12	33.777	31.360	31.426	32.265	17.586	20.947
C. Verwachte winstafrachten (cumulatief)						
1 Grondexploitatie	4.485	12.178	14.402	15.203	16.172	17.649
2 Deelneming GR Hoefweg		3.700	3.700	3.700	6.100	6.100
Stand RIF 31/12 incl Markt incl winstafracht	38.263	47.237	49.529	51.168	39.858	44.696

Onder A. is de beginstand van de reserve per 1 januari van het lopende jaar vermeld. Daarin zijn alle mutaties van het jaar 2020 verwerkt. A1 zijn raadsbesluiten met een beroep op de Rif. Onder A2 zijn reserveringen uit eerdere besluitvorming opgenomen. Voor de benodigde kredieten en aanwendungen worden nog raadsvoorstellen voorgelegd. De gereserveerde bedragen voor de Schaalsprong waar nog geen raadsbesluit over is genomen zijn apart zichtbaar.

Bij B staan de beleidsvoorstellen in voorbereiding. De aan de Schaalsprong verbonden voorstellen staan onder 1.

Onder a1 zijn de gevolgen van het raadsvoorstel Ruimtelijk kader en Investeringsbudget middengebied Entree [0637682126](#) opgenomen.

In het raadsvoorstel is voorgesteld om:

- de reserve ten laste van de Rif te brengen voor een bedrag van € 2.885.000 (met als dekking vrijvallend budget 2021 en reserveringen 2022/2025). De storting van € 2.885.000 en de vrijval van reserveringen/vrijvallend budget zijn in de bovenstaande tabel afzonderlijk weergegeven.
- de structurele lasten te dekken door 50% van de structurele stijging van opbrengst OZB en algemene uitkering. Dit als gevolg van een toename van het aantal woningen. De opbrengstenstijging is vanaf 2026 hoger dan de lastenstijging. In de beginjaren is dat andersom; er is sprake van een faseringsverschil. De saldi van deze faseringsverschillen komen ten laste respectievelijk ten gunste van de Rif.

In het raadsvoorstel Entree is verder een krediet gevraagd van € 2.575.000 om datzelfde bedrag te storten in de risicoreserve Entree. De uit dit krediet vanaf 2026 voortvloeiende lasten vormen deel van het hiervoor genoemde faseringsverschil.

Voorgesteld wordt om de dekking voor de storting van € 2.575.000 niet ten laste van een krediet te brengen maar om deze storting te dekken met een beroep op de Reserve Investeringsfonds. De reserve biedt daartoe ook de financiële ruimte. Het gevolg hiervan is dat het krediet van € 2.575.000 kan worden ingetrokken en dat de kapitaallasten van € 103.000 per jaar (aflopend) vervallen en het saldo van het faseringsverschil navenant stijgt.

Het voorstel tot aanpassing krediet en dekking uit de Rif is als apart raadsbesluit bij de Perspectiefnota 2022 opgenomen.

A2 Binnenstad en a3 DIF/DIP zijn eerder beschikbaar gesteld en niet volledig uitgegeven. Deze schuiven door naar 2021. Dat geldt ook voor de overige herfaseringen. Ze zijn uitgesplitst in bijlage 3 Resultaatbestemming jaarrekening 2020.

Verwachte winstafrachten (C)

In het verloop van het saldo Rif is rekening gehouden met de verwachte afdrachten uit de grondexploitaties (C) en uit de deelneming Hoefweg.

De tabel toont dat t/m 2030 nog een afdracht uit het resultaat van gemeentelijke grondexploitaties wordt verwacht van € 17,6 mln. en daarnaast € 6,1 mln. uit deelneming GR Hoefweg. De afdracht van de winst is afhankelijk van de realisatie van de winst en is voor de GR Hoefweg ook afhankelijk van het besluit tot uitkering door de gemeenschappelijke regeling. De feitelijke aanwending van deze bedragen is pas mogelijk, nadat deze positieve resultaten ook daadwerkelijk zijn gerealiseerd.

Reserve vrij inzetbaar

In onderstaande tabel staan de bijgewerkte stand en het verloop van de reserve.

Tabel 3.7 Reserve vrij inzetbaar

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari, inclusief rekeningsresultaat	30.373	26.440	15.525	15.669	15.959
Resultaat jaarrekening 2020 voor bestemming	4.503				
	34.876				
A. Raadsbesluiten ten laste van vrij inzetbaar tot en met februari 2021	-286	290	290	290	290
B. <i>Verwachting</i>					
1 Rekening 2020					
a. Budgetoverhevelingen	-3.217	-1.141	-145		
b. Resultaatbestemming					
c. Beroep op vrij inzetbaar doorgeschoven werkzaamheden 2020	-2.400	-406			
d. 50% saldo naar RIF	-pm				
2 Reservering voorgaande jaren					
a. Afwikkeling budgetten 2020	-185	-821			
3 Begroting 2021					
a. Dekking begrotingsaldo uit Vrij inzetbare reserve 2020-2023	-4.500	-2.000			
b. Dekking begrotingsaldo uit Vrij inzetbare reserve 2021-2024	-3.360				
c. Dekking kosten Corona 2021	-3.544				
d. Actueel financieel perspectief 2021 incl. claims	-4.909	voorlopig cijfer			
4 Begroting 2022-2025 in voorbereiding					
a. Begrotingssaldo 2022 uit Vrij inzetbare reserve		-6.836			
b. Claim Enecomiddelen tbv SSVZ	7.565				
c. Claim Enecomiddelen ter dekking van 2020/2021	6.400				
Nog beschikbaar 31-12 (weerstandscap. reserve vrij inzetbaar)	26.440	15.525	15.669	15.959	16.248
Totaal aan af te dekken risico's					16.227
Saldo aan weerstandscap. excl grondbedrijf					22
Factor weerstandsvermogen (weerstandscapaciteit / risico's)	1,63	0,96	0,97	0,98	1,00

De reserve vormt de weerstandscapaciteit van de gemeente: de reserve moet de ruimte hebben om de financiële gevolgen van eventuele tijdelijke financiële tegenvallers en risico's op te vangen.

In de stand van de reserve vrij inzetbaar is rekening gehouden met het:

- rekeningsresultaat van 2020;
- resultaatbestemmingsvoorstel 2020 (zie tabel punt B1);
- reserveringen uit voorgaande jaren (zie tabel punt B2);
- verwachte begrotingstekort 2021 en 2022 (inclusief voorstellen in voorbereiding met een beslag op de reserve (zie tabel punten B3 en B4).

De reserve vrij inzetbaar moet dekking bieden voor:

- het verwachte (negatieve of positieve) rekeningresultaat van het lopende begrotingsjaar 2021 (inclusief voorstellen Perspectiefnota/Eerste Tussenbericht) en
- de financiële risico's bestaande uit:
 - de financiële vertaling van de benoemde risico's zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen in de Jaarrekening 2020 en
 - 4% van het begrotingstotaal (exclusief grondexploitaties) voor eventueel niet onderkende risico's.

De claims vanwege de verwachte rekeningresultaten zijn in de tabel in de verwachtingen opgenomen.

Het bedrag van de financiële risico's komt uit op € 16,227 mln. Dat bedrag is in de tabel opgenomen onder het jaar 2025 bij onderdeel 4.

Rekeningresultaat 2020

De reserve vrij inzetbaar is aangevuld met het rekeningresultaat 2020 van € 4,503 mln. Dit is veel positiever dan op grond van de begroting 2020 werd verwacht. In die begroting 2020/Tussenberichten 2020 werd nog uitgegaan van een beroep op de reserve vrij inzetbaar van € 13 mln. Per saldo dus een verbetering van de (verwachting) in de reserve vrij inzetbaar van € 18 mln.

Dit beter dan verwachte financieel resultaat wordt in sterke mate beïnvloed door het verschuiven van kosten in de tijd. Dat wordt hierna toegelicht bij budgetoverheveling/resultaatbestemming.

Budgetoverheveling en resultaatbestemmingen

In het raadsvoorstel Jaarrekening 2020 is aangegeven dat het positieve rekeningresultaat voor een groot deel wordt verklaard doordat er activiteiten met een incidenteel budget nog niet zijn uitgevoerd en waarvan de uitvoering in een later jaar nog noodzakelijk is. Met deze activiteiten is een bedrag gemoeid van € 7,309 mln. In bijlage 3 zijn de inhoudelijke onderwerpen toegelicht.

Het positievere rekeningresultaat wordt ook veroorzaakt doordat, als gevolg van Covid-19, het beroep op gemeentelijke voorzieningen/budgetten lager is uitgevallen. In de verklaring van de jaarstukken is hieraan een bedrag gekoppeld van € 3,544 mln. Het college acht het waarschijnlijk dat er in 2021 in zekere mate een herstellvraag ontstaat met een mogelijk hoger dan geraamd beroep op voorzieningen. En er blijft nog onzekerheid of het rijk de gemeente voldoende tegemoet komt in de mogelijk extra kosten van de gevolgen van Covid-19. Om die reden wordt voorgesteld om binnen de reserve vrij inzetbaar het bedrag van € 3,544 mln. als reservering aan te houden om een eventuele overschrijving van budgetten in de uitvoering van de begroting 2021 door Covid-19 bij het vaststellen van de jaarrekening 2021 te kunnen afdekken. De reservering is opgenomen onder post 3c

Afdekken begrotingstekorten 2021 en 2022

In tabel 3.1 geeft een financieel perspectief 2021 aan van € 4,909 negatief mln. bedraagt (post 3d). Dit is aanvullend op het dekken van incidentele begrotingstekorten van € 3,36 mln. en € 4,5 mln. op grond van eerdere verwachtingen in de begroting 2020-23 respectievelijk 2021-24. De reserve vrij inzetbaar moet de mogelijkheid hebben om het negatieve saldo af te dekken.

Het af te dekken begrotingstekort 2022 bedraagt naar de stand van eind april 2021 € 6,836 mln. Daarvoor is – aanvullend op een beroep voor incidentele tekorten op grond van eerdere verwachtingen – een beroep op de reserve vrij inzetbaar noodzakelijk (post 4a).

Ondersteuning SSVOZ

Door de raad is voor de ondersteuning van de Stichting Stedelijk Voortgezet Onderwijs Zoetermeer (SSVOZ) een budget beschikbaar gesteld van 7,565 mln. Voor de dekking van dat bedrag is – bij amendement – een beroep gedaan op de reserve vrij inzetbaar. Dit in de verwachting dat deze dekking in deze reserve (uiteindelijk) ook voorhanden zou zijn.

Als de stand en verwachte mutaties in de reserve vrij inzetbaar worden vergeleken met het bedrag dat voor risico's en verwachte claims voorhanden moet zijn, dan biedt de reserve vrij inzetbaar niet de mogelijkheid om de kosten van SSVOZ te dragen.

Voorgesteld wordt om voor de dekking van het eerder beschikbaar gestelde (en nog steeds noodzakelijke) budget van € 7,565 mln. alsnog de Reserve Enecogelden in te zetten. Dit krijgt vorm door vanuit laatstgenoemde reserve een bijdrage te doen aan de reserve vrij inzetbaar.

Rekening houdend met de bijdrage vanwege de kosten voor SSVOZ resteert in de reserve vrij inzetbaar nog een verschil tussen middelen in de reserve en de benodigde buffer voor claims en risico's van (afgerond € 6,4 mln.) Voorgesteld wordt om dit bedrag vanuit de Reserve Enecogelden te storten in de reserve vrij inzetbaar (post 4c).

Doordat het rekeningresultaat 2020 gunstiger was dan voorzien, heeft een in de vorige programmabegroting geraamde aanwending van de Reserve Enecogelden van € 6,2 mln. ten gunste van de reserve vrij inzetbaar niet plaatsgevonden. Daardoor heeft de nu voorgestelde aanvulling van € 6,4 mln. nauwelijks effect op de eerder gepresenteerde verwachting van het verloop van de Reserve Enecogelden.

Op basis van de genoemde voorstellen resteert in de Reserve Enecogelden een nog te bestemmen/te besteden bedrag van € 60,735 mln.

In bijlage 8 is een cijfermatige aansluiting in het verloop van zowel de Reserve Enecogelden als de reserve vrij inzetbaar opgenomen naar de verschillende peilmomenten in de gepresenteerde P&C stukken.

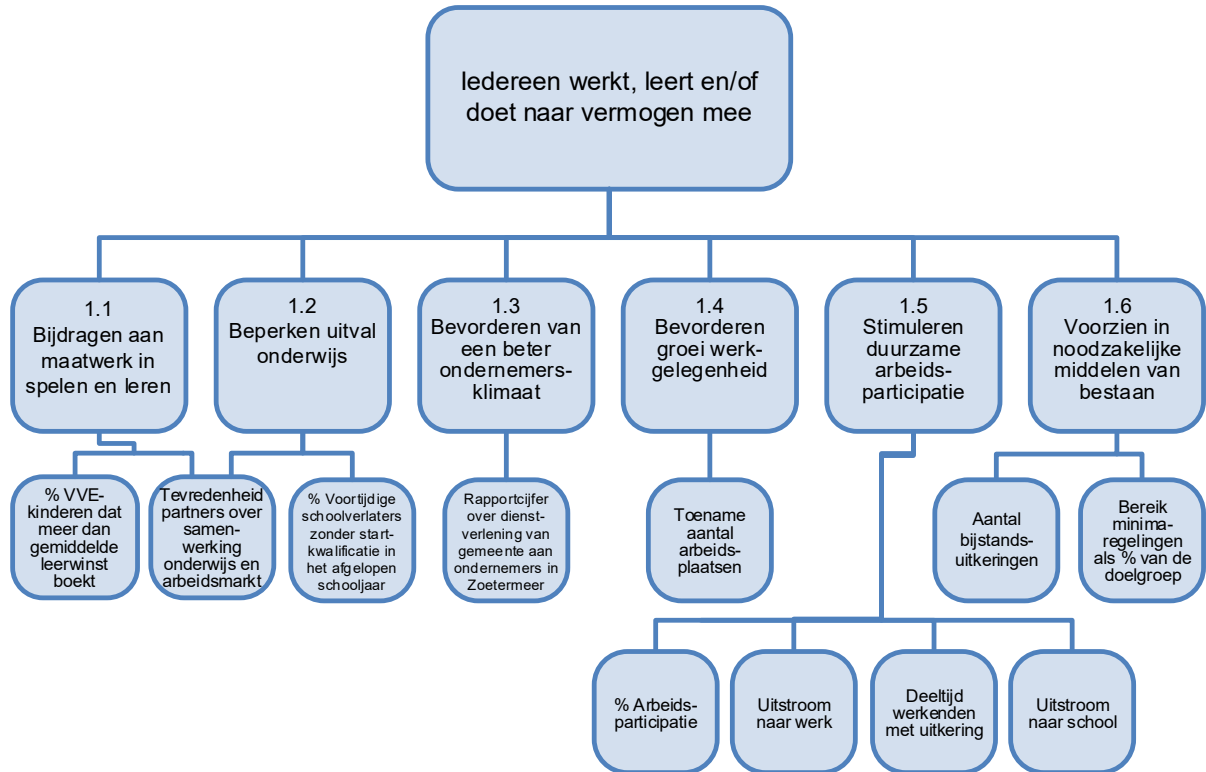
Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit voor risico's is € 16,227 mln. De beschikbare weerstandscapaciteit vraagt om aanvulling zoals hiervoor aangegeven.

De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde capaciteit wordt aangeduid als het weerstandsvermogen: de mogelijkheid om weerstand te bieden. De norm voor het weerstandsvermogen is 1. Bij de jaarrekening 2020 was deze ratio 0,77. Rekening houdend met de voorstellen in het dekkingsplan 2022-2025 en de voorgestelde aanvulling van de reserve vrij inzetbaar groeit de ratio van de weerstandscapaciteit (het weerstandsvermogen) weer naar 1.

4. Toelichting per programma's

Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Financiën

Bedragen x € 1.000

	MJB 2022-2025					Doorkijk MJB
	1e TB 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Reclame-inkomsten	-372					
Accommoderen volumegroei klanten Participatiewet	-147	-147	-147	-147	-147	-147
Saldo	-519	-147	-147	-147	-147	-147
Onvermijdelijke ontwikkelingen						
Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)	-3.300					
- rijksbijdrage, zie OAD						
Tozo regeling	-930					
- rijksbijdrage	930					
Tozo uitvoeringskosten	-650					
- rijksbijdrage	650					
Heroriëntatie voor ondernemers	-300					
- rijksbijdrage, zie OAD						
Instrumenten intensivering schuldenaanpak	-78					

- rijksbijdrage, zie OAD						
Volumegroei klanten Participatiewet	-456					
- rijksbijdrage, zie OAD						
Wet Sociale Werkvoorziening (DSW)	-90					
Verdeelmodel BUIG/Loonkostensubsidie		-750	-750	-750	-750	-750
Saldo	-4.224	-750	-750	-750	-750	-750
Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen						
Anders organiseren bewindvoering	-131					
Slimmere uitvoering participatiewet	-83					
Saldo	-214					
Totale wijziging saldo programma	-4.957	-897	-897	-897	-897	-897

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en 1e TB)

Reclame-inkomsten

De gemeente kent verschillende soorten inkomsten vanuit reclame. Dit betreft reclame aan afzonderlijke masten, lichtbakken aan lantaarnpalen, reclameframes, reclamevitrites, billboards en driehoeksborden. In de programmabegroting is daarvoor jaarlijks een opbrengst opgenomen van ca. € 557.000. De COVID-19 pandemie heeft de economie hard geraakt. Twee bedrijven hebben daarom het contract niet verlengd en het is in 2020 vanwege de slechte economische vooruitzichten niet gelukt om vervangende, zo nodig tijdelijke, contracten af te sluiten. Het risico is dat dit vanwege de nog voortdurende pandemie ook niet in 2021 lukt. Dit geeft een nadeel van € 372.000. Vanwege de opzeggingen is het voornemen om een aanbestedingstraject te starten, waarbij partijen worden gevraagd te bieden op de mogelijkheid reclame aan te brengen in de openbare ruimte. Voor 2022 en verder is het risico dat inschrijvende partijen vanwege een verslechterd toekomstperspectief een lager bedrag bieden dan in de begroting is opgenomen. Hierbij speelt ook een trend dat deze wijze van reclamevoeren in toenemende mate als verouderd wordt gezien. In afwachting van de inschrijvingen is het begrote bedrag niet afgeraamd.

Bijstandsontwikkeling (BUIG)

Bij de Programmabegroting 2021 is een inschatting gemaakt van de ontwikkeling van het bijstandsvolume in 2021 en verder. Voor de Perspectiefnota 2022 zijn zoals ieder jaar verscheidene scenario's uitgewerkt. Het meest reëel geachte scenario gaat uit van een ongeveer gelijke instroom naar de WW en van de WW een doorstroom naar bijstand zoals in 2020, aangevuld met een forse instroom vanuit de eindigende TOZO, in de zomer. Het gemiddelde volume Participatiewet (bijstandsuitkering) stijgt hierdoor naar 2.745 (+3,8% t.o.v. 2020). De IOAW/Z komt naar verwachting op gemiddeld 161 uitkeringen uit. Dit scenario komt nagenoeg overeen met de aantallen waarmee in de Programmabegroting 2021 rekening is gehouden. Aan de lastenkant wordt geen afwijking verwacht.

De batenkant – de rijksvergoeding (BUIG) – kent meer onzekerheden.

De voorlopige beschikking van het rijk voor 2021 is lager dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Dit wordt grotendeels verklaard doordat het rijk een deel van het macro-budget BUIG heeft afgezonderd vanwege de potentiële gevolgen van COVID-19 voor specifieke gemeenten.

De volgende drie factoren zijn nog van invloed op de uiteindelijke omvang van de BUIG:

- de aanpassing loon- en prijsontwikkelingen;
- de aanpassing gerealiseerde bijstandsaantallen 2020 (van Nederland);
- de verdeling van het voor COVID-19 afgezonderde deel van het macrobudget .

De eerste aanpassing betekent een stijging van de rijksvergoeding , de tweede naar verwachting een daling en de de derde weer een stijging.

In de voorlopige beschikking is de derde aanpassing al volledig verwerkt, terwijl er nog geen enkele duidelijkheid bestaat over de toedeling van dat budgetdeel naar de gemeenten toe. Duidelijkheid over de financiële effecten van deze factoren wordt eind mei 2021 verwacht.

Voor dit moment melden we geen afwijking van de begroting met de inschatting, dat de afwijking van de geraamde inkomsten ligt tussen een (incidenteel) tekort van € 2,0 mln. en een overschot van € 1,5 mln.

Accommoderen volumegroei klanten Participatiewet

Er is voor 2021 een scenario voor de verwachte groei van het aantal uitkeringen Participatiewet. De economische vooruitzichten en het beëindigen van de steunmaatregelen (met name Tozo) leiden **dit jaar** tot een groei van het uitkeringsbestand. We verwachten een groei naar gemiddeld 2.906 uitkeringsdossiers (Participatiewet, IOAW en IOAZ). De formatiebegroting, die is gebaseerd op uitgangspunten van het Organisatie en InrichtingsPlan (OIP) ging uit van gemiddeld 2.661 uitkeringsdossiers. Bij een caseload van 125 bijstandsdossiers voor bestandsbeheer betekent dat voor 2021 en volgende jaren dat er minimaal 1,96 fte extra formatie nodig is (€ 147.000). De tendens van de bestandsomvang is omhoog: in het Tweede Tussenbericht 2021 wordt bekend hoeveel extra formatie bovenop die 1,96 fte nodig is voor 2022.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)

Het rijk heeft in december 2020 een crisismaatregel in het kader van COVID-19 aangekondigd: de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Een regeling voor huishoudens die door COVID-19 te maken hebben met een inkomensterugval en daardoor deze noodzakelijke kosten niet meer kunnen betalen. Op basis van het geschatte aantal huishoudens dat in aanmerking komt (1.500), wordt het bedrag aan toekenningen bij een bereik van 100% geschat op ongeveer € 4,3 mln. Bij een bereik van 75% gaat het in Zoetermeer om naar schatting ongeveer € 3,3 mln. De minimale uitvoeringskosten voor TONK Zoetermeer worden vooralsnog geschat op circa € 200.000. Als dit tot kostenoverschrijdingen ten opzichte van de begroting leidt, wordt de kostenoverschrijding op concernniveau in de eerste plaats gedekt uit de extra (corona) middelen vanuit het rijk en indien die op het totaal niet toereikend zijn, gedekt door de reservering van € 5 mln. uit de reserve vrij inzetbaar. De raad is hierover op 10 maart 2021 geïnformeerd via een memo.

Tozo-regeling en Uitvoeringskosten Tozo-regeling

In verband met de COVID-19 crisis voeren de gemeenten vanaf 1 maart 2020 de Tozo-regeling uit. Tozo staat voor: 'Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers'. De derde tranche Tozo van deze regeling is 1 oktober 2020 ingegaan met een looptijd tot 1 april 2021. Ondertussen heeft het rijk de regeling verlengd met Tozo 4, die loopt tot 1 juli 2021. De Tozo-regeling bestaat uit het verstrekken van uitkeringen voor levensonderhoud en bedrijfskrediet. Voor Zoetermeer is dat naar verwachting € 5,4 mln in 2021. Ook betekent de uitvoering van de Tozo-regeling een tijdelijke verdubbeling van het klantenbestand en dus meerwerk. Een eerste inschatting van de uitvoeringskosten tot nu toe bedraagt € 650.000. Het rijk heeft geld beschikbaar voor de Tozo-regeling als dekking voor deze uitkeringen en uitvoeringskosten. Voor dit jaar is er een bedrag van € 1,58 mln. ontvangen. Dit bedrag wordt gesplitst in € 930.000 voor de aanvulling op het eerder verkregen voorschot voor levensonderhoud en bedrijfskrediet en € 650.000 voor uitvoeringskosten.

Heroriëntatie voor ondernemers

Het kabinet stelt middelen vanuit het steun- en herstelpakket als gevolg van COVID-19 beschikbaar om zelfstandig ondernemers voor te bereiden op een nieuwe toekomst, hetzij als zelfstandig ondernemer, hetzij als werknemer in loondienst.

Belangrijkste uitgangspunt is dat alle zelfstandigen met een hulpvraag per 1 januari 2021 in ieder geval een aanspreekpunt hebben binnen de eigen arbeidsmarktregio of gemeente. Er worden drie routes van dienstverlening ingericht:

1. versterken van de eigen onderneming;
2. ondersteuning bij financiële problemen;
3. omscholing, o.a. voor het vinden van een baan of bijbaan in loondienst (al dan niet tijdelijk).

De prioriteit ligt bij het inrichten van een loketfunctie waar ondernemers geholpen worden bij hun financiën en het vinden van ander werk. De kosten hiervoor bedragen € 300.000.

Dit wordt gedekt uit de rijksmiddelen gevolgen Covid. Zie Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen (OAD).

Instrumenten intensivering schuldenaanpak

Vanuit het steun- en herstelpakket als gevolg van COVID-19 wordt ingezet op een versnelde opschaling van instrumenten waardoor mensen eerder financiële rust ervaren. Wanneer we door de coronacrisis geconfronteerd worden met een toename in het aantal aanvragen voor schuldhelpverlening, dragen deze instrumenten: Collectief schuldregelen; Uitbreiden Nederlandse Schuldhelproute en Schuldenknooppunt bij aan een snellere en efficiëntere oplossing voor de schuldenproblematiek. De kosten hiervoor bedragen € 78.000. Dit wordt gedekt uit de rijksmiddelen gevolgen Covid. Zie OAD.

Volumegroei klanten Participatiewet

De verwachte groei als gevolg van COVID-19 toont een piek in de tweede helft van het jaar, omdat dan de steunmaatregelen (met name Tozo) aflopen. We verwachten een stijging van 1200 aanvragen (op jaarbasis) naar 1900 aanvragen. Voor de lopende Tozo-uitkeringen verwachten we 550 extra aanvragen. Zeker voor de Tozo-klanten geldt, dat we moeten streven naar een doorlopende uitkeringssituatie en zoveel mogelijk voorkomen dat een inkomensgat ontstaat. Om dat aantal aanvragen tijdig te kunnen accommoderen, is voor een periode van 8 maanden 7,6 fte externe inhuur (€ 456.000) nodig. Dit bedrag is voor zover nu te overzien eenmalig voor 2021.

Wet Sociale Werkvoorziening (DSW)

Het exploitatieresultaat 2020 was bij de gemeenschappelijke regeling DSW € 550.000 positief. Eerder was een voordelig resultaat gerapporteerd, dat nog eens € 150.000 beter was. De aanpassing van het resultaat wordt met name veroorzaakt doordat de transitievergoedingen voor uitgeleend personeel uiteindelijk lager uitvielen dan verwacht.

Omdat de eerdere verwachting al in het financieel beeld van Zoetermeer (in de jaarstukken) is verwerkt, betekent de aanpassing met € 150.000 nu een eenmalig nadeel van € 90.000 (het Zoetermeerse aandeel in de DSW is ruim 60%).

Verdeelmodel BUIG/Loonkostensubsidie

In de kamerbrief 'Financiering loonkostensubsidies op basis van realisaties en laagste loonschalen in cao's' van 10-12-2020 heeft de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het voornemen geuit om de verdeelmethodiek van de vergoeding van Loonkostensubsidies (LKS) van gemeenten vanaf 2022 te wijzigen. Dit onderdeel van de BUIG-uitkering wordt in de plannen van het rijk niet langer verdeeld aan de hand van een objectief verdeelmodel, maar in het vervolg gebaseerd op basis van de historische werkelijke uitgaven per gemeente. Het rijk veronderstelt – in onze ogen ten onrechte – met deze wijziging een sterkere financiële prikkel bij gemeenten te bereiken om het instrument van de LKS meer in te zetten. Het herverdeeffect dat daaruit voortkomt, wordt voor Zoetermeer ingeschat op € 0,5 tot 1,0 mln. negatief (structureel).

Hoewel wij deze wijziging van verdeelmethodiek niet onderschrijven is er tegelijkertijd geen mogelijkheid om ons eraan te onttrekken.

Afwijkingen uitvoering Maatregelen Ombuigen & Vernieuwen

Anders organiseren bewindvoering

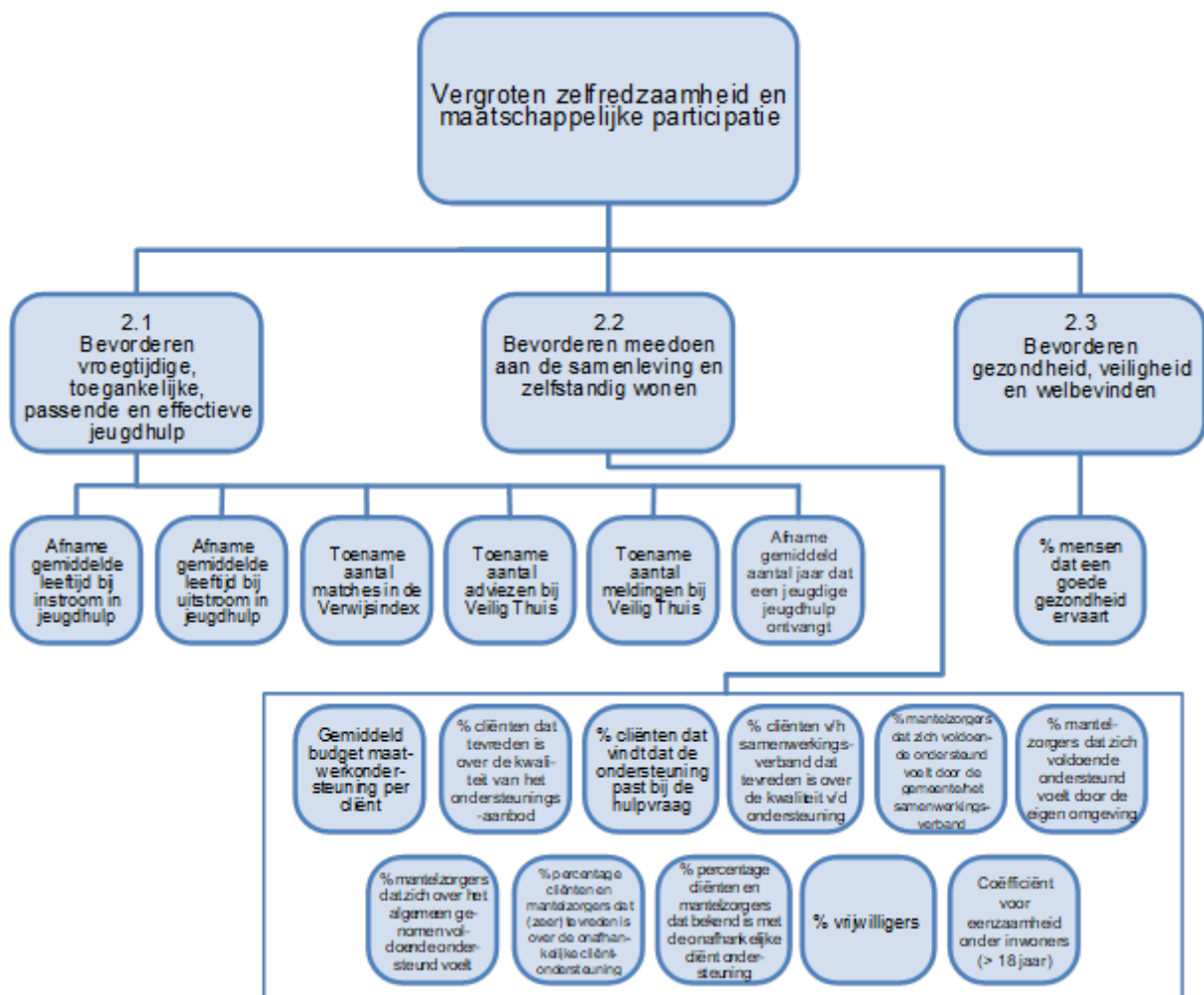
Er is onderzocht of de vernieuwing voor het anders organiseren van bewindvoering haalbaar is via procesverbeteringen in de samenwerking binnen de keten gemeente-rechtbank-bewindvoerders. En via de nieuwe Wet adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind (Ags). Over de praktische uitvoering van het adviesrecht is met de kantonrechter gesproken.

De verwachting is dat de directe sturingsmogelijkheid van het adviesrecht op de kosten voor bijzondere bijstand voor bewindvoeringskosten op korte termijn zeer beperkt is, omdat de rechter het advies pas afweegt vier maanden nadat het bewind is uitgesproken. Verder wijkt de rechter alleen in zeer uitzonderlijke gevallen af van de koers om toegekend schuldenbewind te laten beëindigen om meer passende en minder verstreckende voorzieningen zoals budgetbeheer, als alternatief in te zetten. We verwachten hierdoor de besparing van € 131.250 niet te realiseren.

Slimmere uitvoering participatiewet

Het nieuwe Team Inkomensondersteuning werkt voor diverse onderwerpen aan procesoptimalisatie: de Inkomstenverklaring, de Bijzondere Bijstand, aanschaf en inrichting Burgerportaal, inrichting overlappende werkprocessen met de Binnenbaan, aanvragen Levensonderhoud en de JGO's (Jaarlijks Groot Onderzoek). De besparing van € 83.000 is in 2021 niet haalbaar. De oorzaken zijn vertragingen door COVID-19 en de voorbereiding van de optimalisatie.

Programma 2. Samen leven en ondersteunen

Wijzigingen doelen en indicatoren

Samenvoegen doelstellingen 2.2 en 2.4 tot 2.2 Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen

In de huidige doelenboom zijn binnen programma 2 de doelstelling 2.2 '(langer) zelfstandig wonen' en doelstelling 2.4 'meedoen naar vermogen (ongeacht de aard van de beperking)' opgenomen. De indicatoren onder doelstelling 2.2 hebben betrekking op maatwerkondersteuning Wmo, terwijl de indicatoren onder doelstelling 2.4 betrekking hebben op activiteiten binnen de sociale basis. In de praktijk vervaagt dit onderscheid en worden voor beide doelstellingen maatwerkvoorzieningen en activiteiten uit de sociale basis ingezet. Deze ontwikkeling zet zich naar verwachting in de toekomst voort. We stellen daarom voor deze doelstellingen en indicatoren samen te voegen tot een nieuwe doelstelling: 2.2 Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen.

Aanpassen effectindicatoren

De gemeenteraad heeft op 2 juni 2020 besloten tot de invoering van de gebiedsgerichte ondersteuning voor de uitvoering van onderdelen van de Wmo, welzijnsactiviteiten en preventieve jeugdactiviteiten. Vanaf 1 mei 2021 worden deze diensten uitgevoerd door een samenwerkingsverband van zorg- en welzijnspartners, die voor deze diensten samenwerken onder één nieuwe naam InZet en hiervoor ook samen één budget krijgen.

In de nieuwe situatie stappen we af van indicaties voor vaste producten en uren: elke klant krijgt flexibele ondersteuning passend bij zijn situatie op dat moment: meer of minder, individueel of in een groepje, samen met een professional of een vrijwilliger. Er worden daarom minder maatwerkvoorzieningen verstrekt. Deze nieuwe manier van werken vraagt om aanpassing van de indicatoren in de begroting.

De volgende effectindicatoren voor de doelstelling 'Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen' (Programma 2) te wijzigen/vast te stellen:

- % klanten van het samenwerkingsverband InZet dat tevreden is over de kwaliteit van de ondersteuning (nieuw) met als streefwaarde 80% van de klanten geeft minimaal een 7,5;
- % mantelzorgers dat zich voldoende ondersteund voelt door de gemeente/het samenwerkingsverband InZet (gewijzigd).

Collegeniveau (prestatie-indicatoren)

De volgende prestatie-indicatoren van de doelstelling 2.2 'Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen' (Programma 2) te benoemen of te wijzigen:

- aantal unieke klanten van het samenwerkingsverband InZet;
- % inwoners dat bekend is met het samenwerkingsverband InZet met als streefwaarde 80%;
- % klanten van het samenwerkingsverband InZet in cliëntprofiel 'begeleiding' dat (ook) gebruik maakt van groepsaanbod met als streefwaarde 50%;
- aantal mensen dat gebruik heeft gemaakt van onafhankelijke cliëntondersteuning.

De prestatie-indicator Aantal meldingen dat bij aanvoerders is gedaan laten vervallen (oude doelstelling 2.2 Langer zelfstandig wonen).

De volgende prestatie-indicatoren te laten vervallen (oude doelstelling 2.4 Meedoen naar vermogen ongeacht de aard van de beperking):

- aantal mensen dat gebruik gemaakt heeft van recreatieve dagbesteding;
- aantal mensen dat gebruik gemaakt heeft van arbeidsmatige dagbesteding.

Financiën

Bedragen x € 1.000

	MJB 2022-2025					Doorkijk MJB
	1e TB 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Financiële ontwikkelingen bestand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Mantelzorgwaardering	-80					
Maatschappelijke begeleiding door St.Vluchtelingenwerk - rijksbijdrage, zie OAD	-273					
GR Veilig Thuis	300	75	75	75	75	75
Transformatie cliëntcontacttijd J&O producten	-76	-76				
Wmo huishoudelijke hulp	-700	-700	-700	-700	-700	-700
Wmo Woningaanpassingen	-126	-126	-126	-126	-126	-126
Jeugdzorg in natura	-870	-580	-290			
Nog te ontvangen eigen bijdragen Wmo van CAK	447					
Coronasteun instellingen - rijksbijdrage, zie OAD	-22					
Saldo	-1.400	-1.407	-1.041	-751	-751	-751

Onvermijdelijke ontwikkelingen						
JGZ, nieuw convenant 2022-2027		-93	-93	-93	-93	-93
Wmo Indexering	-248	-248	-248	-248	-248	-248
- dekking zie OAD						
Verbeterplan Gecertificeerde Instellingen Jeugd		-284				
Saldo	-248	-625	-341	-341	-341	-341
Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen						
Doorontwikkeling POH-jeugd en schoolmaatsch. werk	-150					
Inzetten op integrale zorg en onderst.: Beter samenspel	-135					
Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten	-356					
Saldo	-641					
Beleidswijzigingen						
Huis van de wijk Segwaert			-16	-16	-16	-16
Huis van de wijk Rokkeveen (bibliotheek openhouden)	-120					
Huis van de wijk Oosterheem (bibliotheek openhouden)		-127				
Saldo	-120	-127	-16	-16	-16	-16
Totale wijziging saldo programma	-2.409	-2.159	-1.398	-1.108	-1.108	-1.108

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en 1e TB)

Mantelzorgwaardering

Mantelzorgers kunnen in aanmerking komen voor een Mantelzorgwaardering, een financiële waardering van € 200 per persoon. In 2021 wordt een overschrijding van het budget Mantelzorgwaardering met een bedrag van circa € 80.000 voorzien. Dit bedrag is gebaseerd op het bedrag, waarmee het budget 2020 werd overschreden.

Maatschappelijke begeleiding door Stichting Vluchtelingenwerk

In afwachting van de inwerkingtreding van de nieuwe Wet inburgering per 1 januari 2022 is de subsidie aan Stichting Vluchtelingenwerk Zuid-West Nederland verlengd voor 2021. Hierbij is rekening gehouden met de verhoogde taakstelling huisvesting vergunninghouders 2021.

In de begroting 2021 was - in afwachting van de inwerkingtreding van de nieuwe wet per medio 2021 - nog een lager budget opgenomen. Nu de invoering van de nieuwe wet is uitgesteld tot 1 januari 2022 kan nog een volledig beroep worden gedaan op de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding. De aanpassing van het budget bedraagt € 273.000.

Gemeenschappelijke Regeling Veilig Thuis

Na een lobbytraject van centrumgemeenten via de VNG - via een landelijk onderzoek naar de ontwikkelingen van meldingen en adviezen - heeft het rijk extra structurele middelen voor de Veilig Thuisorganisaties toegekend. De extra rijksmiddelen worden ingezet voor het verder versterken van Veilig Thuis en het organiseren van goede ketensamenwerking. Hierbij ligt het zwaartepunt bij investeringen in de lokale teams. Dit zijn investeringen die de individuele gemeenten dan niet meer voor hun rekening hoeven te nemen.

Het algemeen bestuur heeft op 15 oktober 2020 de nieuwe systematiek bedrijfsvoeringstoelag vastgesteld. Het effect van de nieuwe systematiek betekent voor Zoetermeer een verlaging van het structureel benodigd budget van € 75.000. Daarnaast is het eenmalig extra budget voor 2021 (€ 225.000) voor tijdelijke bijstelling flexibele schil en de gewijzigde systematiek bedrijfsvoeringstoelag ook niet meer nodig.

Transformatie cliëntcontacttijd producten Jeugd- en Opvoedhulp

Bij de inkoopprocedure voor de jeugdhulp voor 2021 en verder zijn nieuwe tarieven met jeugdhulpaanbieders overeengekomen. De nieuwe tarieven voor de producten Jeugd- en Opvoedhulp zijn gebaseerd op het uitgangspunt dat minimaal 55% van de bestede tijd direct te relateren is aan

zorg (de zogenoemde cliëntcontacttijd). Eén jeugdhulpaanbieder voldoet hier op dit moment nog niet aan. Met deze jeugdhulpaanbieder zijn transformatieafspraken gemaakt over de wijze waarop zij in 2021 en 2022 toewerken naar verbeteringen in de bedrijfsvoering. Hierdoor kunnen zij vanaf 2023 wel aan het minimum van 55% cliëntcontacttijd voldoen. De jeugdhulpaanbieder ontvangt hiervoor een eenmalige incidentele subsidie voor 2021 en 2022. In de Programmabegroting 2021-2024 is hiervoor € 160.000 opgenomen. De bijdrage van Zoetermeer is € 76.000 hoger dan eerder aangenomen.

Wmo Huishoudelijke hulp

De kosten voor huishoudelijke hulp zijn in 2020 verder gestegen ten opzichte van 2019 door de toename in het gebruik van de Wmo voorziening huishoudelijke hulp. Dit hangt in ieder geval samen met de introductie van het inkomensonafhankelijke abonnementstarief per 1 januari 2019. Het is voor gebruikers met een hoger inkomen en/of vermogen aantrekkelijker geworden om een beroep te doen op de Wmo voorzieningen.

Daarnaast zijn de achterstanden in de aanvragen huishoudelijke hulp weggewerkt, waardoor er een piek was in het derde kwartaal 2020. Het aantal unieke klanten huishoudelijke hulp is gestegen van 2.830 aan het begin van 2020 naar ongeveer 3.700 aan het eind van het jaar. Dit is stijging van 30% binnen een jaar.

De kosten stijgen met € 1,5 mln. Hiervan wordt € 800.000 toegerekend aan de zogenaamde autonome groei door veroudering van de bevolking. Hiervoor is een stelpost op OAD opgenomen. Zie technische begrotingswijziging. Het saldo van € 700.000 legt een beslag op het begrotingssaldo.

Wmo woningaanpassingen

Vanwege de fluctuaties in het verloop van de kosten voor de woningaanpassingen wordt het budget bepaald op basis van de gemiddelde lasten van de afgelopen vijf jaar. Dit gemiddelde bedrag ligt voor 2021 € 126.000 hoger dan in de meerjarenbegroting is opgenomen.

Jeugd Zorg in natura

Op basis van de trend in de afgelopen jaren is de verwachting dat de kostenstijging voor de regionaal ingekochte jeugdhulp zorg in natura zich – ondanks de ingevoerde maatregelen - doorzet. De belangrijkste oorzaak hiervan is, dat de intensiteit van de zorg aan jeugdigen al een aantal jaar toeneemt. De verwachting is dat de kostenstijging de komende jaren stapsgewijs kan worden afgebogen door de implementatie van (aanvullende) lokale en regionale kostenbeheersingsmaatregelen om het sociaal domein voor de toekomst financieel bestendig te houden. Vooralsnog wordt daarom een afbouw van de kostenstijging voorzien van 25 procent per jaar. Dat betekent dat we er naar streven, dat de kostenstijging in 2024 tot € 0 is gereduceerd volgens onderstaande reeks:

Bedragen x € 1.000				
2020	2021	2022	2023	2024
1.160	870	580	290	0

Nog te ontvangen eigen bijdragen Wmo van CAK

Vanwege vertragingen bij het Centraal Administratie Kantoor (CAK) in het opleggen en innen van de eigen bijdrage Wmo in 2020 loopt de afdrachtenstroom aan de gemeente door in 2021 (€ 447.000). Wetgeving laat niet toe deze nog te ontvangen opbrengsten te verantwoorden in de jaarrekening 2020.

Coronasteun instellingen

Voor maatschappelijke instellingen is het ook weer mogelijk om in 2021 coronasteun te vragen. Daartoe is het afwegingskader ook in 2021 van toepassing. Tot 1 april is er voor een bedrag van € 22.000 huurkorting en steun beschikbaar gesteld. Bij de reguliere subsidie is sprake van de coulance afspraak, dat ondanks dat veel activiteiten niet kunnen plaatsvinden door de corona maatregelen of anders worden ingevuld, toch volgens het normale betalingsritme wordt uitbetaald en subsidie niet zal worden teruggevorderd.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Jeugdgezondheidszorg, nieuw convenant 2022-2027

Het convenant met de Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West loopt per 31 december 2021 af. Het nieuwe convenant heeft een langere looptijd: van 1 januari 2022 t/m 31 december 2027.

Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West heeft het verzoek gedaan om de bijdrage voor het wettelijk basistakenpakket per 1 januari 2022 structureel te verhogen met € 93.000. De verhoging heeft verschillende oorzaken waarvan de belangrijkste het achterblijven van de indexering in de afgelopen jaren en de correctie van een fout in de geprognosticeerde loonkosten in de begroting 2021 zijn.

Wmo indexering 2021

De vergoedingen die worden gegeven voor de Wmo maatwerkvoorzieningen zijn hoger dan het beschikbare budget. Deze vergoedingen zijn gebaseerd op het 'Wmo Besluit Zoetermeer 2021'. De indexering in het besluit is met name gebaseerd op de ontwikkeling van de loonkosten. Deze onvermijdelijke indexeringskosten van € 248.000 worden gedekt vanuit de stelpost budgettering op OAD.

Verbeterplan Gecertificeerde Instellingen Jeugd

Voor 2020 (vanaf juni) en heel 2021 hebben we een tijdelijke vergoeding met Jeugdbescherming West (JBw) afgesproken voor een caseloadverlaging. Deze afspraak is gemaakt naar aanleiding van het verschijnen van een inspectierapport, waarin werd gesteld dat de Gecertificeerde Instellingen in het land hun werk niet naar behoren kunnen uitvoeren, omdat de randvoorwaarden niet goed geregeld zijn, met als gevolg dat kwetsbare kinderen onvoldoende worden beschermd. Bij het maken van de afspraak rondom de caseloadverlaging is ook afgesproken dat gedurende deze periode (tot eind 2021) de hervorming van de jeugdbeschermingsketen plaatsvindt en een 'nieuwe, passende' caseload wordt bepaald, met daarbij uiteraard de financiering.

De hervorming van de keten is echter een lang proces. Een nieuwe caseloadnorm wordt dit jaar niet bereikt. Dit betekent dat een besluit nodig is over het al dan niet voortzetten van de tijdelijke financiering van de caseloadverlaging. Voor Zoetermeer betekent dit € 284.000 in 2022.

Voor het definitief toekennen van extra middelen voor de voortzetting van de afspraak over 2021 naar 2022 is zowel een besluit in regionaal als bovenregionaal verband noodzakelijk.

Afwijkingen uitvoering Maatregelen Ombuigen & Vernieuwen

Doorontwikkeling POH-jeugd en schoolmaatschappelijk werk

Door de toegangspartners Praktijkondersteuner Jeugd bij de huisarts (POH-jeugd) en Schoolmaatschappelijk werk (SMW) te versterken, is de verwachting dat minder jeugdigen specialistische jeugdhulp nodig hebben, omdat zij binnen de huisartspraktijk en op school geholpen kunnen worden. In 2020 werden er als gevolg van de coronamaatregelen relatief minder jeugdigen begeleid dan verwacht door de POH-jeugd of het SMW.

In 2020 vond een evaluatie plaats van de inzet van de POH-jeugd (periode 2018-2020). Huisartsen beoordeelden de ondersteuning van de POH-jeugd in de praktijk als zeer positief. Ondanks het inhoudelijk succes van deze maatregel heeft de introductie van de POH-jeugd en het SMW binnen de toegang nog niet geleid tot de gewenste financiële besparing. Dit heeft twee oorzaken. Ten eerste neemt de intensiteit en duur van jeugdhulptrajecten jaarlijks toe: er zijn minder jeugdigen in zorg maar de zorg per jeugdige wordt duurder. Ten tweede wordt er nog veel jeugdhulp verlengd op basis van een verwijzing van de huisarts, afgegeven vóór 2018.

Dit betekent een nadeel van € 150.000.

Inzetten op integrale zorg en ondersteuning: Beter Samenspel

Deze maatregel bestaat uit twee delen:

1. Het inrichten, organiseren en implementeren van een integrale werkwijze, inclusief de werkwijze 'Beter Samenspel'.
2. Het inzetten van procescoördinatie voor huishoudens met een zeer complexe problematiek.

Tijdens de voorbereidingen voor de implementatie van Beter Samenspel bleek, dat in Zoetermeer verschillende instrumenten die gebruikt worden bij Beter Samenspel al zijn geïmplementeerd. Hierdoor sluiten de berekeningen en beoogde kostenbesparingen uit de regionale businesscase niet volledig aan op de Zoetermeerse situatie. Het is daardoor twijfelachtig of de besparing dit jaar wordt gehaald.

Door het werken volgens Beter Samenspel vindt een verschuiving plaats naar 'de voorkant' en is er extra inzet nodig van het lokale team. Uit de ervaringen in de voorlopersgemeenten lijkt deze extra inzet groter dan voorheen voorzien. De pilotfase geeft een concreter beeld van de investering, de opbrengst en voordelen van deze werkwijze voor het gezin toegespitst op de Zoetermeerse situatie.

Om het onderzoek naar de 40 complexe cases mogelijk te maken, is begin dit jaar een data protection impact analyse (DPIA) afgerond. Deze DPIA geeft aan onder welke voorwaarden het onderzoek kan worden uitgevoerd binnen de vereisten van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Door de coronamaatregelen is het momenteel echter niet mogelijk om het onderzoek op een goede manier uit te voeren. Hiervoor is namelijk een direct gesprek met betrokkenen noodzakelijk. Voor beeldbellen of telefonisch interview leent dit onderzoek zich niet. Het onderzoek is daarom uitgesteld tot na de zomer, in afwachting van versoepeling van de coronamaatregelen. Dit betekent een nadeel van € 135.000.

Sturen op afname intensiteit op jeugdhulpproducten

Het doel van deze maatregel is het maximeren van het aantal uren in toewijzingen naar de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ).

De gedachte om volgens P*Q (prijs*hoeveelheid) te werken, is volledig geïmplementeerd bij de lokale toegang van het team Jeugd- en Gezinshulp en bij het Schoolmaatschappelijk Werk (SMW). Bij de Praktijkondersteuners Huisartsen Jeugd (POH-jeugd) is een wijziging opgetreden.

Voor nu is de afspraak dat er door de POH alleen op de 'P' wordt verwezen en wordt intensief onderzocht of en hoe zij kunnen gaan verwijzen op de 'Q' en welke andere mogelijkheden er zijn om meer op de 'Q' te sturen. Aangezien de huisartsen voornamelijk naar de jeugd-GGZ verwijzen (ongeveer 60% van de jeugdigen met jeugd-GGZ) wordt de beoogde besparing voor 50% niet behaald. Dit betekent een nadeel van € 356.000.

Beleidswijzigingen

Huizen van de Wijk

Wijkgericht werken dient als integrale gebiedsgerichte benadering bij te dragen aan hoofdlijnen van de visie Zoetermeer 2040. Uitgangspunt hierbij is ook het investeren in de kwaliteit van de wijken en prioriteit te geven aan wijken en ontwikkelingen die daar om vragen. Eén van de ambities in het kader van wijkgericht werken is de realisatie van een Huis van de Wijk in elke wijk in Zoetermeer, te beginnen bij de pilotwijken Oosterheem en Seghwaert en op verzoek van de raad ook in Rokkeveen. Een ontmoetingsplaats op een centrale plek in de wijk, voor en door bewoners, waarbij het Huis van de Wijk het hart van de wijk moet zijn. Bewoners kunnen binnenlopen met vragen over bijvoorbeeld zorg en welzijn en voor informatie over aangelegenheden in de wijk. Maar ook voor afspraken en bijeenkomsten met partijen als het maatschappelijk werk, jongerenwerk, schuldhulpverlening, de wijkagenten en de wijkregisseur. Ook worden activiteiten georganiseerd voor en door bewoners in de wijk, waarbij bewoners elkaar op een laagdrempelige manier kunnen ontmoeten.

Om in de toekomst te kunnen aansluiten op deze ambitie wordt de wijkvestiging van de bibliotheek in *Oosterheem* in 2021 en 2022 opengehouden, omdat deze locatie in het ondernemingsplan voor deze wijk wordt aangemerkt als beste locatie. De subsidie voor de bibliotheek zou vanaf 2022 met € 127.000 per jaar worden verminderd. Dit is de oorspronkelijke bezuiniging van € 167.000 minus het budget voor de realisatie van de Bibliotheek op School (dBos) in Oosterheem. De dBos was gekoppeld aan de sluiting van de wijkvestiging en vindt bij openhouden van de wijkvestiging geen doorgang. Voor het openhouden van de wijkvestiging is voor 2022 € 127.000 benodigd.

In de wijk *Rokkeveen* wordt in 2021 de wijkvestiging van de bibliotheek opengehouden, omdat deze locatie als beste locatie naar voren komt voor deze wijk. Om dit te realiseren is een eenmalige investering van € 200.000 benodigd. Een deel hiervan kan gedekt worden uit het niet realiseren van dBos in Rokkeveen, zijnde € 80.000. Hiermee is eenmalig een bedrag van € 120.000 benodigd.

In de wijk *Seghwaert* wordt IKC De Velddreef ontwikkeld en hierin wordt ruimte gerealiseerd voor een toekomstig Huis van de Wijk. De extra investering bedraagt € 700.000. De exploitatielasten die hieruit voortvloeien worden beperkt gedekt door huurinkomsten en het energievoordeel, hetgeen resulteert in een jaarlijkse extra exploitatielast van € 16.000. Vooruitlopend hierop wordt bij Buurtvereniging Weideveld gestart.

Technische begrotingswijziging

Autonome groei Wmo

Voorgesteld wordt het budget autonome groei door veroudering van € 800.000 af te ramen en het budget huishoudelijke hulp met hetzelfde bedrag te verhogen.

Risico's

Gebiedsgerichte ondersteuning door een samenwerkingsverband

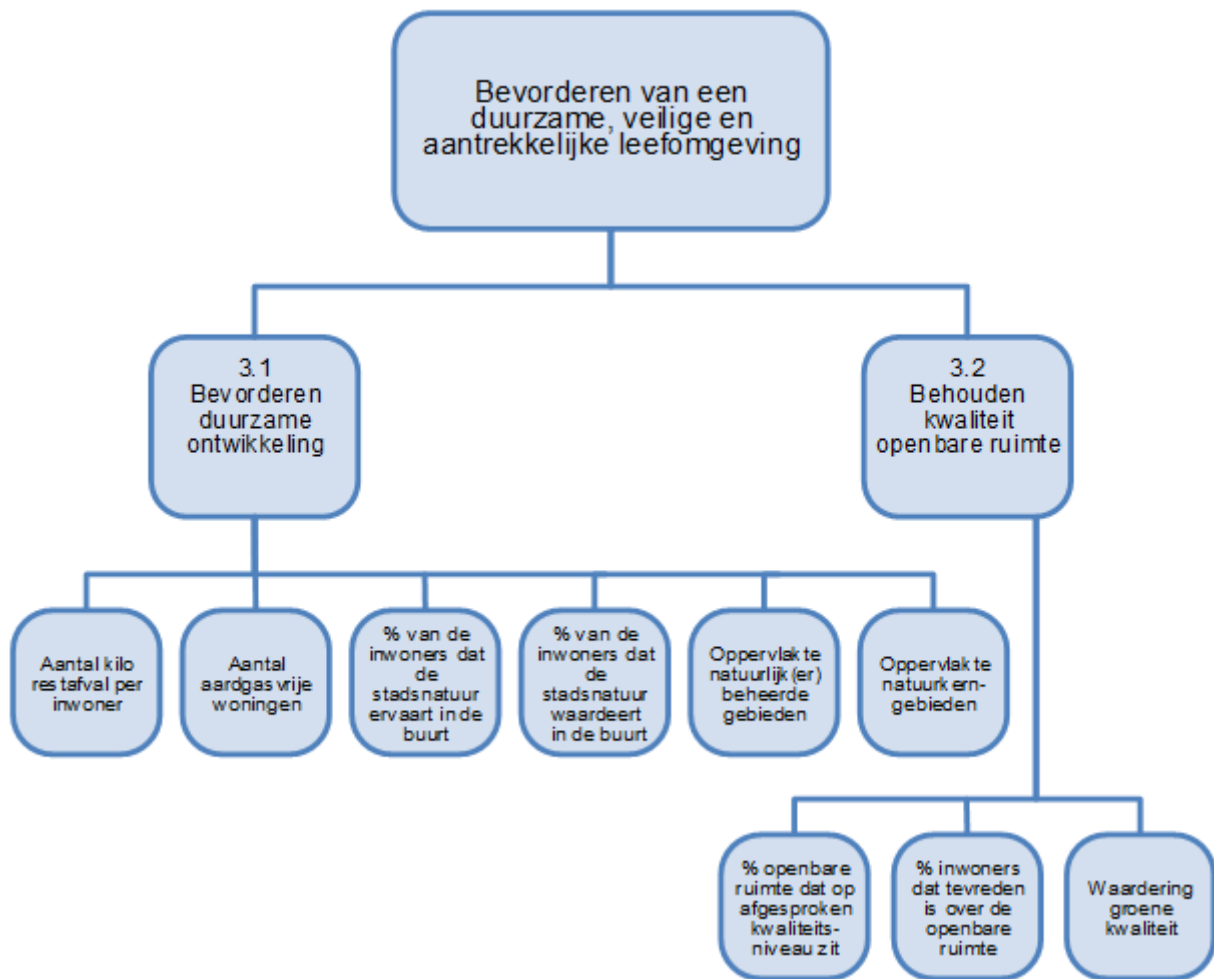
Per 1 mei 2021 is de gebiedsgerichte ondersteuning door een samenwerkingsverband gestart. Bij de besluitvorming over de gebiedsgerichte ondersteuning (raadsbesluit 2 juni 2020) is het budget ten behoeve van het samenwerkingsverband vastgesteld op basis van het aantal cliënten 2019. In het raadsbesluit wordt onderkend, dat het aantal inwoners dat een beroep doet op de Wmo jaarlijks groeit. Tevens wordt onderkend dat de gemeente op grond van de Wmo verplicht is voor de ondersteuning een reëel budget beschikbaar te stellen.

Tegen deze achtergrond is het van belang dat het budget, bij de start van de gebiedsgerichte ondersteuning in mei 2021, is afgestemd op het verwachte aantal cliënten in 2021. Het voor 2021 verwachte volume tekent zich langzamerhand af. Er wordt rekening gehouden met een groei tot 5% ten opzichte van de uitgangswaarden 2019.

In de begroting 2021 is voor gebiedsgerichte ondersteuning jaarlijks een totaal bedrag van ruim € 11 mln. opgenomen, waarvan ongeveer 60% bestemd voor maatwerkvoorzieningen en vrij inzetbare voorzieningen. Genoemde ontwikkelingen hebben betrekking op deze voorzieningen. De zogenaamde welzijnsvoorzieningen en preventieve jeugdactiviteiten blijven hier buiten beschouwing.

In het Tweede Tussenbericht 2021 wordt nader over de ontwikkeling van het volume en de financiële gevolgen daarvan bericht.

Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen

Wijzigingen doelen en indicatoren

Doelstelling 3.1 Aantal kg restafval per inwoner, streefwaarde

Eén van de effectindicatoren voor doelstelling 3.1 is 'aantal kg restafval per inwoner'. Het doel bij deze effectindicator is om elk jaar iets minder restafval te hebben dan het jaar ervoor en om in 2023 op 160 kg per inwoner te zitten. Vanwege het verwachte referendum over het afvalbeleid wordt er (nog) geen nieuw afvalbeleid uitgevoerd. Dat betekent dat er geen grote stappen richting de streefwaarde van 160 kg per inwoner gemaakt worden. De streefwaarde voor 2023 dient daarom bijgesteld te worden naar 'minder dan in 2022' (<2022) en het doel voor 2024 naar 'minder dan in 2023' (<2023).

Collegeniveau (prestatie-indicatoren)

Eén van de effectindicatoren voor doelstelling 3.2 is het '% van de openbare ruimte dat op het afgesproken kwaliteitsniveau zit'. Dit is vastgesteld op 90%. Op collegeniveau is deze effectindicator uitgesplitst in prestatie-indicatoren voor diverse kwaliteitsniveaus van assets (verharding, meubilair, groen, verzorging). Hiervoor staan de streefwaarden op 100%. Het college heeft deze ook op 90% vastgesteld. Dit komt overeen met de overkoepelende doelstelling uit de begroting én met de landelijke standaard waarin 90%-scores ten opzichte van de ambitie als norm wordt gehanteerd.

Klimaatakkoord

Naar verwachting stelt het rijk voor de extra taken, die voortvloeien uit het Klimaatakkoord voor 2022 en verder budget beschikbaar via een specifieke uitkering. Omdat in afwachting van de kabinetsformatie hierover nog geen besluit is genomen en geen goede indicatie is te ramen over een eventuele omvang worden in deze Perspectiefnota 2022 geen extra middelen opgenomen (met als dekking de specifieke uitkering).

Financiën

Bedragen x € 1.000

	MJB 2022-2025				Doorkijk MJB
1e TB 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Financiële ontwikkelingen bestand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)					
Kostprijsverhogende BTW begraafplaatsen	-100	-100	-100	-100	-100
Gemeentelijke parkeervergunningen/inkomstenderving - dekkingsmogelijkheden overhead	-250	-120	-120	-120	-120
Inkomsten parkeereexploitatie - rijksbijdrage, zie OAD	-700				
Nota kapitaalgoederen:					
- Beschoeiing herberekeningsvoorstel (in voorbereiding)		-pm	-pm	-pm	-pm
- Asfalt/wegen (in voorbereiding)		-pm	-pm	-pm	-pm
Groenonderhoud (vervanging groen bij einde levensduur)		-300	-600	-700	-800
Programma water (riolering)		-pm	-pm	-pm	-pm
- dekking rioolheffing		+pm	+pm	+pm	+pm
Verdere digitalisering	-100	-100	-100	-100	
Elektrische laadinfrastructuur	-81	-9	34	49	52
Saldo	-1.231	-629	-886	-971	-1.064
Onvermijdelijke ontwikkelingen					
Basisregistratie Ondergronds (concernbreed)	-50	-50	-50	-50	-50
Afvalinz. en -verwerking: matrassen en oud papier - dekking verhoging afvalstoffenheffing	-125	-125	-125	-125	-125
COVID-19 Maatregelen - compensatie rijk, zie OAD	-80				
Saldo	-255	-50	-50	-50	-50
Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen					
Afval- en grondstoffenbeleid (stimuleren afvalscheiding, maatregel 111), uitstel nav referendum, zie OAD		-250	-300	-275	-375
Saldo		-250	-300	-275	-375
Totale wijziging saldo programma	-1.486	-929	-1.236	-1.296	-1.393

Financiële ontwikkelingen bestand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

Kostprijsverhogende BTW begraafplaatsen

In de Perspectiefnota 2021 is de verwachting geuit dat de BTW op de beheerkosten van de begraafplaatsen fiscaal verrekenbaar (terugvorderbaar) was. Inmiddels is uit een gerechtelijke uitspraak duidelijk geworden dat de BTW niet verrekenbaar is en voor de gemeente een kostenpost vormt.

Gemeentelijke parkeervergunningen/inkomstenderving

Er zijn in 2021 minder parkeervergunningen afgenomen dan begroot. Dit komt voor een belangrijk deel doordat vanwege COVID-19 werknemers thuis werken en daardoor hebben besloten om (nog) geen vergunning aan te schaffen.

Het aantal reisbewegingen in het post-coronatijdperk is nog moeilijk in te schatten, maar het is aannemelijk dat werknemers meer thuis zullen werken. Daarnaast is het vergoedingenstelsel met ingang van 2021 gewijzigd. Werknemers krijgen een reiskostenvergoeding die zij naar eigen keuze kunnen inzetten. Het is een risico dat werknemers bewuster zullen kiezen of en hoe zij naar de werklocatie reizen (in combinatie met de afweging om thuis te werken) en besluiten om geen parkeervoorziening aan te schaffen. Voor 2021 wordt een nadeel verwacht van € 250.000 op de parkeerinkomsten. Tegenover de lagere opbrengsten staat een voordeel bij overhead van € 250.000 in 2021 wegens niet gemaakte en te vergoeden woon-werk reiskosten. Voorlopig wordt structureel rekening gehouden met een nadeel van € 120.000.

Inkomsten parkeerexploitatie

In een groot deel van het centrum van Zoetermeer geldt betaald parkeren op het maaiveldniveau. De totale omvang van de parkeerinkomsten bedraagt normaal € 2,9 mln. Zoals gemeld in TB2 2020 en de jaarrekening 2020 blijven als gevolg van de coronacrisis ook in 2021 de werkelijke inkomsten ver achter bij de begroting.

Ook de opbrengst uit verhoogde parkeerinkomsten door verruiming van betaald parkeertijden in het centrum en hogere parkeertarieven voor bezoekers wordt niet gehaald. Dit levert in 2021 een nadeel van € 700.000.

Omdat de gevolgen van de dalende parkeerinkomsten door de COVID-19 crisis landelijk spelen heeft het rijk besloten om gemeenten hierin tegemoet te komen. De rijksuitkering is verantwoord in het overzicht OAD.

Nota Kapitaalgoederen Openbare ruimte (NKG)

De Nota Kapitaalgoederen Openbare Ruimte (NKG) is in voorbereiding. In deze nota wordt tot 2060 inzicht gegeven in de onvermijdelijke kosten om de huidige openbare ruimte in stand te houden voor wat betreft groot onderhoud (behoudende maatregelen) en vervanging (of levensduur verlengende maatregelen) van de assets (aan het einde van de levensduur). In deze NKG zijn de laatste areaalmutaties verwerkt alsmede de nieuwste inzichten m.b.t. eenheidsprijzen en afschrijvings-/groot onderhoudstermijnen. Onvermijdelijke innovatieve ontwikkelingen binnen de assets zijn uiteraard ook meegenomen. Als voorbeelden hiervan de intelligente verkeersregelinstallaties en de kunstwerken (bruggen) samengesteld uit een composiet en staal. Verder is de vervanging van het openbaar groen (bijvoorbeeld buurtgroen en parken) volledig meegenomen.

De beheerstrategie is gericht op levensduurverlenging, te bereiken door een optimalisatie van het groot onderhoud met als doel vervanging van de assets zo lang mogelijk uit te stellen.

De concept NKG laat ten opzichte van de meerjarenbegroting (2022/2029) een tekort zien. Dit wordt vooral veroorzaakt door een actualisatie van beheergegevens (arealen, eenheidsprijzen en afschrijvingstermijnen), het doorvoeren van onvermijdelijk innovaties en door het doorvoeren van de genoemde beheerstrategie. Vooral de onderdelen wegen (asfalt) en beschoeiingen laten een forse stijging van verwachte uitgaven zien.

Er vindt nader onderzoek plaats naar de mogelijkheden om deze uitgaven in activiteiten die een meer/langjarig nut hebben niet in een keer ten laste van de exploitatie van de begroting te hoeven nemen maar om deze investeringsuitgaven te activeren en vervolgens de lasten van rente en afschrijving – op basis van de gebruiksduur - ten laste van de exploitatie te brengen. Op deze wijze wordt de stijging van de lasten meer in de tijd gespreid in het financieel begrotingsbeeld vertaald.

Het inhoudelijk onderzoek naar deze mogelijkheid en het vervolgens financieel vertalen ervan neemt nog enige doorlooptijd. Om die reden wordt in de tabellen een bedrag pm opgenomen.

Groenonderhoud (vervanging groen bij einde levensduur)

In de concept NKG is de vervanging van openbaar groen volwaardig meegenomen. In de huidige meerjarenbegroting zijn de volumes voor groenonderhoud onvoldoende budgettair vertaald. De afgelopen jaren is dit in budgettaire zin opgevangen door uitstel van onderhoud, het inzetten van de tijdelijke budgetten uit het coalitieakkoord en het inzetten van onderuitputting op budgetten voor overige delen van groot onderhoud/vervanging. Die laatste mogelijkheid is niet meer voorhanden omdat het groot onderhoud/vervanging op de overige elementen aan de orde is. Door het stelselmatige uitstel van vervanging van groenvoorzieningen bij het bereiken van 'einde levensduur', van vooral de groenvakken en plantsoenen in buurten en wijken, loopt de feitelijke (en in latere fase ook ervaren) kwaliteit van het groen steeds verder terug. Hierdoor raakt de bodem uitgeput en ontstaan open plekken in de beplanting.

Gevolg is dat de groenvakken er sleets uitzien, het dagelijks onderhoud niet meer goed uit te voeren is en er ongewenste neveneffecten optreden zoals het dumpen van tuin- en zwerfafval in groenvakken. Met de aanvulling van – structureel – budget blijft de groenkwaliteit gewaarborgd op o.a. aspecten als functionaliteit en biodiversiteit en wordt 'sleetsheid en verloederings' van het groen voorkomen. Natuurlijk zal de vervanging zo veel mogelijk integraal worden aangepakt, gelijktijdig met vervanging van andere onderdelen in de openbare ruimte. Bij de planvorming worden bewoners betrokken en wordt bij de beplantingskeus ingespeeld op onze ambitie met betrekking tot het verhogen van de biodiversiteit en gebruik worden gemaakt van soorten die klimaatadaptief zijn (goed gedijen in ons veranderend klimaat).

De noodzakelijke uitgaven voor de vervanging van groen lopen vanaf 2022 tot 2030 fors op: 2022 € 500.000 en vervolgens jaarlijks oplopend met € 100.000. Voor de hogere uitgaven in 2022 is € 200.000 beschikbaar in het tijdelijk budget kwaliteitsverbetering uit het Coalitieakkoord, dus het budgettaire effect voor 2022 is € 300.000.

De dekking van de kosten van het vervangen van groen behoeft nog nader onderzoek. Daar waar de vervanging van groen onderdeel uitmaakt van een integraal project of werk kan dit mogelijk als investering worden gezien. Een andere deel, het uitsluitend vervangen van groen in wijken en buurten, niet gekoppeld aan een grote reconstructie zou wel binnen de exploitatie gevonden moeten worden. De opdracht is om uit te zoeken hoe die verhouding ligt tussen groen vervangen in integrale projecten en welk deel niet. Inschatting op basis van het programma van 2021 is dat dat gaat om ongeveer 50%.

Programma Water (riolering)

Op dit moment wordt gewerkt aan het programma Water (actualisatie Gemeentelijk Rioleringsplan) met een langjarige doorrekening voor het beheer en onderhoud van de riolering. Voornemen is om dit jaar een aantal opties voor te leggen aan de raad, waarbij ook gekeken wordt naar klimaatverandering. Programma Water/doorrekening riolering wordt in samenhang met de Nota Kapitaalgoederen bekeken.

De inhoudelijke keuzes in beheer werken door naar een aanpassing (lees: verhoging van kosten) die op haar beurt doorwerkt in de hoogte van de rioolheffing.

Verdere digitalisering

De ontwikkeling en gebruik van data en software wordt steeds meer ingezet bij ontwikkeling en beheer en onderhoud van de stad. Dit brengt onvermijdelijke structurele hogere kosten met zich mee zoals de ontwikkeling van nieuwe software modules samen met markt, het gebruik van data en nieuwe technologie en de meerkosten van licenties en contracten.

Denk onder andere van digitale kaarten (geografische informatie). Dit zowel concernbreed, als in samenwerking met aannemers, inwoners en andere partijen. Het aanbod en gebruik op het vlak van 3D, BIM (bouw informatiemanagement) en algoritmes ontwikkelt zich snel in het bedrijfsleven. Tools die ook inspelen die op actuele onderwerpen zoals energietransitie en klimaatadaptatie. De ontwikkeling van deze toepassing gaat sneller in het bedrijfsleven dan bij de overheid, zo ook bij Zoetermeer (bron: onderzoek VNG en gemeente Amsterdam). Ook vindt er een ontwikkeling plaats waarbij de basisregistraties van het fysieke domein op termijn in 3D gaat plaatsvinden. Het betreft de zgn. SOR (samenhangende objectenregistraties). Dit vraagt dataverrijking van alle beheercomponenten in de openbare ruimte. Zoetermeer is de afgelopen jaren geleidelijk aan gestart met deze ontwikkelingen en werkt hierbij samen met partijen zoals de VNG, Citydeals, CROW en andere partijen. Er zijn extra middelen nodig om meer:

- in de pas te lopen en aansluiting te houden met het bedrijfsleven;
- het adaptief vermogen van de gemeente te versterken;
- aan de wettelijk verplichtingen te kunnen voldoen.

In 2021 én de komende drie jaar wordt een tekort van € 100.000 verwacht. Daarna kunnen er door standaardisering en beschikbaarheid van meer data mogelijk efficiency voordelen ontstaan.

Elektrische laadinfrastructuur

In Zoetermeer staan momenteel ruim 220 oplaadpunten voor elektrische auto's in de openbare ruimte. Naar verwachting zal de komende 10 jaar de vraag naar oplaadpunten fors stijgen. Zoetermeer is één van de weinige gemeenten met eigen bezit. Hoewel het beheer inmiddels door een marktpartij gedaan wordt, brengt plaatsing, communicatie met inwoners, de exploitant en de energiemaatschappij veel werk met zich mee.

Ook is het onwenselijk om als gemeente in de toekomst, met meer laadinfrastructuur, als 'energieleverancier' te blijven fungeren. In oktober 2020 (0637633980) heeft het college besloten om deel te nemen aan de aanbesteding van de gemeente Rotterdam. Zo kunnen we de gemeentelijke laadinfrastructuur aan een marktpartij overdragen en beheer, uitbreiding en exploitatie door hen laten verzorgen. In een samenwerkingsovereenkomst zijn de voorwaarden en afspraken tussen partijen vastgelegd inzake de uitvoering, zoals de verdeling van de kosten voor het concessie management. Door het uitbesteden van het werk veranderen de kosten en opbrengsten voor de gemeente. Zo is bijvoorbeeld de gemeente zelf geen energieleverancier meer en blijft eigenaar van de palen, maar krijgt de gemeente een concessievergoeding per afgenomen kWh. In de jaren 2021 en 2022 wordt een nadeel verwacht van € 81.000 respectievelijk € 9.000. Dit nadeel wordt met name veroorzaakt door een overschrijding van de kosten van de eerder aangelegde (zie Tweede Tussenbericht 2020) laadpalen en de tegenvallende inkomsten als gevolg van corona. Vanaf 2023 wordt een voordeel verwacht van € 34.000 per jaar, oplopend naar € 56.000 per jaar in 2026. Dit wordt veroorzaakt door de terugkeer naar normaal gebruik, toename van aantal laadpalen en de opbrengst uit de concessie.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Basisregistratie Ondergrond (concernbreed)

De Basisregistratie Ondergrond (BRO) is een wettelijke taak. Vanaf 1 januari 2018 is de gemeente verplicht een BRO in te richten en in stand te houden. Het ministerie adviseert nadrukkelijk om binnen de gemeente een 'coördinator ondergrond' aan te wijzen die alle BRO-gerelateerde disciplines kent, begeleidt en die de leveringen vanuit de gemeente aan het bronhouderportaal BRO inricht en bewaakt. De werkzaamheden voor deze nieuwe, wettelijk verplichte taak kunnen niet binnen de bestaande formatie worden opgevangen. Om de werkzaamheden voor deze taak uit te voeren is een structureel jaarlijks budget van € 50.000 nodig.

Afvalinzameling en -verwerking: matrassen en oud papier

Landelijke regelgeving over de verwerking van matrassen in combinatie met het opschorten van de uitvoering afval- en grondstoffenbeleidsplan zorgt voor € 125.000 aan meerkosten in de verwerking van grofvuil (zie raads memo 17 februari 2021, 0637673404).

Per 1 oktober 2020 is er een nieuw contract voor de inzameling van oud papier en karton. In de begroting is voor oud papier alleen een vergoeding opgenomen, die nu geraamd is op € 0. De kosten en de vergoeding worden met het nieuwe contract apart van elkaar geboekt. Aan de lastenkant de kosten van afvoer van het ingeleverde papier. Aan de batenkant wordt de vergoeding opgenomen, die op dit moment nog laag is. De verwachting is dat zowel de inkomsten als de uitgaven uitkomen op € 430.000 per jaar, per saldo dus budgettair neutraal.

COVID-19 Maatregelen

De gemeente Zoetermeer levert in het kader van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte ook een bijdrage in de beleving en veiligheid van de bewoners. In verband met de coronacrisis zijn extra niet begrote maatregelen genomen om de veiligheid van de bewoners te borgen. Hiertoe zijn op verschillende plekken in de stad tekstkarren geplaatst, aanpassingen aan verkeersregelinstanties aangebracht, verkeersregelaars en extra controles voor de avondklok ingezet om de (verkeers)veiligheid te kunnen waarborgen. Hierdoor wordt in 2021 een nadeel verwacht van € 80.000.

Beleidswijzigingen

Open Stad

In de agenda Open Stad zijn een groot aantal thema's benoemd waarin de aandacht voor toegankelijkheid inhoud wordt gegeven. Dat voorstel is in de raad van januari 2021 besproken. Het college heeft, bij gebrek aan budgettaire mogelijkheden, nog geen voorstellen aan de raad voorgelegd met betrekking tot de aanvullende ambities ontwikkeling buitenruimte (I), kwaliteit buitenruimte (J) en toegankelijkheid maatschappelijk vastgoed (K).

De raad heeft bij amendement 2102-E aangegeven de door het college aangegeven ambities heel belangrijk te vinden en deze in het perspectief te plaatsen van de inzet van de Enecogelden en daarbij het besluit genomen 'dat het college tijdens het Voorjaarsdebat met betrekking tot de ambities I, J en K aan de raad een besluit voorlegt.'

De invulling van ambitie I – het verbeteren van de toegankelijkheid in de openbare buitenruimte – kan voor wat betreft de huidige innovaties op het gebied van toegankelijkheid in budgettaire zin worden gerealiseerd binnen het structureel beschikbare innovatiebudget van € 50.000 dat in programma 3 voor innovaties in het beheer van de buitenruimte beschikbaar is.

Voor de ambities J (kwaliteitsimpuls beheer openbare ruimte) is in de begroting een tijdelijk budget beschikbaar tot en met 2022. Voor het inwilligen van situationele verzoeken met betrekking tot toegankelijkheid is binnen dit budget € 25.000 per jaar beschikbaar. Daarnaast is binnen programma 3, onderdeel onderhoud wegen, structureel € 25.000 beschikbaar voor het uitvoeren van deze kleine aanpassingen. Verder zal het pakket van maatregelen dat samenhangt met deze kwaliteitsimpuls de toegankelijkheid in algemene zin ten goede komen.

Voor ambitie K (vergroten toegankelijkheid maatschappelijk vastgoed) is geen budget in de begroting voorhanden.

Gelet op ambitie die spreekt uit J en K is het denkbaar, dat er voor de bestaande stad op projectbasis een inhaalslag wordt gemaakt. Het college stelt voor dit onderwerp te betrekken bij de afweging van toe te wijzen Enecogelden, waarbij een inzet voor deze ambities kan worden afgewogen met andere onderwerpen. Omdat over het afwegingskader Eneco en vervolgens het toedelen van middelen vanuit de Enecogelden in een afzonderlijk voorstel aan de raad worden voorgelegd, is in de perspectiefnota zelf geen voorstel tot het opnemen van middelen voor de ambities J en K opgenomen. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen en (her)inrichting van de openbare ruimte vallen de uitgangspunten en randvoorwaarden van toegankelijkheid binnen de scope van de projecten en worden hierbinnen gerealiseerd.

Afwijkingen uitvoering Maatregelen Ombuigen & Vernieuwen

Afval- en grondstoffenbeleid (stimuleren afvalscheiding maatregel 111)

Vanwege het ingediende referendumverzoek wordt de uitvoering van het raadsbesluit van het Afval- en grondstoffenbeleid niet gestart. Dit heeft tot gevolg dat de voorgenomen beleidsaanpassingen voorlopig niet uitgevoerd worden en dat betekent dat de hoeveelheid restafval niet zal dalen naar de verwachte 160 kg in 2023. De ingeboekte verlaging van de afvalstoffenheffing wordt niet gehaald. Om de financiële gevolgen goed te kunnen blijven volgen worden de nu opgenomen middelen (volgens begrotingswijziging 20-129 d.d. 14 december 2020) in de meerjarenbegroting teruggedraaid. Dit betekent dat de begrotingswijziging volledig wordt teruggedraaid. Na de uitslag van het referendum wordt er een nieuwe (financiële) doorrekening gemaakt en een nieuwe begrotingswijziging van de gevolgen aan de gemeenteraad voorgelegd. De gevolgen voor het later kunnen verhogen van de OZB zijn opgenomen onder OAD.

In het Afvalbeleidsplan was vanaf 2023 € 85.000 opgenomen ten laste van het begrotingssaldo. Dit zijn de afschrijvingslasten van de ICT-aanpassingen, die niet ten laste van de afvalstoffenheffing kunnen worden gebracht. Deze middelen worden vooralsnog gereserveerd voor de toekomstige noodzakelijke ICT-aanpassingen, waardoor de wijziging neutraal is voor de begroting.

Vanwege het ingediende referendumverzoek worden er geen investeringen gedaan voor het Afval- en grondstoffenbeleid.

Risico's

Plaagdierbestrijding

Er loopt een nieuwe aanbesteding voor plaagdierbestrijding. Dit brengt een risico op hogere kosten met zich mee.

Parkeerexploitatie

Afhankelijk van de effecten waar ondernemers (van winkels) en consumenten mee te maken krijgen, kan COVID-19 ook een langdurig effect hebben op de parkeerexploitatie. Dit heeft ook gevolgen voor het behalen van de doelen uit Ombuigen en Vernieuwen. In dit tussenbericht/de perspectiefnota wordt alleen een inschatting voor 2021 gegeven.

Programma 4. Vrije tijd

Financiën

Bedragen x € 1.000

	MJB 2022-2025					Doorkijk MJB
	1e TB 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Financiële ontwikkelingen bestand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Sportakkoord	-60	-60				
- dekking Rijksvergoeding Sportakkoord	60	60				
Coronasteun instellingen	-175					
- rijksbijdrage, zie OAD						
Saldo	-175	0				
Beleidswijzigingen						
Realisatie sportzaal/ontmoetingsruimte IKC Touw ladder			-155	-155	-155	-155
Saldo			-155	-155	-155	-155
Totale wijziging saldo programma	-175	0	-155	-155	-155	-155

Financiële ontwikkelingen bestand beleid (leereffecten jaarrekening en 1e TB)

Sportakkoord

Met het Nationaal Sportakkoord willen de sport, de gemeenten en de rijksoverheid samen met de provincies, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties de kracht van sport in Nederland nóg beter benutten. In Zoetermeer is dit vertaald in het Zoetermeers Sportakkoord. Het Sportakkoord loopt van 2020 tot en met 2022. De eerste tranche van het Sportakkoord (2020 en 2021) is al in de begroting verwerkt.

Het rijk heeft het budget voor het Sportakkoord voor 2021 opgehoogd van € 60.000 naar € 120.000. Inmiddels is bekend dat Zoetermeer voor 2022 ook € 60.000 krijgt. Gevraagd wordt om voor 2021 het budget voor het Sportakkoord met € 60.000 op te hogen naar € 120.000 en voor 2022 € 60.000 beschikbaar te stellen met als dekking de rijksvergoeding.

Coronasteun instellingen

Voor instellingen binnen de sector kunst en cultuur is het ook weer mogelijk om in 2021 coronasteun te vragen. Daartoe is het afwegingskader ook in 2021 van toepassing. Tot 1 april is er voor een bedrag van € 175.000 huurkorting en steun beschikbaar gesteld. Bij de reguliere subsidie is sprake van de coullance afspraak dat ondanks dat veel activiteiten niet kunnen plaatsvinden door de corona maatregelen of anders worden ingevuld, toch volgens het normale betalingsritme wordt uitbetaald en subsidie niet zal worden teruggevorderd.

Beleidswijzigingen

Realisatie sportzaal en ontmoetingsruimte IKC Touwladder (Seghwaert/Velddreef)

In 2016 is door het vaststellen van het Integraal Huisvestingsplan 2016-2020 budget vrijgemaakt voor de realisatie van nieuwbouw van de school aan de Velddreef 322-328.

De afgelopen maanden is door verschillende maatschappelijke - en sportaanbieders in Zoetermeer bekeken of de toekomstige IKC breder kan worden gebouwd op een locatie in de wijk, dan alleen voor onderwijs en kinderopvang. Zo is gekeken om functies als sport, ontmoeting en zorg te integreren in het gebouw. Door de verbreding bestaan niet alleen kansen om het gebouw duurzaam, toegankelijk en kwalitatief beter vorm te geven, maar wordt ook door de maatschappelijke invulling een belangrijke kwaliteitsimpuls gegeven aan het voorzieningenniveau in de wijk Seghwaert.

Zoetermeer groeit en verandert. Om hier invulling aan te geven, werkt zij aan grote interventieprogramma's als de Schaalsprong, Zoetermeer 2040 en Wijkgericht Werken. Het aanbieden van passende vrijetijdsbesteding zoals sport en ontmoeting, levert een belangrijke bijdrage aan deze wijk.

De toevoeging van de functie van kinderopvang kan op een kostendekkende manier gerealiseerd worden. Voor de functies sport en ontmoeting moet een investeringsbudget beschikbaar gesteld worden. Hiervoor komt een apart raadsvoorstel. Met de daaruit voortkomende exploitatielasten wordt in deze perspectiefnota een voorstel gedaan.

Sport wordt hieronder toegelicht. Het onderdeel Ontmoeting is opgenomen in programma 2.

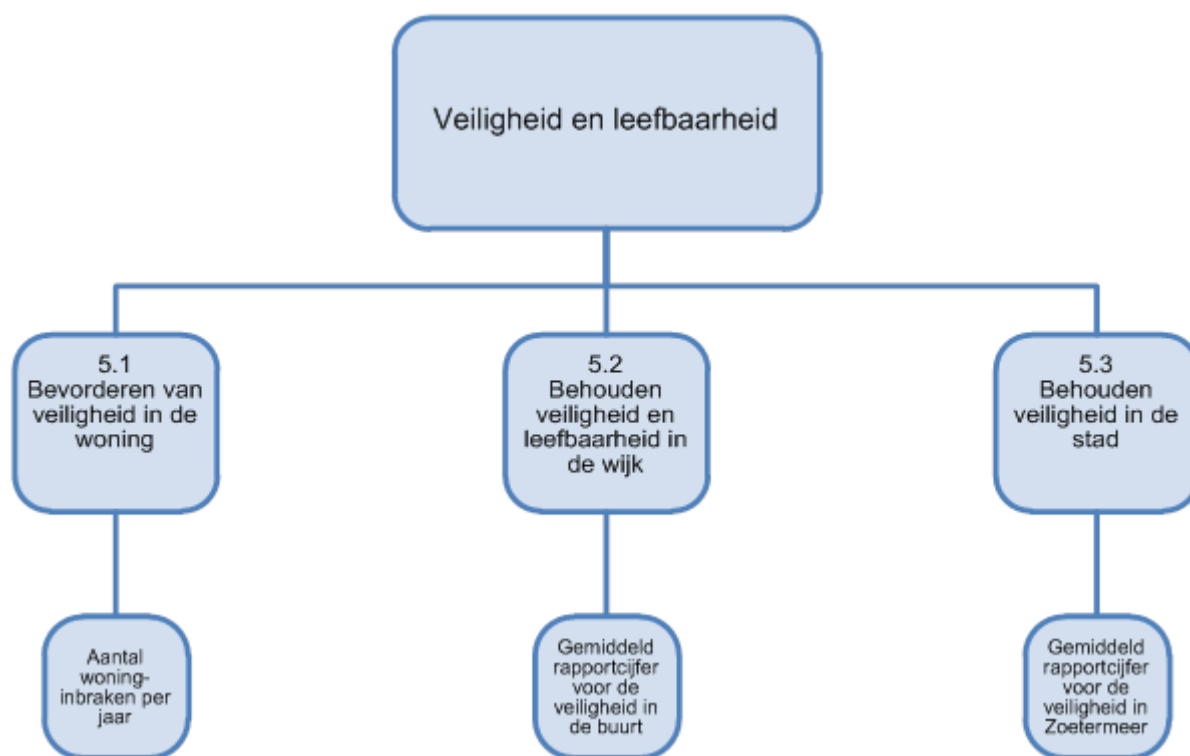
Sport

Voor binnensport geldt dat uit capaciteitsonderzoeken is gebleken, dat in de gemeente Zoetermeer te weinig sportzalen en -hallen beschikbaar zijn. De wijk Seghwaert is een van de wijken die nu al een tekort heeft aan sportaccommodaties en door de realisatie van de Schaalsprong wordt dat tekort groter. Daarnaast kennen de huidige gymzalen aan de Velddreef een hoge bezetting van meer dan 80% en zijn de locaties aan vervanging toe. Daar komt bij dat de huidige thuisbasis van Basketbalvereniging Zoebas officieel te klein is om wedstrijden te kunnen spelen en dringend op zoek is naar een grotere uitvalbasis met een tribune. Zodat bezoekers en sporters op een veilige en toekomstbestendige manier in de zaal kunnen zitten/spelen. De investering voor het toevoegen van een sportzaal is € 7,4 mln. inclusief BTW. De BTW kan worden teruggevorderd via de SPUC-uitkering (specifieke uitkering sport), deze bedraagt € 1,3 mln. De netto-investering bedraagt dus € 6,1 mln. De exploitatielasten, die hieruit voortvloeien worden gedeeltelijk gedekt door huurinkomsten en het energievoordeel. Per saldo is sprake van een jaarlijkse exploitatielast van € 155.000.

Achterblijflocaties

De gebieden aan de Koeienweide 2 en Velddreef 330 komen na de verplaatsing naar de IKC plus, beschikbaar voor herontwikkeling. Hiertoe wordt op termijn een voorstel voorgelegd, waarbij ook de huidige boekwaardes van de gebouwen per eind 2020 € 396.000 worden betrokken, de kosten van de gebiedsontwikkeling, de bijbehorende exploitatiekosten en de toekomstige inkomsten Algemene uitkering en OZB. Naar aanleiding van een recent taxatie onderzoek is de verwachting is dat dit budgetneutraal of met een klein voordeel kan worden ontwikkeld.

Programma 5. Veiligheid

Financiën

Bedragen x € 1.000

	MJB 2022-2025				Doorkijk MJB	
	1e TB 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Onvermijdelijke ontwikkelingen						
Functioneel Leeftijdsontslag VRH (FLO)	-504	-10				
Deelnemersbijdrage VRH, financieel resultaat 2020	310					
Deelnemersbijdrage VRH, vrijval reserve OMS	193					
Totale wijziging saldo programma	-1	-10				

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Functioneel Leeftijdsontslag VRH (FLO)

Een onderdeel van de deelnemersbijdrage van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) is het Functioneel Leeftijdsontslag (FLO). Een inhoudelijk uitwerking van het FLO-akkoord betreft het versneld sparen.

Het financiële effect betreft het naar voren halen van de uitgaven (versneld sparen) en de gevolgen van de netto-garantie. In het raadsmemo 'FLO-overgangsrecht -Terugkoppeling AB VRH 27 januari 2021' is aangegeven dat we in 2021 een nadeel verwachten van € 550.000. Deze financiële afwijking wordt nu bijgesteld naar € 504.000.

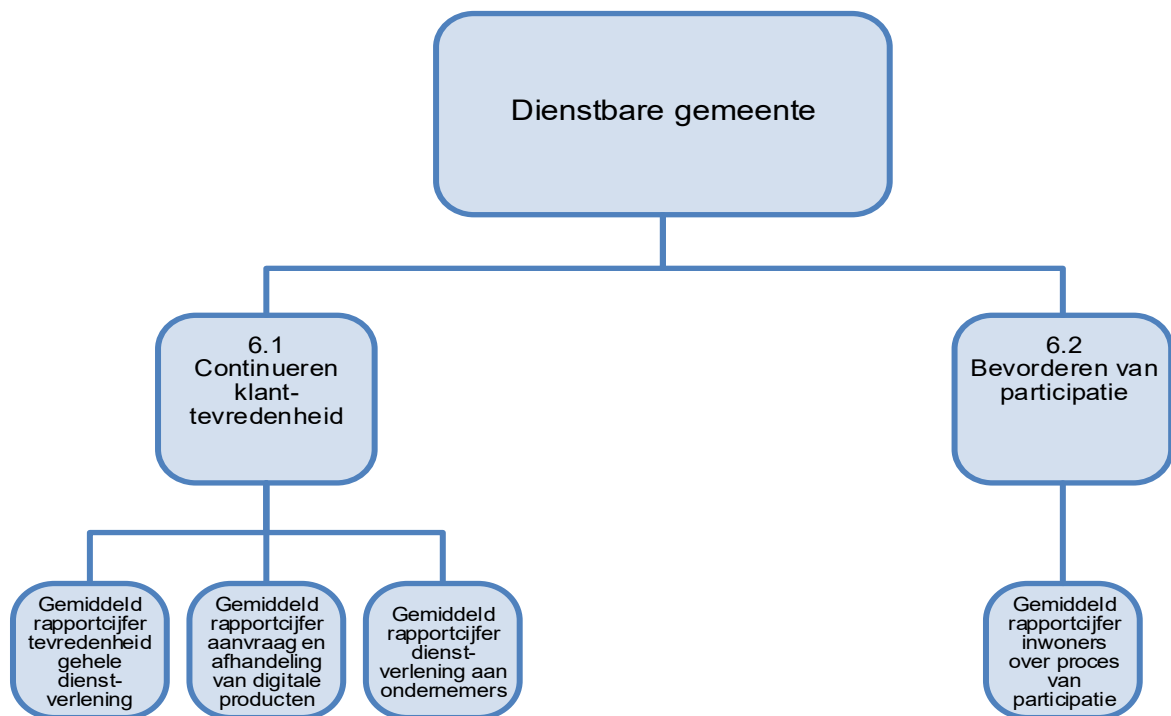
Deelnemersbijdrage VeiligheidsRegio Haaglanden (VRH), financieel resultaat 2020

De VRH verwacht een voorlopig rekeningresultaat in 2020 van € 3,2 mln. Dit betekent voor Zoetermeer in 2021 een voordeel van € 310.000 als dit voordeel wordt teruggestort aan de deelnemende gemeenten.

Deelnemersbijdrage VRH, vrijval reserve openbaar meldsysteem (OMS)

De VRH heeft in 2020 de exploitatie van het OMS aan de markt overgedragen. Het OMS is aangepast zodat abonnees via meerdere aanbieders kunnen aansluiten. Abonnees kunnen hun eigen aanbieder kiezen. Op termijn zullen ook deze aansluitingen overgaan naar het Landelijke Meldkamer Samenwerkingsplatform. De bestemmingsreserve zal deels gebruikt worden om de VRH frictiekosten voor 3 jaren te dekken (€ 400.000). Het restant van € 1.804.000 komt ten gunste van de gemeenten. Door de reserve te laten vrijvallen is een incidentele verlaging van de Zoetermeerse bijdrage mogelijk. Dit levert in 2021 een voordeel op van € 193.000.

Programma 6. Dienstverlening en participatie

Wijzigingen doelen en indicatoren

Verbeterde dienstverlening

Door Covid-19 moesten het afgelopen jaar veel maatregelen worden genomen om de gewenste dienstverlening te kunnen blijven bieden. Een aantal van deze maatregelen heeft geleid tot procesverbeteringen zonder extra kosten en wil het college om die reden behouden. Zo is online participatie verbeterd. Dit jaar wordt online participatie verder verfijnd, wat ten goede komt van participatietrajecten binnen de Omgevingswet die per 1 januari 2022 van kracht wordt. Een ander voorbeeld is de aanmelding van huwelijken, dat kan aan het loket maar voortaan ook telefonisch en digitaal. Ook is streaming van huwelijken het afgelopen jaar gerealiseerd, naar de toekomst toe blijft dat mogelijk tegen een vergoeding. Bij een aantal diensten is het een optie om te videobellen met de gemeente en in de toekomst kan dat mogelijk bij meer diensten worden aangeboden.

Effectindicator gemiddeld rapportcijfer aanvraag en afhandeling digitale producten

De streefwaarde is dat er gemiddeld een 7,7 wordt gegeven voor de aanvraag en afhandeling van digitale producten. De ambitie is om uitstekende digitale dienstverlening te leveren, maar dit cijfer lijkt niet reëel. Met de komst van de nieuwe website en verdere digitalisering verbetert de digitale dienstverlening. Tegelijkertijd stellen inwoners, door de voortgaande ontwikkelingen in techniek en samenleving, steeds hogere eisen aan de digitale dienstverlening. Zo verwachten inwoners terecht ook een steeds groter gebruiksgemak en mogelijkheid om digitaal zaken te doen.

Financiën

Bedragen x € 1.000

	MJB 2022-2025					Doorkijk MJB
	1e TB 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Extra kosten verkiezingen	-35	-45	-45	-45	-45	-45
Stadsgewest Haaglanden in liquidatie	120					
Saldo	85	-45	-45	-45	-45	-45
Onvermijdelijke ontwikkelingen						
COVID-19 maatregelen verkiezingen Tweede Kamer - rijksbijdrage, zie OAD	-546					
Referendum afvalbeleid	-132	-198				
Omgevingswet	-210	-230	-130			
Wabo en Toezicht	150					
Inkomsten bouwleges	-600		1.100			
Saldo	-1.338	-428	970	0	0	0
Beleidswijzigingen						
Uitvoeren wet Donorregistratie - rijksbijdrage, zie OAD	-14	-28	-28	-28	-28	-28
Implementatie nieuwe wetgeving eenmalig - rijksbijdrage, zie OAD		-96	-96			
Implementatie nieuwe wetgeving WEMBV en WOO - rijksbijdrage, zie OAD		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Saldo	-14	-124	-124	-28	-28	-28
Totale wijziging saldo programma	-1.267	-597	801	-73	-73	-73

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en 1e TB)

Extra kosten verkiezingen

Er zijn structurele meerkosten vanwege de toegankelijkheidseisen die voor de stembureaus gelden. Daarnaast zijn er hogere opslagkosten voor externe opslag. Bij de verkiezingen van 2018, 2019 en 2021 bleek, vanwege toegenomen complexiteit van het organiseren van verkiezingen, extra personele capaciteit noodzakelijk. Dat is tot op heden ingevuld met boventallige medewerkers of medewerkers in een re-integratietraject. Als dat in de toekomst niet mogelijk is, dan is uitbreiding van formatie mogelijk noodzakelijk.

Stadsgewest Haaglanden in liquidatie

De verwachting is dat rond juni 2021 de liquidatie van het Stadsgewest Haaglanden volledig is afgerond. Het liquidatiesaldo wordt dan aan de voormalige deelnemende gemeenten van het Stadsgewest in liquidatie uitgekeerd. Voor Zoetermeer betekent dit een geschatte meevaller van ongeveer € 120.000.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

COVID-19 maatregelen verkiezingen Tweede Kamer

In januari is over dit onderwerp een [memo](#) aan de raad gestuurd over de extra kosten die nodig zijn om de verkiezingen coronaproof te kunnen laten verlopen.

De verwachte extra kosten zijn ingeschat op € 629.000 waarvan al een deel (€ 83.000) is betaald en verantwoord in 2020.

De overige kosten voor 2021 bedragen nog € 546.000 en worden deels gedekt uit een compensatie van het rijk. Het ongedekte deel blijft vooralsnog ten laste van de gemeente. Via de VNG worden na afloop van de verkiezingen aan de hand van de werkelijk gemaakte kosten door de gemeenten onderhandeld met het rijk over aanvullende compensatie.

Referendum afvalbeleid

Door de inwoners van Zoetermeer is verzocht om een referendum te houden over het raadsbesluit Afval- en grondstoffenbeleidsplan 2021 'Afvalscheiden. Ik haal er alles uit!' Aan alle benodigde formaliteiten, zoals de drempel van het aantal indieners dat benodigd is, is voldaan. En op 6 april 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met het houden van het referendum, ten tijde van de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022.

Voor Zoetermeer is het lang geleden dat er een gemeentelijk referendum is gehouden. Met de bijbehorende kosten is geen rekening gehouden in de meerjarenbegroting. De kosten voor 2021 bedragen € 132.000. Dat betreft vooral ambtelijke capaciteit en de kosten voor de commissie. De kosten voor 2022 bedragen € 198.000. Dat betreft ambtelijke capaciteit, de kosten voor de commissie, communicatiemiddelen richting burgers en de uitvoeringskosten van het referendum.

Omgevingswet

Ten aanzien van de Omgevingswet zijn verschillende ontwikkelingen te melden met elk hun eigen gevolgen. Hoewel de verschillende kosten over een langere periode gaan, is besloten om in afwachting van het overleg met het rijk en de compensatie hiervoor alleen over de periode 2021-2023 melding te doen.

		Bedragen x € 1.000		
		2021	2022	2023
Enmalige invoeringskosten extra aanvullend budget	A	210.000	150.000	
Transitiekosten	B			50.000
Structurele kosten (liggen al vast)	C		80.000	80.000
Structurele kosten/inkomsten (prognose)	C			
Totaal		210.000	230.000	130.000

Implementatiekosten (2021-2022)

De inwerkingtreding van de omgevingswet is door het rijk voor de tweede maal uitgesteld en is nu voorzien op 1 januari 2022. Door dit uitstel treden er extra eenmalige invoeringskosten op die niet binnen de bestaande exploitatie en aanvullend budget kunnen worden opgevangen. Het betreft extra inzet van het programmamanagement (langere doorlooptijd) en kosten voor automatisering (extra migratie kosten omdat software niet tijdig beschikbaar is). Ook treden er tijdelijk dubbele softwarelicentiekosten op, die zijn opgenomen bij structurele effecten.

Transitiekosten (prognose 2023-2025)

Dit betreft eenmalige kosten voor de transitie van de basis situatie naar de gewenste situatie en die niet binnen de reguliere exploitatie kunnen worden opgevangen. In deze tabel is een prognose opgenomen voor de frictiekosten met betrekking tot personeel. Daarnaast is er een aandachtspunt met betrekking tot het digitaliseren van het kaartmateriaal en het gewenste digitaliseringstempo; niet al het kaartmateriaal is digitaal of van de juiste kwaliteit. Mogelijk moet hier nog extra kosten voor worden opgenomen.

Structurele kosten (die al vastliggen vanaf 2022)

De automatiseringskosten (het gebruik van de systemen) worden structureel hoger. Dit bestaat uit twee componenten: de jaarlijkse exploitatiebijdrage aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en extra software om met het DSO te kunnen werken, waardoor de jaarlijkse extra exploitatielast hoger wordt.

Structurele effecten (prognose vanaf 2024)

Een van de uitgangspunten van de Omgevingswet is dat de structurele kosten afnemen. Op basis van de huidige inzichten is er op dit moment per saldo een lastentoename in beeld. Zo wordt een kostenafname verwacht, maar ook een afname van de legesopbrengsten die hoger is dan de kostenafname. Dit effect is een landelijk beeld. Bij de VNG is het Amendement van de gemeente Noord-Oostpolder ingediend en aangenomen. De strekking van dit amendement is dat de inwerkingtreding van de wet kan pas kan, als budgetneutraliteit voor gemeenten is gewaarborgd.

Daarnaast is er ook nog geen inzicht op het effect van werkzaamheden en de bijbehorende financiën die tussen de ketenpartners verschuiven (b.v. bodemtaken van provincie naar gemeente). Vooral nog wordt rekening gehouden met een toename van de kosten.

Maar aan de andere kant wordt met de gemaakte keuzen en verwachte uitwerkingen wel invulling gegeven aan de geest van de wet want voor de burgers en bedrijven worden de aanvragen eenvoudiger en goedkoper.

WABO en Toezicht

Voor het afhandelen van WABO-vergunningen worden vergunningverleners, toezichthouders en juristen ingezet. In de huidige marktomstandigheden, mede als gevolg van de corona-crisis, zijn deze functies moeilijk vervulbaar. Het budget op dit product is € 3,8 mln. De verwachte onderschrijding is € 150.000.

Inkomsten bouwleges

Voor het afhandelen van WABO-vergunningen worden leges geïnd. Enkele vergunningaanvragen zijn uitgesteld, waardoor de verwachte data vergunningverlening later in de tijd worden ingeschat. Het budget op dit product is in 2021 € 6,7 mln. Het verwachte nadeel is € 600.000. In 2023 is de prognose naar boven bijgesteld met € 1,1 mln.

Beleidswijzigingen

Donorregistratie

In de donorwet is opgenomen dat gemeenten een wettelijke informatieplicht hebben om burgers te informeren over de nieuwe wet. In de praktijk betekent dit dat iedereen die een paspoort, Nederlandse identiteitskaart of rijbewijs aanvraagt, informatie over de nieuwe donorwet krijgt. De meerkosten bedragen € 28.000 per jaar per 1 juli 2021 en worden gecompenseerd vanuit de algemene uitkering via het gemeentefonds. Zie OAD.

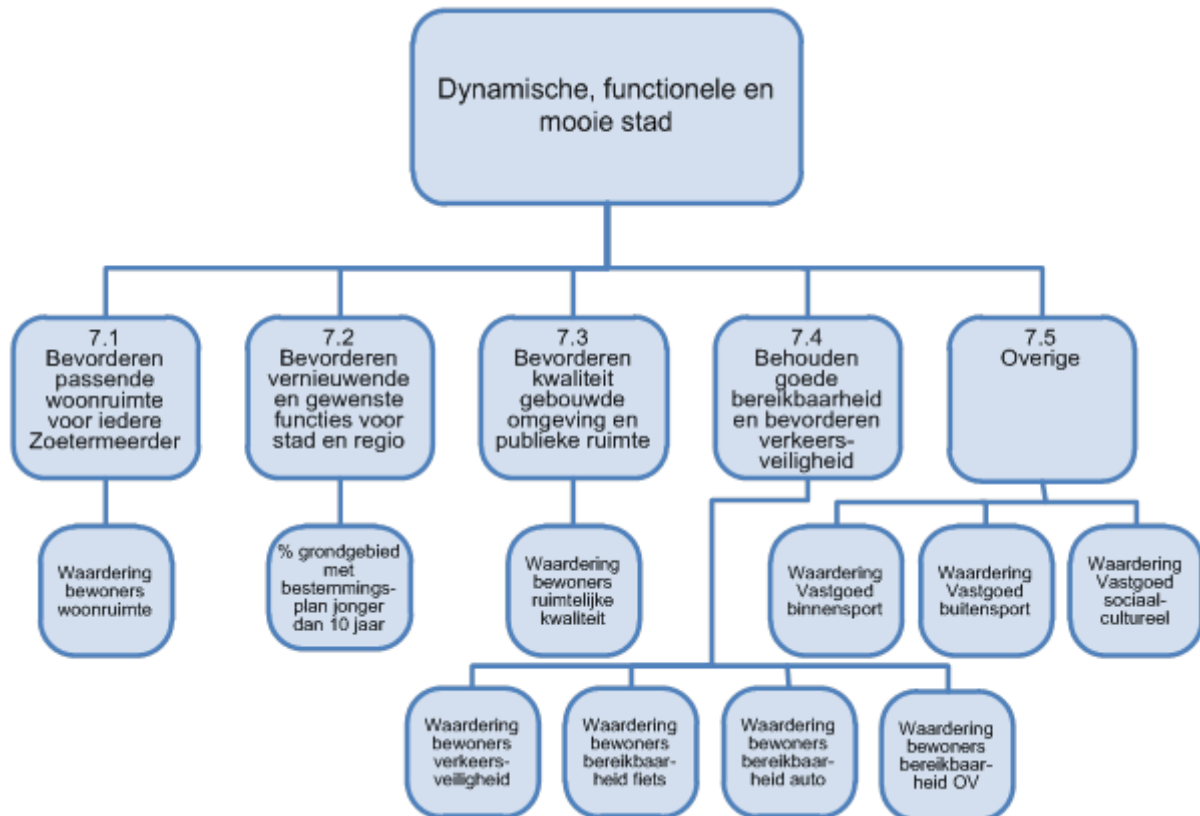
Implementatie nieuwe wetgeving

Er gaan in 2022 en 2023 twee nieuwe wetten in, die de volgende consequenties hebben voor de digitale dienstverlening van de gemeente:

- *Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WEMBV)*
De nieuwe WEMBV bepaalt dat burgers en ondernemers alle soorten formele berichten digitaal naar de overheid kunnen verzenden. De gemeente voldoet voor een deel aan de wet maar nog niet volledig. Onder meer moet aan alle formele berichten een kanaal worden aangewezen, moeten formulieren worden gecontroleerd op overbodige vragen en moeten mensen altijd een terugkoppeling krijgen op een bericht. De wet gaat in op 1 juli 2022.
- *Wet open overheid (WOO)*
De WOO vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) en gaat waarschijnlijk in 2023 in. Nieuw in de WOO is de verplichting om informatie actief openbaar te maken, dus ook zonder dat iemand er expliciet om heeft gevraagd. Dit betreft onder meer adviesdocumenten, WOB-verzoeken en klachten. Vanaf 2023 moet steeds meer gemeentelijke info worden gepubliceerd op het Platform Open Overheids Informatie (PLOOI).

De WEMBV en de WOO raken veel werkprocessen. Om de invoering goed en soepel te laten verlopen is voor twee jaar inzet nodig van een projectleider. De kosten hiervan bedragen € 96.000 per jaar. De meerkosten van de uitvoering van de WEMBV en WOO zijn nog niet bekend en worden nog uitgewerkt. Voor de dekking van de incidentele kosten voor een projectleider en structurele kosten voor de uitvoering wordt uitgegaan dat extra rijksmiddelen via de algemene uitkering worden ontvangen. Zie OAD.

Programma 7. Inrichting van de stad

Wijzigingen doelen en indicatoren

Met de komst van de Omgevingswet is de effectindicator ‘% grondgebied voor bestemmingsplannen jonger dan 10 jaar’ niet meer toepasselijk. In de Programmabegroting 2021-2024 is aangekondigd, dat hiervoor in de Perspectiefnota 2022 een nieuwe effectindicator wordt voorgesteld. Hiervan wordt op dit moment toch afgezien, omdat nieuwe indicatoren in het kader van (de doelen van) de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 worden geformuleerd en deze omgevingsvisie is nog in ontwikkeling.

Financiën

Bedragen x € 1.000

	1e TB 2021	MJB 2022-2025				Doorkijk MJB
		2022	2023	2024	2025	2026
Financiële ontwikkelingen bestand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Verbinding OV-knooppunt	75	74	73	72	71	70
Upgrade Stadshart	117					
Bestuurlijke opdracht Bleizo-West	-153					
- dekking bijdrage GR Bleizo	153					
Nathaliegang 79 en Petuniatuin 7	-19	-19				
Morapad 7 & Carry van Bruggenhove 25	-32	-32				
Coronasteun instellingen	-45					
- rijksbijdrage, zie OAD						
Saldo	96	23	73	72	71	70

Beleidswijzigingen						
Seniorenmakelaar		-40	-40	-40	-40	
- dekking binnen begroting		40	40	40	40	
Saldo						
Totale wijziging saldo programma	96	23	73	72	71	70

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en 1e TB)

Verbindingsbrug OV-knooppunt

In de begroting zijn kapitaallasten opgenomen voor de aanleg van een brug nabij station Lansingerland-Zoetermeer en het Dutch Innovation Park (raadsbesluit nr. DOC-2017-007969 'visie Dutch Innovation Park en verbinding OV-knooppunt'). In het raadsbesluit is aangegeven dat het opdrachtgeversoverleg van de projectgroep Vervoersknoop Bleizo de aanleg als scope wijziging heeft meegenomen, maar dat de gemeente hiertoe garant moet blijven staan totdat er duidelijkheid is of er projectbudget overblijft voor de aanleg van deze brug. Vanwege deze onduidelijkheid is toen besloten om de kapitaallasten van de brug in de begroting op te nemen totdat er duidelijkheid is over de dekking. In najaar 2020 is deze duidelijkheid gekomen en is besloten om de aanleg van de brug voor rekening van het budget van de vervoersknoop te nemen. Dat houdt in dat, met uitzondering van de rentelasten over de grond (investering van ca. € 238.000), ca. € 75.000 van het gereserveerde budget kan vrijvallen voor 2021 en volgende jaren. Dit loopt af vanwege rechtlijnige afschrijving.

Upgrade Stadshart

Voor de upgrade van het Stadshart zijn kapitaallasten in de begroting opgenomen van ongeveer € 117.000. Het budget is verstrekt en met raadsbesluit nr. DOC-2015-006421-geamendeerd Uitvoeringsprogramma Upgrade Stadshart. Bij de besluitvorming was voorzien dat het werk in 2020 zou zijn afgerond. Eind december 2020 zijn alle opdrachten verstrekt voor de uitvoering van de Upgrade Stadshart en de oplevering is voorzien in 2022. Dit houdt in ieder geval in dat het budget voor de kapitaallasten van 2021 vrijvalt en één jaar opschuift naar de toekomst. Mogelijk vallen ook de lasten voor 2022 vrij. Dit laatste is afhankelijk van de daadwerkelijke oplevering.

Bestuurlijke opdracht Bleizo-West

Op basis van de uitkomsten van bijeenkomsten van de gezamenlijke raden van Lansingerland en Zoetermeer is een bestuurlijke opdracht voor het uitwerken van een ontwikkelperspectief voor Bleizo-West vastgesteld. De kern van deze opdracht is om een ontwikkelperspectief met een visie op een samenhangend, realistisch en uitvoerbaar concept te maken dat gericht is op (cq bijdraagt aan en aansluit op):

- een multifunctioneel samenhangend en uitvoerbaar concept;
- vervoerswaarde en doorontwikkeling van de OV-knoop;
- de omgeving en de kansen die dit biedt.

Voor de uitvoering van de bestuurlijke opdracht is ambtelijke en externe ondersteuning nodig. De coördinatie ligt bij de gemeente Lansingerland. De ambtelijke begeleiding van de gemeente is begroot op € 153.000 en deze kosten zullen afzonderlijk in rekening worden gebracht. Met het memo Uitkomst aanbesteding opstellen ontwikkelperspectief Bleizo-West van 8 januari 2021 is de raad hiervan in kennis gesteld.

Huren

In een aantal gemeentelijke accommodaties worden de komende periode lagere huurinkomsten verwacht. Dit komt omdat de accommodaties/ruimtes vanwege andere beleidsuitgangspunten, niet meer worden gebruikt voor de doeleinden waar ze voorheen voor werden ingezet. Het gaat hierbij om Nathaliegang 79 (vertrek wijkpost & prikpost), Morapad 7 (verhuur onderwijs), Petuniatuin 7 (vertrek prikpost) en de Carry van Bruggenhove 25 (verhuur stichting Wilmahuis).

Nathaliegang 79 en Petuniatuin 7

De huurinkomsten zijn sterk gedaald door het vertrek van de wijkposten. Daarnaast werden deze accommodaties ingezet als prikpost locaties. In verband met de kwetsbare doelgroep (palet welzijn) en de beperkte ruimte is bloedprikken op deze locatie en op locatie Petuniatuin in de huidige COVID-19 crisis, niet meer verantwoord. Voor de jaren 2021 en 2022 worden daarom lagere huurinkomsten verwacht.

Morapad 7 & Carry van Bruggenhove 25

Morapad 7 en Carry van Bruggenhove zijn al jaren moeilijk verhuurbare panden. Door beleidswijzigingen zijn beide panden leeg komen te staan. Voor het Morapad 7 is nog geprobeerd deze per uur te verhuren. Helaas is dit door klachten van omwonenden niet mogelijk gebleken. Inmiddels is het Morapad 7 verhuurd aan een schoolbestuur (OPOZ). Zij huren de ruimte om leerlingen (2 leslokalen) op te vangen. Het pand wordt daarom voor een lager, maatschappelijk tarief verhuurd.

De Carry van Bruggenhove heeft de laatste jaren ook leeg gestaan. Sinds 2020 is het tijdelijk verhuurd aan het WilmaHuis.

Door de bovenstaande ontwikkelingen worden voor de jaren 2021 en 2022 lagere huurinkomsten verwacht.

In 2021 wordt een vastgoedplan gepresenteerd met daarin de uitgangspunten voor het aanhouden van verschillende locaties. De verwachting is dat op basis van de uitgangspunten een aantal locaties wordt afgestoten. Er is nog geen beeld op de mogelijke positieve gevolgen hiervan.

Coronasteun instellingen

Voor instellingen is het ook weer mogelijk om in 2021 coronasteun te vragen. Daartoe is het afwegingskader ook in 2021 van toepassing. Tot 1 april is er voor een bedrag van € 45.000 huurkorting en steun beschikbaar gesteld.

Beleidswijziging

Seniorenmakelaar

De pilot seniorenmakelaar uit 2020, doorlopend in 2021, is succesvol verlopen. De seniorenmakelaar:

- verlaagt de druk op de woningmarkt door een betere benutting van de bestaande sociale huurvoorraad (meer inwoners in hetzelfde aantal woningen);
- zorgt voor een betere draagkracht van stedelijke - en buurtvoorzieningen;
- voorkomt dure Wmo-woningaanpassingen.

In 2020 zijn er 25 doorstroomverhuizingen gerealiseerd. Voortzetting van de seniorenmakelaar is wenselijk (t/m 2025). Het jaarlijks benodigde bedrag is € 40.000 en wordt – ‘middels oud voor nieuw’ - als volgt gedekt:

- € 10.000 afkomen uit het onderzoeksbudget Wonen;
- € 10.000 middels de vergoeding die de gemeente met ingang van 2022 ontvangt van woningcorporatie De Goede Woning (DGW) voor garantstellingen voor leningen;
- € 20.000 afkomen uit budget voor woningaanpassingen. Hoewel dit budget een tekort kent, wordt met de seniorenmakelaar het verder oplopen van dit tekort juist voorkomen.

Overzicht Overhead

Financiën

Bedragen x € 1.000

	MJB 2022-2025				Doorkijk	
	1e TB 2021	2022	2023	2024	MJB 2026	
Financiële ontwikkelingen bestand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Kantoorautomatisering		-94	-94	-94	-94	-94
- dekking ICT werkplek		53	53	53	53	53
Lagere huuropbrengsten: Bibliotheek Stadhuis		-130				
Reiskosten woon-werkverkeer	250					
Saldo	250	-171	-41	-41	-41	-41
Onvermijdelijke ontwikkelingen						
Thuiswerkvoorzieningen	-75					
- rijksbijdrage, zie OAD						
Saldo	-75					
Beleidswijzigingen						
Uitgewerkt plan verbetermaatr. raad- en commissiezaal	-100					
Saldo	-100					
Totale wijziging saldo programma	75	-171	-41	-41	-41	-41

Financiële ontwikkelingen bestand beleid (leereffecten jaarrekening en 1e TB)

Kantoorautomatisering

De economische levensduur van de huidige laptops is bereikt en worden dit jaar vervangen. De huidige laptops zijn volledig afgeschreven. Om bij de vervanging optimaal te kunnen profiteren van prijs- en (leverings)voorwaarden wordt gebruikt gemaakt van de VNG EUD collectieve aanbesteding.

De laptops die destijds zijn aangeschaft voldoen niet meer aan de huidige eisen. Zo worden er zwaardere eisen gesteld aan beveiliging, is het gebruik van audiovisuele vergadermogelijkheden (o.a. MS Teams) toegenomen en worden in toenemende mate zwaardere applicaties ingezet voor bijvoorbeeld data-analyses en 3D modellering. De prijs van apparatuur die aan deze eisen en specifieke behoeften voldoet ligt op een hoger niveau dan waar vier jaar geleden voor is gekozen.

Als gevolg van het structureel meer thuiswerken voorzien we een lichte groei in het aantal benodigde apparaten met name voor medewerkers die tot op heden buiten de verstrekking vielen. Naar verwachting is een investering nodig, die € 358.000 hoger ligt dan het beschikbare vervangingsbudget. De kapitaallasten die voortvloeien uit deze overschrijding kunnen vanaf 2022 deels gedekt worden uit budgetten, die samenhangen met de totale ICT-werkplekbegroting onder meer doordat ingecalculerde prijsstijgingen van mobiele telefoons zich niet of nauwelijks voordoen. Per jaar blijft € 41.000 ongedekt.

Lagere huuropbrengsten bibliotheek Stadhuis

Vanaf februari 2021 heeft de bibliotheek alle ruimtes op de begane grond afgestoten. Hierdoor ontstaat een lagere inkomst uit huur- en servicekosten. Naar aanleiding van de evaluatie onder de raad- en commissieleden bestaat de mogelijkheid, dat de vrijgekomen ruimte wordt ingezet om gewenste verbeterpunten voor de raadzaal mogelijk te maken.

In deze perspectiefnota is een budget van € 100.000 opgenomen om het plan voor verbetering van het de raad- en commissiezaal verder uit te werken. Er is geen budget opgenomen voor een daadwerkelijke verbouwing van de raad- en commissiezaal noch voor de structurele derving van huurinkomsten van de voormalige bibliotheekruimte. We zoeken daarom wel naar mogelijkheden om de vrijgekomen ruimte opnieuw te verhuren.

De lagere opbrengst kan in 2021 budgettair worden opgevangen vanuit het budget, dat voor het leegstandsrisico bij het bezuinigingsvoorstel wijkbibliotheken was opgenomen.

Vanaf 2022 ontstaat, als er geen nieuwe huurder wordt gevonden, een nadeel van € 130.000 in de geraamde opbrengst. Op het moment dat de raad een besluit neemt over de invulling en/of herinrichting van de begane grond, worden de mogelijke structurele consequenties meegenomen.

Reiskosten woon-werkverkeer

Het kabinetsadvies is om gedurende de coronacrisis zoveel mogelijk thuis te werken. Als gevolg hiervan wordt in 2021 een voordeel verwacht van € 250.000 op de reiskostenvergoeding woon-werkverkeer. Alleen essentiële functies ontvangen een reiskostenvergoeding woon-werkverkeer voor de werkelijk gemaakte reisdrevingen. Voorlopig is de verwachting dat het kabinetsadvies geldt tot 1 juli 2021. In programma 3 wordt een nadeel gemeld op de opbrengsten betaald parkeren.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Thuiswerkvoorzieningen

De door de overheid ingestelde coronamaatregelen hebben tot gevolg gehad dat de medewerkers al een geruime tijd grotendeels vanuit huis hun werk hebben verricht. Vanuit het oogpunt van goed werkgeverschap is in 2021 (ook in 2020) een bedrag beschikbaar gesteld om de medewerkers te voorzien van faciliteiten om het werk op een Arbo technisch geschikte manier van huis uit te kunnen verrichten. In de begroting is hiervoor geen separaat budget opgenomen. De meeste kosten zijn IT-gerelateerd. De totale kosten worden geschat op € 75.000. Zie ook OAD.

Beleidswijzigingen

Uitgewerkt plan verbetermaatregelen raad- en commissiezaal

Sinds januari 2018 vinden de raad- en commissievergaderingen plaats in in het nieuwe Stadhuis Forum. Eind 2018 heeft een evaluatie plaatsgevonden onder de raad- en commissieleden en de griffie om de tevredenheid over de raad- en commissiezaal te meten.

Naar aanleiding van de evaluatie zijn verbeterpunten naar voren gekomen. De volgende verbeterpunten zijn het sterkst naar voren gekomen in de evaluatie:

- zichtlijnen in de raad- en commissiezaal verbeteren;
- toegankelijkheid van de raadzaal verbeteren;
- grootte en/of positie van de schermen aanpassen;
- aanwezigheid van onprettig (zwaar) meubilair.

Voor de verbeterpunten met betrekking tot de raad- en commissiezaal is in 2020 een werkgroep met vertegenwoordiging vanuit de raad en commissies gestart.

De werkgroep heeft aangegeven dat vanwege de huidige financiële positie van de gemeente voorlopig geen verbetermaatregelen doorgevoerd moeten worden. Wel is vanuit het seniorenconvent aangegeven om te komen tot een uitgewerkt plan, waarmee in de toekomst verbetermaatregelen direct kunnen worden doorgevoerd. Een uitgewerkt plan vraagt een budget van € 100.000 voor projectmanagement en het maken van een ontwerp. Er is geen budget voor de investeringskosten om het plan te realiseren en de structurele derving van huurinkomsten door het vertrek van de bibliotheek.

Afwijkingen uitvoering Maatregelen Ombuigen & Vernieuwen

Collegeniveau

In Ombuigen & Vernieuwen zijn de voorstellen 105 (inrichten 'wasstraat' procesverbetering en verbeteren van de dienstverlening en efficiency) en 107 (organisatieontwikkeling en efficiency) gebundeld in een efficiencytaakstelling van in totaal € 1,5 mln. (nieuw nummer 106).

De bezuiniging wordt in principe ingevuld door formatiereductie, maar kan ook worden bereikt via bijvoorbeeld materiaalgebruik, inkoopvoordelen, minder inhuur derden, applicatiesanering en dergelijke. De taakstelling raakt de output niet, maar wordt gerealiseerd door efficiency. De invulling van de taakstelling wordt verwerkt en toegelicht in de Programmabegroting 2022-2025.

Risico's

Inhuur informatievoorziening

In verband met langdurige ziekte en de omvang van werkzaamheden op het gebied van informatievoorziening, die dit jaar moeten worden uitgevoerd voor de verdere automatisering van de samenwerking tussen de Binnenbaan en gemeente Zoetermeer is aanvullende capaciteit en expertise nodig. In de huidige prognose wordt de inzet gedekt uit nog te vervullen vacatureruimte. Afhankelijk van de duur van de benodigde inzet kan een tekort ontstaan op het personeelsbudget tot een bedrag van circa € 100.000.

Programma procesgericht werken

Het nieuwe zaakstelsel is technisch volledig geïmplementeerd. Op dit moment is de functionele inrichting gaande. In deze fase van de transitie is het niet mogelijk om het huidige zaakstelsel uit te schakelen, met als gevolg dat lopende contracten hieromtrent vooralsnog niet kunnen worden opgezegd. Daarnaast draait het huidige zaakstelsel op servers en platformen die niet meer regulier ondersteund worden door de leverancier. Door de staat van het huidige zaakstelsel is het ook niet mogelijk de servers en platformen te upgraden naar een wel ondersteunde versie. Om de veiligheid van de informatie in het huidige zaakstelsel te kunnen waarborgen, is extra technische ondersteuning door de leverancier noodzakelijk voor de duur dat het huidige zaakstelsel nog in gebruik is. Op korte termijn ontstaat meer zicht op de exacte planning voor de uitfasering en op basis daarvan wordt een inschatting gemaakt voor beëindiging van de verschillende contracten. Door deze extra noodzakelijke kosten is het mogelijk dat de begroting wordt overschreden.

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien

Financiën

Bedragen x € 1.000

	MJB 2022-2025					Doorkijk MJB
	1e TB 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Maatschappelijke begeleiding vluchtelingen	273					
Saldo	273	0	0	0	0	0
Onvermijdelijke ontwikkelingen						
Indexering Wmo	248	248	248	248	248	248
Actualisering rente				300		
Septembercirculaire Gemeentefonds	-200	2.400	-200	-200	-200	-200
Toeristenbelasting (corona)	-160					
Precario (corona)	-50					
COVID-19-compensatie rijk	5.987					
Dividend Stedin	200	-250	-250	-250	-250	-250
Saldo	6.025	2.398	-202	98	-202	-202
Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen						
Afvalbeleid (nr. 111)		-250	-300	-275	-375	-150
Saldo		-250	-300	-275	-375	-150
Beleidswijzigingen						
Donorregistratie	14	28	28	28	28	28
Nieuwe wetgeving		96	96			
Saldo	14	124	124	28	28	28
Totale wijziging saldo programma	6.312	2.272	-378	-149	-549	-324

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en 1e TB)

Maatschappelijke begeleiding vluchtelingen (programma 2)

De kosten van de maatschappelijke begeleiding door de Stichting Vluchtelingenwerk worden gecompenseerd door het rijk.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Indexering Wmo (programma 2)

Uit de stelpost voor loon- en prijsontwikkelingen wordt een extra bedrag van € 248.000 toegekend voor de Wmo maatwerkvoorzieningen. Deze indexering volgt daarmee op het 'Wmo Besluit Zoetermeer 2021' in plaats van de standaardindexering voor loon- en prijsontwikkeling.

Actualisering rente

In de meerjarenbegroting worden de rentekosten voor vreemd vermogen ingeschat op basis van de ontwikkeling van de financieringsbehoefte (hoeveel geld moeten we lenen) en de ontwikkeling van de rente (hoe duur zijn de leningen).

Financieringsbehoefte

De stand van de investeringen die gedaan zijn in 2020 is lager dan geraamd. Daarnaast zijn de reservemiddelen hoger dan geraamd. De financieringsbehoefte kan daarom naar beneden worden

bijgesteld (we hoeven geen/minder leningen aan te trekken). De verwachting is dat dit voor 2024 geldt.

Vanaf 2025 is de gedachte dat de reserve positie lager is door onder andere uitgaven van Enecomiddelen en dat er volop wordt geïnvesteerd in de stad. Het vermoeden is dat de financieringsbehoefte dan groeit.

Rentescenario (ontwikkeling rente)

Voor de ontwikkeling van de rente hanteren we in deze perspectiefnota hetzelfde rentescenario als vorig jaar. Wel wordt daarbij het scenario een jaar opgeschoven. Dat is te zien in onderstaande tabel.

Rentescenario	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Programmabegroting 2021-2024	0,5%	0,9%	1,3%	1,7%	2,0%	2,0%
nieuw:						
Programmabegroting 2022-2025						
rente langlopende leningen		0,5%	0,9%	1,3%	1,7%	2,0%
rente kortlopende leningen < 1 jaar		-0,5%	-0,1%	0,3%	0,7%	1,0%

Invloed op rentelasten

Bovenstaande vermindering van de financieringsbehoefte en de verlaging van het rentescenario geven een verwacht voordeel op de rentelasten van € 300.000 in 2024. De verlaging van het rentescenario en de financieringsbehoefte hebben geen invloed op de jaren 2021, 2022 en 2023, omdat er in die jaren geen nieuwe leningen worden aangetrokken en daar in de begroting reeds vanuit gegaan is.

Septembercirculaire Gemeentefonds

De gevolgen van de septembercirculaire 2020 zijn structureel beperkt tot een lagere inkomsten van € 200.000. Daarnaast heeft het kabinet in deze circulaire de beperkte tegemoetkoming in de jeugdkosten van macro € 300 mln., met een jaar verlengd tot en met 2022. Voor Zoetermeer betekent dit € 2,6 mln.

Opbrengst Toeristenbelasting

De coronacrisis heeft ook in 2021 financiële gevolgen op de verwachte opbrengsten toeristenbelasting. De inschatting is dat het aantal overnachtingen ongeveer de helft is van de raming in de begroting. Hierdoor valt de opbrengst toeristenbelasting ongeveer € 160.000 lager uit dan in de begroting opgenomen.

Opbrengst precario

Bij de precariobelasting is de verwachting dat de opbrengst als gevolg van COVID-19 € 50.000 lager is.

COVID-19-compensatie rijk

Het Eerste Tussenbericht 2021 vermeldt binnen verschillende programma's financiële gevolgen als gevolg van corona, waarvoor een compensatie van het rijk wordt verwacht. Het gaat hierbij om de volgende onderwerpen:

Overzicht kosten corona PN (1e TB)	* € 1.000
Maatschappelijke instellingen	-242
Herorientatie ondernemers	-300
Instrumenten intensivering schuldenaanpak	-78
Volumegroei klanten participatiewet	-456
TONK	-3.300
Parkeren	-700
COVID-19 maatregelen	-80
Coronamaatregelen verkiezingen	-546
Toeristenbelasting	-160
Precariobelasting	-50
Thuiswerkvoorzieningen	-75
Saldo	-5.987

Dividend Stedin

In de begroting is voor het dividend uit gewone aandelen Stedin € 250.000 opgenomen. Door de energietransitie nemen de investeringen van het netbedrijf Stedin de komende jaren sterk toe. De stijging in investeringen leidt tot een toename van financieringskosten die in de huidige door het rijk voorgeschreven, prijsstelling met vertraging doorwerkt in de tarieven van eindgebruikers en dus ook in de omzet van Stedin. Daarnaast zijn de kosten die Tennet aan Stedin doorbelast fors hoger geworden. Hierdoor staat het bedrijfsresultaat van Stedin de komende jaren onder druk en verwachten wij de komende jaren geen of een hooguit beperkt dividend uit de gewone aandelen. De in de meerjarenbegroting 2022 opgenomen dividendraming brengen wij daarom terug naar 0. Over het boekjaar 2020 van Stedin is de verwachting, dat in 2021 nog een € 200.000 hogere dividendbetaling wordt ontvangen dan geraamd.

Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen

Afvalbeleid/OZB (nr. 111)

Op het besluit voor de aanpassing van het afvalbeleid wordt een referendum gehouden. Hierdoor worden de besparingen twee jaar later gerealiseerd en ook de verhoging van de OZB.

Beleidswijzigingen

Uitvoering wet Donorregistratie (programma 6)

Per 1 juli 2020 verstrekken de gemeenten donoinformatie bij het aanvragen van persoonsdocumenten. Hiervoor heeft het rijk compensatie toegezegd.

Nieuwe wetgeving (programma 6)

Voor de implementatiekosten van de nieuwe wetten WEMBV en WOO wordt een bijdrage van het rijk verwacht.

Potje van de raad

Het potje van de raad is in 2021 en volgende jaren alle jaren nog € 100.000.

Bijlage 1. Toelichting loon- en prijsstijging

De gevolgen voor loon- en prijsstijging ten opzichte van de begroting 2021 worden als volgt in de programma's van de begroting 2022 verwerkt.

	2022	vanaf 2023
Prijsstijging%		
- lasten	1,9	1,5
- baten	2,4	1,5
Loonstijging%	2,0	2,0

Prijsstijging 2022

Op basis van de gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB) van maart 2021 wordt voor de lastenkant van de begroting uitgegaan van een prijsmutatie 2022 van 1,9% ten opzichte van de begroting 2021. Dit percentage bestaat uit de inschatting voor 2022 van 1,4% en een correctie van 0,5% over voorgaande jaren.

Voor de batenkant van de begroting 2022 wordt rekening gehouden met een algemene mutatie van de tarieven van 2,4%. Ook hierin is de stijging van 2022 1,4%.

De correctie op de lasten is gebaseerd op een vergelijking met de bij de besluitvorming in het voorjaar 2020 gehanteerde percentages. De vergelijking met de baten is gebaseerd op de peildatum van de gegevens in het najaar van 2020. Het nu ingeschatte algemeen stijgingspercentage van 2,4% wordt ten behoeve van het tarievenvoorstel van december 2021 in het najaar definitief vastgesteld op basis van de gegevens van de Miljoenennota/Macro economische verkenningen.

Loonstijging 2022

Voor de stijging van de loonkosten wordt een stijgingspercentage van 2,0% aangehouden ten opzichte van de begroting 2021. Op dit moment is er veel onzekerheid over de ontwikkeling van de loonkosten voor de gemeenten. De huidige CAO liep tot 1 januari 2021. De onderhandelingen voor de nieuwe CAO zijn op 1 mei 2021 nog niet afgerond. Gezien deze onzekerheid gaan we in de begroting uit van een stijging van de loonkosten met 2,0% voor de mutaties van de sociale lasten per 1 januari 2021 en een nominale ontwikkeling in 2022 op basis van een nieuwe CAO.

Op de verschillende programma's stijgen de loonkosten in 2021 met 2,0%.

Loon- en prijsstijging vanaf 2023

Vanaf 2023 wordt op concernniveau voor de ontwikkeling van lonen rekening gehouden met een stijging van 2,0%. Voor de stijging van de overige lasten in de begroting volgen we de raming van het CPB voor het indexcijfer materiele overheidsconsumptie (IMOC) van 1,5% per jaar. De hieruit voortvloeiende kostenstijging wordt gedekt uit de stijging van de Algemene Uitkering als gevolg van ontwikkeling van de accessen van het Gemeentefonds.

Bijlage 2. Samenvatting Eerste Tussenbericht 2021

De perspectiefnota en het Eerste Tussenbericht worden zoals gebruikelijk tegelijkertijd aan de raad aangeboden in één document.

In de perspectiefnota wordt een actueel financieel perspectief op *meerjarenbasis* geschetst. Het Eerste Tussenbericht is een rapportage over de uitvoering van de begroting in het *huidige* jaar. Daarin worden afwijkingen op bestaand beleid, onvermijdelijke ontwikkelingen en afwijkingen Ombuigen en vernieuwen meegenomen. Bij de tussenberichten komt het voor dat de uitvoering van bestaand beleid ook meerjarige (onvermijdelijke) financiële gevolgen heeft. Die gevolgen worden dan betrokken in het meerjarig financieel perspectief. Andersom gebeurt het ook dat voorgesteld nieuw beleid wordt opgestart in het lopende jaar.

In onderstaande tabel is voor 2021 weergegeven waar de prognose per programma op uit komt als alle voorstellen uit het Eerste Tussenbericht worden overgenomen.

programma + naam	Gegevens				* € 1.000
	Primitief 2021	Begrotings- wijzigingen	Begrotings- wijziging PN	Meldingen TB1	Prognose eind 2021 TB1
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	-43.780	-1.019	-3.371	-4.957	-53.127
2. Samen leven en ondersteunen	-105.799	-301	-1.251	-2.289	-109.640
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	-19.995	-69	0	-1.486	-21.550
4. Vrije tijd	-16.550	218	-280	-226	-16.838
5. Veiligheid	-15.351	3	-166	-1	-15.515
6. Dienstverlening en samenspraak	-6.842	-239	-229	-1.253	-8.564
7. Inrichting van de stad	-4.358	178	-572	147	-4.605
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	244.388	538	6.431	6.298	257.655
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	-175	0	0	0	-175
Overzicht overhead	-40.703	499	-783	175	-40.811
Eindtotaal	-9.166	-192	-220	-3.592	-13.169

* In de begrotingswijziging van de Perspectiefnota 2022 (PN) is de jaarschijf 2021 opgenomen voor de voorstellen uit de Jaarstukken 2020 (budgetoverhevelingen, herfaseringen en resultaatbestemming), technische begrotingswijzigingen en de voorstellen voor de beleidswijzigingen uit deze PN, jaarschijf 2021. De kolom meldingen bevat de financiële ontwikkelingen bestaand beleid, onvermijdelijke ontwikkelingen en afwijkingen Ombuigen en vernieuwen.

Relatie met Perspectiefnota 2021

De samenvattende tabel 3.1 in hoofdstuk 3 laat in 2021 een actueel financieel perspectief zien van € 4,909 mln. nadelig. Het verschil met het saldo in bovenstaande tabel ad. € 13,169 mln. negatief is € 8,260 mln. en wordt veroorzaakt door het verwachte beroep van € 4,5 mln. op de vrij inzetbare reserve waar bij het vaststellen van de Programmabegroting 2020-2023 rekening mee is gehouden (tabel 3.1, regel e) en het verwacht beroep op de vrij inzetbare reserve van € 3,360 uit de Programmabegroting 2021-2024 (tabel 3.1, regel f). Het resterende verschil van € 0,4 mln. is een claim voor extra rijksvergoeding voor de Wmo (tabel 3.1, regel c). Deze bedragen zijn meegenomen in het financieel perspectief als verwachting. De financiële verwerking vindt plaats bij de jaarstukken voor het werkelijk benodigde bedrag.

Bijlage 3. Resultaatbestemming jaarrekening 2020

In de jaarrekening 2020 is een resultaat van € 4,503 mln. vastgesteld. Dat positieve resultaat is, in afwachting van het voorstel 'resultaatbestemming' ten gunste gebracht van de reserve vrij inzetbaar. Het definitief bestemmen van het resultaat geschiedt, zoals ieder jaar, via de perspectiefnota. Hierdoor kan de gemeenteraad dit betrekken bij de integrale afweging van de verschillende beleidsvoornemens.

Het begrote rekeningresultaat 2020 bedroeg € 13,6 mln. negatief en werd uiteindelijk € 4,503 mln. positief. Ten opzichte van de verwachting een verbetering van ruim € 18 mln. Die verbetering krijgt in de reserve vrij inzetbaar vorm door een storting van € 4,503 mln. (het feitelijke rekeningresultaat) terwijl de geraamde aanwending van de reserve voor het verwachte tekort van € 13,6 mln. zich niet voordeed.

De reserve vrij inzetbaar wordt vanuit de jaarrekening 2020 dus met een bedrag van € 18 mln. minder belast dan voorzien.

Het rekeningresultaat wordt voor € 10,9 mln. positief beïnvloed door taken die in 2020 niet volledig zijn afgerond en waarvan het vervolg in de jaren 2021 en verder is voorzien. De daarvoor benodigde voorstellen tot budgetoverheveling en resultaatbestemming worden in deze bijlage toegelicht.

Het totale bedrag van € 10,9 mln. betreft:

- twintig posten met een totaalbedrag van € 7.309.000 die doorschuiven naar later jaren en worden toegelicht in paragraaf 1
- een bedrag van € 3.544.000 aan onderuitputting op diverse budgetten 2020 doordat als gevolg van Covid-19 het beroep op gemeentelijke voorzieningen lager is uitgekomen dan verwacht terwijl feitelijk rekening werd gehouden met een mogelijke overschrijding van budgetten. De verwachting is dat als gevolg van de afloop van Covid-19 op een aantal voorzieningen in 2021 juist een hoger beroep zal worden gedaan en daarnaast bestaat nog onzekerheid of de Covid-19-compensatie van het rijk in 2021 toereikend zal zijn om eventueel meerkosten/minderinkomsten te dekken. Voorgesteld wordt om voor dit budgettaire risico binnen de reserve vrij inzetbaar een reservering aan te houden van € 3,544 mln.

Deze bijlage geeft de toelichting op het voorstel bestemming resultaat (zie hoofdstuk 3 Financieel perspectief).

1. Budgetoverhevelingen / overige resultaatbestemmingsvoorstellen

In het begrotingsbeleid bestaat de optie om budgetten die in een begrotingsjaar zijn toegekend, maar niet zijn uitgegeven over te hevelen naar het volgend boekjaar. Conform ons begrotingsbeleid moeten voorstellen tot deze budgetoverhevelingen van 2020 naar 2021 voldoen aan de volgende criteria:

- de activiteiten waar het budget in 2020 voor beschikbaar was zijn niet (geheel) uitgevoerd en de activiteiten zijn ook in 2021 nog noodzakelijk;
- voor deze activiteiten is geen structureel budget in de begroting beschikbaar;
- bij het vaststellen van de jaarrekening is op het betreffende programma sprake van een positief rekeningresultaat.

Voor twintig posten met een totaal bedrag van € 7.309.000 staat vast dat deze betrekking hebben op incidentele budgetten waarvan de activiteit in 2020 niet of nog niet geheel is uitgevoerd en waarvan die uitvoering in een later begrotingsjaar nog wel noodzakelijk is.

Omdat het feitelijke rekeningresultaat van € 4,503 mln. positief fors beter was dan het geraamde tekort van € 13,5 mln. negatief biedt de reserve vrij inzetbaar ook de mogelijkheid om het bedrag van activiteiten die in 2020 niet of niet geheel zijn uitgevoerd op te nemen in de meerjarenbegroting 2022-25 met als dekking een beroep op de reserve vrij inzetbaar. Voor de reserve vrij inzetbaar betekent dit beroep feitelijk een herfasering in de tijd waarop de reserve wordt aangesproken. Er is geen sprake van een per saldo hoger beroep op de reserve dan voorzien in 2020.

Naar aanleiding van de in de jaarrekening 2020 geconstateerde onderschrijding stellen we voor de volgende budgetten in de programmabegroting 2022-25 op te nemen met als dekking een beroep op de Reserve vrij inzetbaar:

Budgetoverhevelingen/Resultaatbestemming					
Programma	Onderwerp	Bedrag	Naar 2021	Naar 2022	Naar 2023
1 Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	Eenmalige subsidie SSVOZ	€ 2.750.000	€ 2.062.500	€ 687.500	
1 Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	Afboeking boekwaarde van Doornenplantsoen 1 irt nieuwbouw	€ 771.678	€ 385.839	€ 385.839	
1 Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	Versterking hoger onderwijs en kenniseconomie (innolabs, verbind jongeren aan de stad, ontw.lijn onderwijsarbeidsmarkt)	€ 136.787	€ 136.787		
1 Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	Arbeidsmarktregio ZHC gelden	€ 622.752	€ 622.752		
1 Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	Wet Inburgering	€ 248.000	€ 248.000		
2 Samen leven en ondersteunen	Project beter samenspel	€ 193.000	€ 193.000		
2 Samen leven en ondersteunen	Project Implementatie inkoop ZIN 2020/2021	€ 164.000	€ 164.000		
2 Samen leven en ondersteunen	Wijkbudget (Impuls wijkgericht werken) 2020 - 2021	€ 145.000	€ 50.000	€ 95.000	
2 Samen leven en ondersteunen	Onafhankelijke clientondersteuning (OCO) – Koplopertraject cliëntondersteuning	€ 123.000	€ 24.000	€ 99.000	
2 Samen leven en ondersteunen	Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang	€ 70.000	€ 20.000	€ 50.000	
4 Vrije Tijd	Citymarketing	€ 150.000	€ 150.000		
4 Vrije Tijd	Balijhoeve	€ 75.000	€ 75.000		
5 Veiligheid	Versterkingsgelden radicalisering	€ 107.546	€ 107.546		
5 Veiligheid	Aanpak ondernijning	€ 58.000	€ 58.000		
6 Dienstverlening en samenspraak	Vorbereidingskosten Omgevingswet	€ 377.000	€ 215.000	€ 162.000	
7 Inrichting van de stad	Engelandlaan 270	€ 305.000	€ 160.000		€ 145.000
7 Inrichting van de stad	Herinrichting Bleiswijkseweg	€ 412.250	€ 412.250		
Overzicht overhead	Flankerend beleid	€ 346.000	€ 346.000		
Overzicht overhead	Zaakgericht werken / Digitalisering dienstverlening	€ 154.000	€ 86.700	€ 67.300	
Overzicht overhead	Procesverbetering en verbetering dienstverlening, "wasstraat"	€ 100.000	€ 100.000		
Totaal		€ 7.309.013	€ 5.617.374	€ 1.546.639	€ 145.000

Hieronder lichten we per programma de onderwerpen toe:

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Eenmalige subsidie SSVOZ

De gemeente heeft een zorgplicht om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs voor haar inwoners. Vanwege financiële problemen van de Stichting Stedelijk Onderwijs Zoetermeer (SSVOZ) heeft de raad (agendapunt 7d) in oktober 2020 ingestemd met een bestuursoverdracht aan de Stichting Lucas Onderwijs en een eenmalige subsidie aan SSVOZ toegezegd van € 2,75 mln. Het gaat om een bijdrage in de exploitatie over de periode januari 2021 tot en met april 2022. In het raadsbesluit is per abuis budget gevraagd voor 2020. Dit budget wordt met deze budgetoverheveling netjes toegerekend aan periode waarom de subsidie betrekking heeft.

Afboeking boekwaarde Van Doornenplantsoen 1 in relatie tot nieuwbouw

Bij Raadsvoorstel 2020 - 142 - 06 37 62 87 24 - Voorgang voortgezet onderwijs september 2020 is besloten om de kosten van de afboeking van de huidige activa van in totaal € 1,2 mln. ten laste te brengen van het begrotingsaldo 2020.

In 2020 is het te slopen gebouwdeel nog in gebruik, waardoor op grond van de regelgeving van het BBV de afboeking nog niet aan de orde is. Vanuit de verwachting dat de buitengebruikstelling plaats vindt begin 2023 moet het schoolgebouw 1 januari 2023 afgeschreven zijn. Dit betekent dat de resterende boekwaarde per 1 januari 2020 in drie jaar moet worden afgeschreven. Een deel zal dus afgeschreven moeten worden in 2021 en 2022.

Versterking hoger onderwijs en kenniseconomie.

In de samenwerkingsovereenkomst met De Haagse Hogeschool is de ambitie vastgesteld om van Zoetermeer een living lab te maken (collegebesluit, oktober 2017). In het coalitieakkoord is afgesproken om 'ruimte voor praktijkgericht, hybride onderwijs' te organiseren. Om deze ambities vorm te geven is voor de jaren 2019 tot en met 2022 jaarlijks een bedrag van in totaal € 136.787 (gebaseerd op 2020, bedragen worden jaarlijks geïndexeerd) beschikbaar gesteld als werkbudget. De uitgaven zijn opgeschort door het uitbreken van het coronavirus, waardoor het niet mogelijk was om in stadslabs onderzoek te doen met studenten, inwoners en andere partners of vanuit stadslabs onderwijs in de praktijk te geven. MBO en HBO hebben online onderwijs nu geregeld en ook stadslabs zijn online gericht. Ook is een gedeelte van het onderzoek in de stad naar de Dutch Innovation Factory (DIF) verplaatst waar, binnen de maatregelen, nog praktijkonderzoek mag plaatsvinden. Het onderwijs en onderzoek wordt in 2021 dus ingehaald.

Arbeidsmarktregio ZHC gelden

Via de intentieverklaring Perspectief op Werk op landelijk niveau getekend door ondernemers, overheid en onderwijs wordt gezamenlijk de krapte op de arbeidsmarkt aangepakt. Werkgevers zijn bereid om iedereen die werkfit en gemotiveerd is een baan, leerwerkplek of aangepaste plek aan te bieden. Vervolgens zijn de arbeidsmarktregio's opgeroepen om in de regio's aan de slag te gaan met de uitwerking in een regionaal plan, de zogenaamde doe-agenda met daarin een samenwerkings-overeenkomst. Hier is € 1 mln. voor beschikbaar gesteld. Hiervan resteert nog € 434.228.

De gemeente Zoetermeer ontvangt als centrumgemeente een decentralisatie-uitkering voor het versterken van de arbeidsmarktregio's met als doel om de regiefunctie van de centrumgemeente voor de samenwerking en de gezamenlijke publieke werkgeversdienstverlening in de arbeidsmarktregio's duurzaam te ondersteunen en versterken. De centrumgemeente van een arbeidsmarktregio treedt op als regievoerder en is de ontvanger van de decentralisatie-uitkering. Bij ministeriële regeling wordt per arbeidsmarktregio een centrumgemeente vastgesteld die belast is met de regie op de regionale samenwerking en het beheer van de daarvoor beschikbaar gestelde financiële middelen. Van de decentralisatie-uitkering resteert nog € 188.524. In totaal betreft het daarom € 622.752.

Wet Inburgering

De gemeente Zoetermeer ontving in 2020 een verstrekking van het rijk voor de implementatie van de wet inburgering. Aanvankelijk zou de nieuwe wet op 1 juli 2021 ingaan. Er bleek echter meer tijd nodig te zijn om de invoering van de wet goed voor te bereiden. Het ministerie van SZW voerde hierover lange tijd gesprekken met de VNG. Per 1 januari 2022 treedt de Wet Inburgering in werking, de voor 2020 toegekende incidentele implementatiegelden zijn hierdoor niet benut waardoor de activiteiten doorschuiven naar 2021. Voorgesteld wordt om € 248.000 beschikbaar te stellen voor 2021, vanwege de implementatie die in gang gezet wordt.

Programma 2 Samen leven en ondersteunen

Project beter samenspel

Voor de uitvoering van ombuigingsmaatregel 11 (integrale zorg en ondersteuning) is in 2020 een eenmalig projectbudget van € 223.000 beschikbaar gesteld. Uitgangspunt is om alle zorg en ondersteuning aan inwoners van Zoetermeer integraal te organiseren. Beoogd wordt een verbeteringslag in de kwaliteit van het gehele traject door te voeren waardoor een financiële besparing gerealiseerd kan worden op hulp- en ondersteuningskosten.

Beter Samenspel is een programma dat door de jeugdhulpregio Haaglanden in samenwerking met Gecertificeerde Instellingen (GI) is ontwikkeld en als pilot gestart is in de drie voorloopgemeenten Den Haag, Delft en Westland. Door de samenwerking tussen lokaal en GI te richten op het doorbreken van in standhoudende patronen, kunnen gezinnen en kinderen effectiever geholpen worden en kan er een hogere kwaliteit van zorg geboden worden. Door steeds meer en sneller gezamenlijk het geheel én de samenhang in een casus te zien, zijn gemeenten en GI's in staat om effectievere hulp te bieden. De implementatie van de nieuwe werkwijze in deze voorloopgemeenten is als gevolg van personele wisselingen niet conform planning in 2020 afgerond. De insteek is om Beter Samenspel in 2021 in alle gemeenten van de H10 te implementeren.

Project Implementatie inkoop ZIN 2020/2021

In 2018 hebben alle raden van de H10-gemeenten de Inkoopstrategie specialistische jeugdhulp regio Haaglanden 2020-2024 vastgesteld met de brede kaders van de resultaatgerichte inkoopstrategie. Het kort geding aangespannen door enkele jeugdhulpaanbieders (uitspraak op 22 oktober 2019) resulteerde in een overgangsjaar voor 2020, en een uitstel van de invoering van resultaatgerichte inkoop. De verwachting was dat in 2021 de nieuwe contracten in zouden gaan waarin zou worden verwezen op PIC (Profiel-Intensiteit-Combinatie), maar afgerekend op prijs maal hoeveelheid (PxQ).

Onafhankelijk onderzoek in 2020 leverde wel afgestemde tarieven voor 2021 op, maar geen opzet voor het gebruik van PIC. Daarentegen zijn contractuele afspraken gemaakt met individuele gemeentelijke bestedingsruimtes, kwaliteitscontrole en een richtinggevend kader voor een aantal producten.

Het wederom stagneren en inhoudelijk wijzigen van het regionale inkoopproces is van invloed geweest op het projectbudget gereserveerd voor de implementatie van de nieuwe werkwijze in Zoetermeer. Het project Implementatie inkoop 2021 heeft, als gevolg van de inhoudelijke veranderingen en de moeilijk in te vullen functie implementatiemanager (meerdere wijzigingen qua bezetting), enige tijd beperkt uitvoering kunnen geven aan haar opdracht.

Wijkbudget (impuls wijkgericht werken)

Met het raadsmemo 'Opdracht wijkgericht werken' van 2 november 2018 heeft het college opdracht gegeven voor het ontwikkelen van wijkgericht werken. Er is voor gekozen om wijkgericht werken op kleinere schaal uit te werken en toe te passen door te beginnen in twee pilotwijken (Oosterheem en Seghwaert). Voor wijkgericht werken is in de programmabegroting 2019 op grond van het Coalitieakkoord voor 2019 € 350.000 en voor 2020 eveneens € 350.000 beschikbaar gesteld.

In 2019 werd voornamelijk ingezet op de inhoudelijke uitwerking van de wijkgerichte opgaven en werden nog weinig kosten gemaakt. Het resterende budget van 2019 (€ 315.000) is overgeheveld naar 2021. Verzocht wordt om het resterende Wijkbudget 2020 (totaal € 145.000) deels van 2020 beschikbaar te stellen voor 2021 (€ 50.000) en deels van 2020 naar 2022 (€ 95.000).

Onafhankelijke clientondersteuning (OCO) – Koplopertraject cliëntondersteuning

Door Corona heeft de uitvoering van het Koplopertraject clientondersteuning vertraging opgelopen. Daarom wordt voorgesteld de beschikbare gelden, die hiervoor in de begroting 2020 waren opgenomen en niet zijn gebruikt, beschikbaar te stellen voor 2021 respectievelijk 2022. Hierdoor blijven de middelen nog voor hetzelfde doel beschikbaar.

Het Koplopertraject bestaat uit de projecten A. Loket welzijn en maatschappij, doorontwikkeling huidig wmo-loket, B. Gebiedsgerichte ondersteuning en C. Onafhankelijk advies en beslaat de periode 2020 – 2021. Door de beperkende mogelijkheden tot fysiek contact (fysiek loket functie) en het later aantrekken van een projectleider is project A later gestart. De aanbesteding gebiedsgerichte ondersteuning en de aanbesteding onafhankelijk advies is door Corona met 5 maanden uitgesteld, zodat aanbidders zich in 2020 konden richten op de dienstverlening aan inwoners i.p.v. in te moeten zetten op een aanbestedingstraject. Aanvankelijke start nieuwe dienstverlening was 1/1/2021 dit is opgeschoven naar 1/5/2021.

Beschermde Wonen en Maatschappelijke Opvang

De doordecentralisatie van Beschermd Wonen (van de centrumgemeenten naar alle gemeenten) stond gepland voor 1 januari 2021. Beschermd Wonen (en Maatschappelijke Opvang) zijn woon- en opvangvoorzieningen voor personen met een psychische kwetsbaarheid op grond van de Wmo 2015. Ter voorbereiding is in de Programmabegroting 2020 een budget beschikbaar gesteld voor de voorziene implementatiekosten. Inmiddels heeft het rijk besloten de doordecentralisatie uit te stellen en 1 januari 2022 aan te houden als startdatum van de inhoudelijke doordecentralisatie en vanaf 2023 de financiën en taken over alle gemeenten te verdelen.

Programma Vrije Tijd

Citymarketing

Na vaststelling van het citymarketingadvies door de raad (raadsbesluit nr. DOC-2016-006580) heeft de raad het college de opdracht gegeven om een uitgebreid citymarketing actieplan voor 4 jaar te ontwikkelen. Het college heeft hier in het coalitieakkoord incidenteel budget voor vrijgemaakt. Deze middelen zijn nodig voor het opzetten en realiseren van Bureau Citymarketing.

Begin 2020 is een voorstel voor het citymarketingadvies vastgesteld door het College.

De middelen die beschikbaar waren voor 2020 zijn niet geheel besteed in 2020, mede doordat vanwege Covid-19 veel niet door kon gaan op de eerder geplande manier. Om verder uitvoering te kunnen geven aan het actieplan citymarketing verzoeken wij om deze middelen beschikbaar te stellen in 2021.

Balijhoeve

Op de Balijhoeve wordt een beleeftuin aangelegd en er wordt een bijenlint gerealiseerd dat loopt van Zoetermeer richting Delft. Door vertragingen in de verbouwingsplannen van de vernieuwde Balijhoeve,

o.a. door de corona omstandigheden, kon het project helaas niet in 2020 gerealiseerd worden. In 2020 is er wel een mooi plan voor de Beleeftuin gemaakt en is er (in het najaar) een aannemer gecontracteerd die dit project in 2021 gaat realiseren. Zodra de beleeftuin gerealiseerd is kan begonnen worden met het bijenlint.

We hebben voor dit project van de Provincie een bijdrage op basis van de Subsidieregeling gebiedsprogramma's groen Zuid-Holland 2016 ontvangen. Als we het project niet realiseren moet het subsidievoorschot van € 60.000 terugbetaald worden. Met een eventuele terugbetaling is in de jaarrekening 2020 geen rekening gehouden.

Programma 5 Veiligheid

Versterkingsgelden radicalisering

De gemeente Zoetermeer ontvangt vanaf 2016 van het rijk jaarlijks versterkingsgelden voor de aanpak van radicalisering. De voor 2020 toegekende versterkingsgelden zijn niet volledig benut door het doorschuiven van activiteiten als gevolg van COVID-19. De geplande activiteiten die door de COVID-19 maatregelen niet konden doorgaan, zijn activiteiten waarbij mensen fysiek bij elkaar moeten komen en die niet door online activiteiten kunnen worden vervangen omdat de effectiviteit van de activiteiten dan teveel afneemt. Het gaat bijvoorbeeld om empowermenttrainingen voor moeders of vaders, waarbij het gezien de doelgroep niet haalbaar en niet effectief is om deze aan te bieden als online variant.

Aanpak ondermijning

Voor de intensivering van de aanpak ondermijnende criminaliteit zijn door het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor de periode van drie jaar (2019 t/m 2021) gelden toegekend. Een deel van de geplande activiteiten in de aanpak ondermijning van 2020 zijn niet in 2020 gedaan, maar worden in 2021 uitgevoerd. De maatregelen in het kader van het tegengaan van de verspreiding van COVID-19 hebben invloed gehad op de aanpak ondermijnende criminaliteit. Horeca is lange tijd gesloten geweest en hierdoor hebben er minder controles plaatsgevonden dan verwacht.

De ondermijningsgelden zijn ingezet om de uitvoeringscapaciteit binnen de aanpak uit te breiden. Zo is er een analist, een projectmedewerker en een BOA ondermijning aangesteld. Tijdens de lockdown periode is gekeken hoe de werkzaamheden ingericht konden worden zodat de aanpak niet stil zou komen te vallen. Aangezien er geen controles konden plaatsvinden in de lockdown periode is de capaciteit ingezet om werkprocessen te verbeteren en analyses uit te voeren. De reden dat een overheveling noodzakelijk is komt doordat wij de ondermijningsgelden pas halverwege 2019 hebben ontvangen en hierdoor kon het werven van personeel pas later starten. De werkzaamheden zijn een aantal maanden opgeschoven. COVID-19 heeft hier niet echt een rol bij gespeeld omdat de werkzaamheden anders zijn ingericht ten tijde van de lockdown.

Programma 6 Dienstverlening en participatie

Vorbereidingskosten Omgevingswet

Voor de implementatie van de Omgevingswet is een budget beschikbaar gesteld van € 3,5 mln. De dekking hiervan is € 1,3 mln. vanuit de reguliere exploitatie en voor € 2,2 mln. is een aanvullend budget beschikbaar gesteld vanuit de algemene middelen.

De datum van de inwerkingtreding van de omgevingswet is verschoven van 1 juli 2019, via 1 januari 2021, naar thans 1 januari 2022. Deze verschuiving komt doordat het Rijk meer tijd nodig heeft voor het uitwerken, het vaststellen van de vereisten en het beschikbaar stellen van het landelijke digitale systeem: Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Ultimo 2019 heeft de VNG een lijst met minimale vereisten opgesteld waaraan gemeenten bij de inwerkingtreding aan dienen te voldoen om met de omgevingswet te kunnen werken, deze lijst is nog in beweging. Doordat de voorwaarden nog steeds in beweging zijn, verschuiven ook de uit te voeren activiteiten van de gemeente in de tijd. In de periode 2016-2019 is de jaarlijks onderbesteding van het aanvullend budget overgeheveld naar de nieuwe begrotingsjaren. Ook in 2020 is een onderbesteding van het aanvullend budget opgetreden. Deze middelen zijn noodzakelijk om de implementatie te kunnen uitvoeren. Gevraagd wordt om het bedrag van € 377.000 via de resultaatbestemming beschikbaar te houden voor de implementatie van de omgevingswet in 2021 en 2022.

Programma 7 Inrichting van de stad

Engelandlaan 270

Voor het bouw- en woonrijpmaken van het woningversnellingsproject Engelandlaan 270 worden aanvullende kosten gemaakt. In het Eerste Tussenbericht 2020 zijn deze kosten geschat op € 305.000. Doordat er aanpassingen in het bouwplan benodigd waren, is de uitvoering vertraagd en niet in 2020 tot stand gekomen. Het plan is inmiddels zodanig aangepast dat de commissie ruimtelijke kwaliteit hierop een positief advies heeft uitgebracht en voorontwerp bestemmingsplan in procedure kon worden gebracht. De planning is dat in 2021 het ontwerp bestemmingsplan en besluit omgevingsplan worden vastgesteld en ter visie worden gelegd en dat ook de anterieure overeenkomst met de ontwikkelaar kan worden getekend. Naar verwachting sloop de eigenaar/ontwikkelaar daarna het gebouw en kan de gemeente het terrein bouwrijpmaken (planning eind 2021/begin 2022). Het woonrijpmaken vindt in 2023 plaats.

Herinrichting Bleiswijkseweg

De gemeente heeft de afgelopen jaren verschillende langdurig bestaande knelpunten op het gebied van woonwagenvestiging aangepakt. Een van de lopende knelpunten is de herinrichting van de woonwagenlocatie Bleiswijkseweg. Voor de aanpassing van de buitenruimte van de woonwagenlocatie is circa € 412.000 beschikbaar gesteld, maar nog niet uitgegeven. Onderdeel van het woonwagendossier was de verhuizing van het oude gemaal naar het Gooimeer. Inmiddels is deze uitgifte volledig afgerond en kan er worden begonnen met de herinrichting van de Bleiswijkseweg. In de tweede helft van het jaar is de eerste fase van herstructurering op de locatie aan de Bleiswijkseweg afgerond en is gestart met de tweede fase. In deze fase worden bewonersgesprekken gevoerd om de aanpassing van de buitenruimte en de inpassing van de autosloperij af te stemmen. Om de toekomstbestendigheid van de locatie te waarborgen geldt het creëren van draagvlak en het kiezen van een gezamenlijke uitgangspositie met de bewoners als zwaarwegende factor. Het is niet mogelijk gebleken om de fysieke bewonersgesprekken op het gemeentehuis voort te zetten. Vanwege de verschillende COVID-19 maatregelen is de voortgang hiervan sterk bemoeilijkt. In deze fase zijn geen kosten gemaakt. Naar verwachting zullen de werkzaamheden, na afronding van de bewonersgesprekken, in het tweede kwartaal van 2021 starten en zal het beschikbare budget volledig worden ingezet.

Overzicht Overhead

Flankerend beleid

Met de Programmabegroting 2020 is de gemeenteraad akkoord gegaan met een pakket aan maatregelen die leiden tot financiële ombuigingen. Hierbij heeft zij richting gegeven aan deze maatregelen, Ombuigen en Vernieuwen, met als doel om zoveel mogelijk te komen tot voorstellen die leiden tot structurele besparingen.

De eenmalige kosten van de (personele) gevolgen van de maatregelen Ombuigen en Vernieuwen worden gefinancierd uit Flankerende Middelen. De criteria voor aanwending van deze middelen worden beschreven in het Flankerend Beleid voor Ombuigen en Vernieuwen.

Voor het invullen en uitvoeren van dit Flankerend Beleid is incidenteel budget nodig. In de begroting is hiervoor een bedrag ter grootte van € 2 mln. opgenomen die op basis van een globale inschatting is verdeeld in vier gelijke delen van € 0,5 mln. per jaar. Een eerste uitvraag in de organisatie heeft opgeleverd dat het accent van de maatregelen verwacht wordt in 2021 en 2022. In 2020 is aanspraak gemaakt op een bedrag van € 154.000. Het voordeel in de jaarrekening in 2020 is € 346.000.

Zaakgericht werken/digitalisering dienstverlening

Voor de uitvoering van het voorstel "herstel basisniveau digitale processen" heeft het college eenmalig middelen toegekend voor de jaren 2019 en 2020. Voortschrijdend inzicht heeft echter geleid tot het besluit om het IT-systeem voor de ondersteuning van zaakgericht werken opnieuw aan te besteden, terwijl dit niet gepland was. Hierdoor zijn een aantal andere projecten niet uitgevoerd en doorgeschoven naar latere jaren.

In de middelen voor "herstel basisniveau digitale processen" was uitgegaan van een financiële planning waarbij de kosten in 2019 en 2020 zouden vallen. Door de herplanning is een bedrag van € 154.000 niet benut. Deze kosten worden in de periode 2021-2022 alsnog gemaakt.

Procesverbetering en verbetering dienstverlening, 'wasstraat'

Voor de inrichting van een "wasstraat" voor procesverbetering en verbeteren van de dienstverlening en efficiency (maatregel 107) is voor 2019 en 2020 tijdelijk extra budget toegekend ad € 100.000 per jaar ten behoeve van de doorlichting van processen. Dit budget dient ter dekking van de inhuur van een processpecialist met kennis op Lean/Black Belt niveau die processen zal optimaliseren en de organisatie zal opleiden om dit in de toekomst zelf te kunnen doen. Het budget 2019 is niet ingezet omdat de specialist pas in januari 2020 is gestart.

Omdat voor 2020 reeds budget aanwezig was voor de dekking van de inhuur was het de bedoeling om het budget van 2019 over te hevelen naar 2021. In de uitwerking is het budget van 2019 per abuis echter niet in 2021, maar in de begroting van 2020 verwerkt. Hierdoor is een correctie van de budgetoverheveling benodigd.

2. Herfaseringen

De gemeente kent meerjarige projecten in de exploitatie waarvan de kosten worden gedekt uit reserves. Deze projecten zijn voor de exploitatie dus budgettair neutraal. Als de kosten in enig jaar lager zijn dan geraamd door vertraging in de uitvoering is de onttrekking uit de reserve in dat jaar ook lager en blijft het geld in de reserve beschikbaar voor dat project. De activiteiten (en daarmee gemoeide kosten en dekking uit reserves) schuiven door in de tijd. Er is sprake van een faseringsverschil van kosten en dekking ten opzichte van de begroting. Dit noemen we herfaseringen. In onderstaande tabel worden de budgettair neutrale herfaseringen per onderwerp genoemd en kort toegelicht.

Gevraagd wordt om in te stemmen met het herfaseren van de volgende projecten naar 2021 respectievelijk 2022 en 2023.

Progr	Onderwerp	Dekking	Korte toelichting	Bedrag (in €)
1	Dutch innovationpark	Investeringsfonds 2030	project loopt door naar 2021	18.652
1	A12 Corridor	Bijdragen derden	project loopt door naar 2021	31.937
1	Extra afschrijving schoolgebouw Chaplinstrook in 2022	Vrij inzetbare reserve	Door vertraging in de planvorming is de sloop nog niet gestart.	198.373
1	Extra afschrijving schoolgebouw Schansbos in 2022	Vrij inzetbare reserve	Door vertraging in de planvorming is de sloop nog niet gestart.	5.649
1	Extra afschrijving schoolgebouw Velddreef in 2022	Vrij inzetbare reserve	Door vertraging in de planvorming is de sloop nog niet gestart.	817.378
3	Ledlampencampagne	Subsidie	project loopt door naar 2021	1.582.152
3	Groenprojecten	Subsidie	project loopt door naar 2021	83.583
4	Extra afschrijving was- en kledacommodatie FC Zoetermeer in 2021	Vrij inzetbare reserve	Door vertraging in de planvorming is de sloop nog niet gestart.	85.207
7	Bestuurlijke tafel wonen	Bijdragen derden	project loopt door naar 2021	83.578
7	Wijkplan Palenstein	Brede Bestemmingsreserve	project loopt door naar 2021	60.524
7	Schaalsprong Openbaar Vervoer	Investeringsfonds 2030	project loopt door naar 2021	84.988
7	Mobiliteitswerken	Subsidie	project loopt door naar 2021	12.500
7	Mobiliteitswerken	Investeringsfonds 2030	project loopt door naar 2021	12.500
7	Gebiedsontwikkeling Stadspark/omgevingsmanagement upgrade Binnenstad	Investeringsfonds 2030	project loopt door naar 2021	37.625
7	Dobbe	Subsidie	project loopt door naar 2021	22.500

7	Centraal Park Dobbe Markt 10	Investeringsfonds 2030	project loopt door naar 2021	75.637
7	Centraal Park Dobbe	Investeringsfonds 2030	project loopt door naar 2021	115.000
7	Binden en onderhouden relatienetwerk	Investeringsfonds 2030	project loopt door naar 2022	47.282
7	Schaalsprong stationsgebied	Investeringsfonds 2030	project loopt door naar 2021	84.835
P7	Schaalsprong Wijkverkenning	Investeringsfonds 2030	project loopt door naar 2021	275.046
P7	Nieuwe initiatieven	Investeringsfonds 2030	project loopt door naar 2021/23	250.000
P7	Investeringsagenda	Investeringsfonds 2030	project loopt door naar 2021 NB is ook aan DT wat ze hier nu mee willen	100.000
P7	Gem inzet 700 woningen	Investeringsfonds 2030	project loopt door naar 2021/23	558.174
P7	Vorbereiding bestemmingsplannen	Investeringsfonds 2030	project loopt door naar 2021	61.272
OAD	Specifieke ondersteuning van maatschappelijke organisaties vanwege COVID-19	Reserve Enecogelden	Ook in 2021 is ondersteuning nodig	4.737.545

3. Instandhouding kredieten

Kredieten zijn begrote uitgaven voor investeringen. De lasten van deze investeringen bestaan gedurende de levensduur uit afschrijvings- en rentelasten ten laste van de exploitatie. Indien een investeringswerk is afgerond wordt dat krediet 'afgesloten en in exploitatie genomen'. Dat wil zeggen dat de kosten van rente en aflossing ten laste van de exploitatie komen. Zolang een krediet nog niet in exploitatie is genomen (het werk is nog niet afgerond) wordt er op het krediet nog niet afgeschreven en komen er nog geen lasten voor rente en afschrijving ten laste van de exploitatie. Vanuit oogpunt van beheersing worden kredieten die ouder zijn dan twee jaar en die nog niet in exploitatie zijn genomen beoordeeld op de noodzaak om deze nog open te houden (niet af te sluiten) en als (restant) krediet over te hevelen naar het nieuwe jaar. Over 2020 gaat het om kredieten in onderstaande tabel. De werkzaamheden zijn vertraagd, onder meer vanwege aanbestedingstrajecten, afstemming met derden, vertraging bij landelijke ontwikkelingen, e.d.

in €

Omschrijving	Uitgaven			Inkomsten		
	Begroting	Rekening	Overbrengen naar 2021	Begroting	Rekening	Overbrengen naar 2021
Afvalinzameling						
Ondergrondse containers en perscontainers PBD	275.765	44.912	230.853	0	0	0
Tractiemiddelen en zoutstrooimachines	5.168.148	44.762	5.123.386	0	0	0
Diverse						
Huisvesting beeldende kunst	1.544.229	771.466	772.763	0	0	0
Investering Balijhoeve	1.508.040	86.785	1.421.255	300.000	245.289	54.711
Theater: toneelhijsinstallatie en verhogen dak	187.655	0	187.655	0	0	0
Gebouwen						

Brandweerkazerne	600.000	82.740	517.260	0	0	0
Gemeentelijke accommodaties	952.233	283.898	668.336	0	0	0
GGD en Stichting Jeugdgezondheidszorg	1.139.414	31.521	1.107.893	322.272	0	322.272
Kinderopvang	318.000	0	318.000	0	0	0
Nieuw zwembad	6.078.383	934.350	5.144.033	0	0	0
Nieuwbouw en renovatie scholen	37.523.595	1.155.140	36.368.455	1.296.817	345.472	910.978
Sportaccommodaties	10.722.068	8.844.924	1.877.144	0	0	0
IT						
Storage, sharepoint, e.a.	224.595	137.765	86.830	0	0	0
Systemen midoffice	690.000	0	690.000	0	0	0
Mobiliteit						
Diverse reconstructies, verbeteren verkeersveiligheid	395.000	5.876	389.124	137.500	0	137.500
Fietspaden: Rotondes, Nutricia, Voorweg, Tuylpark, etc.	983.000	4.634	978.366	406.500	0	406.500
Openbaar vervoer: Bleizo	5.425.489	2.198.137	3.227.352	5.425.489	2.198.137	3.227.352
Reconstructie ontsluitingsweg Nutricia	1.577.087	325.567	1.251.520	1.198.412	100.000	1.098.412
Openbare ruimte						
Betonnen bruggen, viaducten en tunnels	0	1.492.888	-1.492.888	0	0	0
Houten bruggen	4.236.117	492.313	3.743.804	0	0	0
Parkeerautomaten	150.000	58.732	6.000	0	0	0
Parkeergarage Markt 10	750.000	507.397	242.603	0	0	0
R&D kosten	1.025.000	0	1.025.000	0	0	0
Stalen bruggen	0	8.557	-8.557	0	0	0
Upgrade stadshart	4.458.056	1.025.820	3.432.236	2.983.154	1.773.289	1.209.865
Verharding asfalt en elementen	3.603.000	2.661.453	941.547	0	90.862	0
Eindtotaal	89.534.874	21.199.637	68.249.969	12.070.144	4.753.049	7.367.590

Bijlage 4. Monitor Ombuigen en vernieuwen

Inleiding

Dit is de eerste monitor Ombuigen en vernieuwen van 2021. Naar verwachting worden de financiële doelstellingen voor dit jaar niet volledig gehaald als gevolg van corona. Deze tegenvallers zijn verwerkt in het financieel perspectief.

* €1.000

Financiële vertaling aanpassing maatregelen Ombuigen & vernieuwen	MJB 2022-2025				
	2021	2022	2023	2024	2025
Omschrijving maatregel					
Anders organiseren bewindvoering	-131				
Slimmere uitvoering participatiewet	-83				
Doorontwikkeling POH-jeugd en schoolmaatschappelijk werk	-150				
Inzetten op integrale zorg en ondersteuning: Beter samenspel	-135				
Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten	-356				
O&V, afvalbeleid, uitstel nav referendum		-250	-300	-275	-375
Totale bijstelling maatregelen Ombuigen & vernieuwen	-855	-250	-300	-275	-375

De monitor

De monitor is ingericht om de voortgang (of afwijking) van de maatregelen te volgen naar uitvoering en financiën en deze zijn per maatregel in de monitor opgenomen en voorzien van een kleur volgens stoplichtmodel. De maatregelen zijn verdeeld in twee zwaartecategorieën, waarbij de maatregelen in categorie 2 complexer zijn dan die in categorie 1. Een meer uitgebreide toelichting op de totale ontwikkelingen in het sociaal domein is opgenomen in de al bestaande rapportage Sociaal Domein. Het stoplicht heeft betrekking op het begrotingsjaar waarin de rapportage verschijnt; als er aanleiding is om in te gaan op meerjarige effecten zal dat in de annotatie bij de monitor worden aangegeven. De kleur van het stoplicht bepaalt de noodzaak tot actie, de tekst geeft nadere toelichting/nuancering. Een grijs stoplicht geeft aan dat de maatregel na 2021 een bijdrage aan de bezuinigingen levert. De bezuinigingsopgave staat in onderstaande tabel:

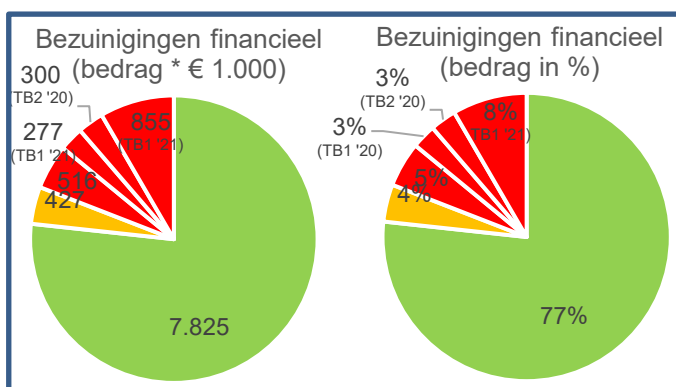
Bedragen * € 1.000

Maatregelen O&V in geld	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal output, spoor 1	7.610	8.817	8.897	9.278	10.107
Totaal efficiency, spoor 2	994	2.014	2.176	2.190	2.190
Totaal inkomsten, spoor 3 productgebonden	646	646	646	646	646
Totaal inkomsten, spoor 3 algemeen	850	900	1.125	1.275	1.275
Totaal dekkingsvoorstellen	10.100	12.377	12.844	13.389	14.218
Aanpassingen					
Bijstelling TB1 2020	-277	-64	-239	-164	-14
Bijstelling TB2 2020	-300	-	-	-	-
Bijstelling TB1 2021	-855	-250	-300	-275	-375
Nieuwe prognose	8.668	12.063	12.305	12.950	13.829

Het bedrag van € 10,1 mln. dat betrekking heeft op het begrotingsjaar **2021** betreft 72 maatregelen. Bezien vanuit het element 'financiën' ziet het samengevatte beeld van de 72 maatregelen er als volgt uit.

Monitor: Financieel		
	Aantal 2021	Euro's 2021
Groen	60	7.825
Oranje	6	427
Rood	6	516
Subtotaal	72	8.768

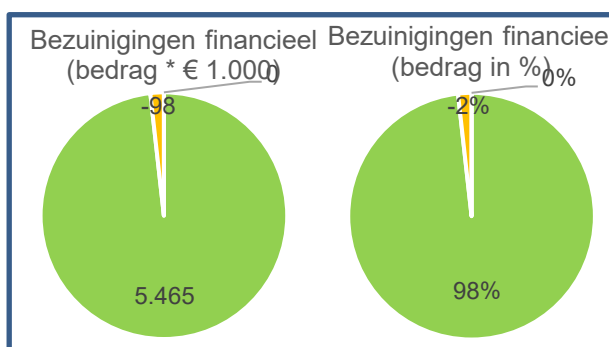
Grijs	2	-100
Eindtotaal	74	8.668

Twee maatregelen zijn grijs. Voor een van deze maatregelen wordt in 2021 geïnvesteerd, de maatregel leidt nog niet tot een besparing in 2021. De tweede maatregel draagt volgens planning vanaf 2022 bij aan de bezuinigingen. Van de overige maatregelen zijn 60 van de 72 maatregelen gerealiseerd. Dat is 77% van de bezuinigingsdoelstelling van dit jaar en gaat om een bedrag van € 7,825 mln. 6 Maatregelen zijn in uitvoering en bij 6 maatregelen wordt de opbrengst niet of gedeeltelijk gehaald. Bij deze 'rode' maatregelen is onderscheid gemaakt tussen het deel dat in voorgaande Tussenberichten is afgeraamd, het deel dat bij dit Eerste Tussenbericht wordt afgeraamd en het deel van de maatregelen, € 516.000, dat mogelijk nog gerealiseerd wordt in 2021.

Uitgesplitst naar categorie maatregelen ziet het beeld er als volgt uit voor categorie 1:

Monitor: Financieel		
	Aantal 2021	Euro's 2021
Groen	52	5.465
Oranje	2	-98
Rood	0	0
Totaal	54	5.367

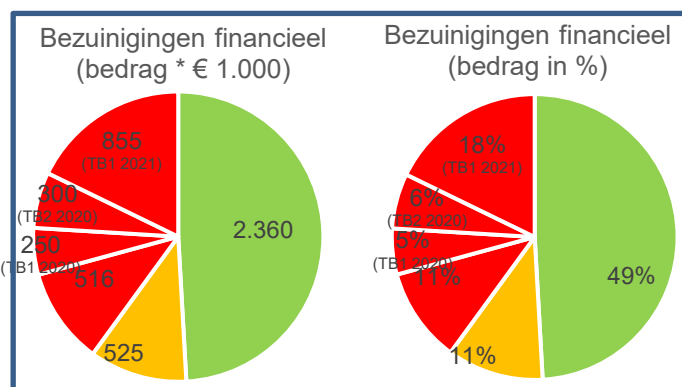

Financieel is de opgave voor dit jaar vrijwel volledig gerealiseerd. Het negatieve bedrag van categorie Oranje gaat over een investering voor Cultuurpodium de Boerderij die nog een aantal jaren doorloopt. De tegenhanger van deze post is de gerealiseerde lagere subsidie aan de Boerderij die 'groen' scoort.

De categorie 2 maatregelen laten een minder gunstig beeld zien.

Monitor: Financieel		
	Aantal 2021	Euro's 2021
Groen	8	2.360
Oranje	4	525
Rood	6	516
Subtotaal	18	3.401

Grijs	2	-100
Eindtotaal	20	3.301

Van de oorspronkelijke doelstelling van € 4,806 mln. aan taakstellingen is in 2020 een deel afgeraamd. Dat gaat om het uitgestelde afvalbeleidsplan en om het verschuiven van maatregel gebiedsgerichte ondersteuning van 1 januari naar 1 mei. Bij elkaar gaat dat om € 550.000 nadelig. Die bedragen zijn in de primitieve begroting verwerkt. De gevolgen van Corona laten zich met name voelen in het sociaal domein en leiden bij dit tussenbericht tot een nadeel van € 855.000 in 2021. Verwacht wordt dat € 516.000 van de 'rode' maatregelen nog kan worden gerealiseerd in 2021. In alle gevallen gaat het om uitstel of latere realisatie van de maatregelen. De structurele taakstellingen worden gehaald, zij het later dan verwacht. De specificatie is te vinden in de eerste tabel en de toelichting per maatregel volgt hierna.

Toelichting per maatregel

De maatregelen worden toegelicht in volgorde van categorie en daarna programma.

Categorie 2 – maatregelen

18 - Effectievere inzet ZoetermeerPas

Met ingang van 1-1-2021 krijgen alleen de Zoetermeerpashouders van 5, 6 en 7 jaar oud nog het zwembudget toegekend op de Zoetermeerpas. Met dit zwembudget kunnen zij zwemles volgen bij de verschillende zwemaanbieders in Zoetermeer. Pashouders die buiten deze leeftijdscategorie vallen kunnen het Sport&Cultuur budget inzetten om te zwemmen. Er is een reservering opgenomen voor bepaalde doelgroepen, zodat deze ook buiten deze leeftijdscategorie zwemles kunnen volgen. Hierbij valt te denken aan statushouders of mensen met een beperking. Door maatregel 18 en de digitalisering van de Zoetermeerpas per 1 januari 2020 (nieuwe declaratie wijze) blijkt dat de doelgroepactiviteiten op het gebied van zwemmen niet meer kostendekkend door het Zweminsituut B.V. kunnen worden aangeboden. Het gevolg hiervan is dat bepaalde activiteiten op dit moment niet meer kunnen worden aangeboden.

23 - Integrale aanpak schulden en ondersteuningstraject

Een schuldhulpverlener is toegevoegd aan het Multi Disciplinair team. Zij heeft via dat team maar ook daarnaast een steeds betere verbinding met het team JGH. Eerste resultaten zijn waarschijnlijk te zien in 2022.

25 - Verminderen intensieve dv bijstandsklanten

Door de overdracht van taken naar de Binnenbaan is deze bezuiniging overgegaan naar de Binnenbaan. De bezuiniging is verwerkt in de meerjarenbegroting van de Binnenbaan en daarmee gerealiseerd.

27 - Diverse bezuinigingen re-integratie

Door de overdracht van taken naar de Binnenbaan is deze bezuiniging overgegaan naar de Binnenbaan. De bezuiniging is verwerkt in de meerjarenbegroting van de Binnenbaan en daarmee gerealiseerd

30 - Slimmere uitvoering participatiewet

Door de overdracht van taken naar de Binnenbaan is van deze bezuiniging 83K voor rekening van de gemeente Zoetermeer en is 117K (2021), respectievelijk 207K (structureel vanaf 2022) voor rekening van de Binnenbaan. De bezuiniging bij de Binnenbaan maakt onderdeel uit van de Dienstverleningsovereenkomst en de Binnenbaan rapporteert daarover aan de opdrachtgever, de gemeente Zoetermeer via haar verantwoordingscyclus. Het nieuwe Team Inkomensondersteuning werkt, met ondersteuning van de Wasstraat voor diverse onderwerpen aan procesoptimalisatie. De Inkomstenverklaring, de Bijzondere Bijstand, aanschaf en inrichting Burgerportaal, inrichting overlappende werkprocessen met de Binnenbaan, aanvragen Levensonderhoud en de JGO's (Jaarlijks Groot Onderzoek). De besparing van 83K bij de gemeente Zoetermeer is in 2021 niet haalbaar. De oorzaak daarvan is gelegen in vertragingen door Corona en omdat de optimalisatie nog in voorbereiding is. Voor 2022 en daarna is het onzeker of de bezuiniging haalbaar is, aangezien het Team Inkomen en Zekerheid met een formatietekort is gestart dat eerst zal moeten worden gesaldeerd voordat bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden.

31 – Anders organiseren bewindvoering

Op basis van jurisprudentie is de juridische haalbaarheid van het aanmerken van bewindvoering als algemene voorziening onvoldoende te onderbouwen. In de bekende gevallen waar een gemeente die taak van commerciële bureaus heeft overgenomen, is de rechter zeer kritisch op de gemeentelijke uitvoering. Grootste knelpunten zijn dat het niet voldoet aan rechtmatigheid (oneerlijke concurrentie), het risico van tegengestelde belangen en verstoring van de samenwerkingsrelatie tussen gemeente en private bewindvoerders. De focus ligt daarom op andere alternatieven voor terugdringing van de kosten en op verbetering van de samenwerking binnen de keten gemeente-rechtbank-bewindvoerders. Ook op de mogelijkheid die de nieuwe Wet adviesrecht gemeenten bij schuldbewind (Ags) helpt om de rol van schuldhulpverlening beter te vervullen.

5 - Toevoegen GGZ expertise aan zorgteams op locatie

Na de start in september 2020 is het project op schema. Eind april zal de eindevaluatie volgen. Daarin wordt bepaald welke vervolgstappen nodig zijn. Vooralsnog zal dit m.n. een kwalitatieve insteek

hebben, leidend tot verbetering van de inzet van SMW. Bereik van financiële effect binnen dit project wordt dan ook in beeld gebracht.

8 - Doorontwikkeling POH-jeugd en schoolmaatschappelijk werk

Door de toegangspartners POH en SMW te versterken kunnen meer jeugdigen nu laagdrempelig bij de huisarts of op school worden geholpen. In 2020 vond een evaluatie plaats van de inzet van de POH jeugd (periode 2018 – 2020). Huisartsen beoordeelden de ondersteuning van de POH jeugd in de praktijk als zeer positief. Ruim 80% van de huisartsen gaf aan dat met de introductie van de POH jeugd de zorg aan patiënten is verbeterd, patiënten sneller worden geholpen, hulpvragen meer in de praktijk worden opgelost en dat er betere zorg beschikbaar is gekomen voor patiënten. Dit is, naast het feit dat het bereik van de POH jeugd jaarlijks groter is dan verwacht, een goede basis om de toegang tot jeugdhulp via de POH jeugd de komende periode verder te versterken. Op de scholen zal er de komende periode samen met het onderwijs verder gekeken worden naar de versterking van de rol en expertise van het SMW bij preventie en kortdurende begeleiding.

Ondanks het inhoudelijk succes van deze maatregel heeft de introductie van de POH jeugd en het SMW binnen de toegang nog niet geleid tot de gewenste financiële besparing. Dit heeft twee oorzaken. Ten eerste neemt de intensiteit en duur van jeugdhulptrajecten jaarlijks toe: er zijn minder kinderen in zorg maar de zorg per kind wordt duurder. Ten tweede wordt er nog veel jeugdhulp verlengd o.b.v. een verwijzing van de huisarts, afgegeven voor 2018. Met de maatregel 16 'Begrenzing intensiteit' wordt getracht deze beide trends te keren.

9 - Pilot kostenbewust handelen in de toegang

In de afgelopen maanden is getoetst of de implementatie P*Q correct geïmplementeerd is en het Normenkader goed wordt toegepast. Er zijn herhalingscholingen gegeven om alle medewerkers binnen de toegang en de toegangspartners scherp te houden in de kennis en hen inzichten te bieden n.a.v. de eerste maanden van de implementatie. Werkprocessen zijn geoptimaliseerd en rapportages bieden ons steeds meer inzichten waardoor we meer grip creëren. Door de toenemende mate van samenwerking tussen de gemeente en toegangspartners kunnen we sneller stappen zetten en dat ook direct op grote schaal. Het sturen en hebben van grip vergroot hierdoor.

Sinds 1/1/21 worden de declaraties inhoudelijk gecontroleerd door het Service Bureau, nu pas zullen de stappen die gezet zijn in het aanscherpen van het verwijzen vruchten afwerpen.

We ontwikkelen in een rap tempo door in rapportages waardoor inzichten toenemen en we prioriteren in het verdiepen, sturen en bieden van kennis aan alle toegangsmedewerkers/partners.

Door de recente regionale ontwikkelingen zoals o.a. van het regionaal Richting Gevend Kader, de Bestedingsruimte en wijzigingen in het berichtenverkeer die in Zoetermeer al compleet zijn geïmplementeerd, verwachten we dat verschillende kostenbesparingsmaatregelen samen zullen komen. De volgende voortgangsrapportage zullen we voorzien van beeld op € niveau.

11 - Inzetten op integrale zorg en ondersteuning: Beter samenspel

Uit voorbereidingen voor de implementatie Beter Samenspel blijkt dat iedere gemeente een ander vertrekpunt heeft ten aanzien van de werkwijze Beter Samenspel. Dit is van invloed op eerdere inschattingen van de investering en de te verwachten opbrengsten. Om hier een concreter zicht op te krijgen en richting te geven voor de implementatie en doorontwikkeling van Beter Samenspel, is een pilot-fase opgestart. Het is de daardoor niet waarschijnlijk dat de besparing voor het jaar 2021 zal worden gehaald. Om het onderzoek naar de 40 complexe cases mogelijk te maken, is begin dit jaar een data protection impact analyse afgerond. Deze DPIA geeft aan onder welke voorwaarden we het onderzoek kunnen uitvoeren binnen de vereisten van de AVG. Echter, door de coronamaatregelen is het niet mogelijk om het onderzoek op een goede manier uit te voeren. Hiervoor is een direct gesprek met betrokkenen noodzakelijk. Voor beeldbellen of telefonisch onderhoud leent dit onderzoek zich niet. Het onderzoek is uitgesteld tot na de zomer, in afwachting van versoepeling van de coronamaatregelen.

13 - Aanscherpen vervoer naar jeugdhulpvoorzieningen

We verwachten dat in 2021 de maatregel behaald kan worden. Het risico dat de rechter of het kabinet de eigen bijdrage voor vervoer kunnen vernietigen is op 50% ingeschat. Daar dit bedrag relatief klein is ten opzichte van het totale vervoersbudget gaan we ervanuit dat het niet mogen heffen van deze bijdrage de realisering van de besparing niet in de weg staat. Er is een vervoersmonitor in aanbouw. De monitor biedt inzicht in de effecten van de gemeentelijke regelgeving en de financiële ontwikkelingen.

14 - Verlagen PGB-tarieven

Voor het eerst in drie jaar heeft in 2020 een lager aantal kinderen een pgb en is het gemiddeld individueel bedrag gedaald, grotendeels door toedoen van de maatregel. Toch was er sprake van een overschrijding van het gemeentelijk pgb-budget. Vanaf 2018 is het aantal dure individuele budgetten toegenomen. Deze drukken zwaar op het gemeentelijk pgb-budget. Het gaat om zeer kwetsbare cliënten die langdurig intensieve hulpverlening nodig hebben. Ook dit jaar worden de gemeentelijke regels ongewijzigd uitgevoerd. In 2020 is er meer en beter op voorliggende wetgeving aangestuurd en deze aansturing zet zich voort in 2021. We verwachten dat de daling in aantallen en in bedragen in 2021 doorzet. Het is onzeker of de besparing voor 2021 volledig kan worden gerealiseerd. De maatregel is voor de gehele groep budgethouders een versoering van de dienstverlening en we doen een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van ouders. Er zijn veertien bezwaren over de nieuwe regelgeving binnengekomen en er is bij eigen inkoop van ouders voor twee kinderen een uitzondering op de regels gemaakt om te voorkomen dat deze mogelijk tussen wal en schip raken. De pgb-monitor is gebouwd en biedt inzicht in de effecten van het gemeentelijk beleid en de financiële ontwikkelingen.

16 - Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten

De werkwijze om op P*Q te verwijzen wordt door de verwijzers van de lokale toegang JGH en Schoolmaatschappelijk Werk (SMW) goed uitgevoerd. De Praktijkondersteuners (POH) van de huisartsen verwijzen op dit moment nog alleen op de P. We onderzoeken gezamenlijk in welke mate we sturing kunnen gaan aanbrengen op de Q in de verwijzing. Dit gedeelte van de implementatie loopt achter maar laat wel een positieve beweging zien in versterking van de samenwerking en welwillendheid om hier in gezamenlijkheid stappen te zetten. We hebben inzichten verkregen via rapportages. Deze laten zien in welke mate het Normenkader via welke verwijzer en bij welke jeugdhulpaanbieder wordt toegepast. Door deze inzichten zien we direct op welke fronten we moeten bijsturen. Door een goede samenwerking tussen gemeente en toegangspartners zien we dat we snel stappen kunnen maken. Jeugdhulpaanbieders worden aangesproken wanneer we constateren dat er standaard te hoge Q wordt aangevraagd. Vooral nog houden we er rekening mee dat de besparing voor 2021 voor circa 50% wordt gehaald.

17 - Herpositionering Veilig Verder Team Zoetermeer

Dit project is afgerond en de besparing is sinds 1 januari 2020 gerealiseerd.

98 – Herinrichting Wmo en preventieve jeugdvoorzieningen

In juni 2020 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel om onderdelen van het sociaal domein gebiedsgericht te organiseren, in de vorm van een samenwerkingsverband van een (klein) aantal strategische partners. De partners in het samenwerkingsverband zijn samen integraal verantwoordelijk voor de maatschappelijke opgave in een gebied, en krijgen daarvoor samen ook één budget. Door deze organisatie kan het samenwerkingsverband flexibel inspelen op de (veranderende) zorgvraag per gebied. Vanwege de coronacrisis is het inkooptraject enkele maanden uitgesteld en gestart op 1 september 2020. Dit traject is afgerond met de definitieve gunning aan een samenwerkingsverband dat volledig bestaat uit partijen die al lokaal actief zijn. Het samenwerkingsverband start op 1 mei 2021. De instroom van klanten in het nieuwe samenwerkingsverband vindt gefaseerd plaats: bestaande klanten van de welzijnsorganisaties en nieuwe klanten stromen direct in, klanten met een lopende indicatie na afloop van hun indicatie. Voor de overige klanten komt een overgangsregeling op maat. De lumpsum financiering van het samenwerkingsverband volgt deze gefaseerde instroom.

44a - Stoppen met wijkvestigingen bibliotheek

Onderzoek in gang naar aanleiding van moties Huis van de Wijk. De eerste taakstelling (€ 100.000 in 2021) is inmiddels in de voorlopige subsidiebeschikking 2021 ten uitvoer gebracht. De bibliotheek heeft tegen deze voorlopige beschikking bezwaar aangetekend. Overleg is gaande.

74 - Sluiting wijkposten

De bezuiniging als gevolg van de sluiting wijkposten is in de beheerbegroting 2021 ingevuld voor het volledige bedrag van € 255.000. De administratieve medewerkers zijn geplaatst bij het Sociaal Domein en de beheerders zijn of vervroegd uit dienst getreden of geplaatst binnen de formatie van Publieksplein. Er is daarmee geen risico van personeelskosten Boven de Sterkte.

105 en 107 - Organisatieontwikkeling en efficiency/Inrichten 'wasstraat' procesverbetering

In het programma Ombuigen & Vernieuwen worden de voorstellen 105 (Organisatieontwikkeling en efficiency) en 107 (Inrichten 'wasstraat' procesverbetering en verbeteren van de dienstverlening en efficiency) gebundeld in een efficiencytaakstelling van in totaal € 1,5 mln. Deze taakstelling wordt ingevuld via een begrotingswijziging bij de begroting 2022-2025. De taakstelling is verdeeld over de afdelingen, naar rato van de formatie-omvang. De bezuiniging wordt ingevuld door formatiereductie of bijvoorbeeld door goedkoper materiaalgebruik, inkoopvoordelen, minder inhuur derden, applicatiesanering en dergelijke. De taakstelling raakt de output niet, maar wordt gerealiseerd door efficiency.

111 - Invoeren diftar

Op 14-12-2020 heeft de raad ingestemd met het Afval- en grondstoffenbeleidsplan. Hierbij zijn ook enkele amendementen en moties aangenomen. De uitvoering van het nieuwe afvalbeleid is echter opgeschort, vanwege een verzoek tot referendum over het raadsbesluit. De raad heeft dat verzoek ingewilligd. Dat betekent dat de uitvoering van het beleid opgeschort blijft tot aan het referendum. Door het te organiseren referendum over het afval- en grondstoffenbeleid worden alle voorziene besparingen op de afvalinzameling en -verwerking de komende twee jaar in ieder geval niet gehaald. De hieraan gekoppelde OZB verhoging wordt met twee jaar opgeschoven.

Categorie 1 – maatregelen

20 - Gerichter inzetten subsidies armoede

De maatregel is uitgevoerd en de besparingsopgave is gerealiseerd. In het bestedingsplan subsidies voor 2021 is met de ombuiging rekening gehouden. Het begrote bedrag en de uitgaven zijn in evenwicht. Ieder jaar maken we in september een bestedingsplan voor het volgend jaar binnen de beschikbare budgettaire kaders.

22 - Verlagen bijdrage collectieve ziektekostenverzekering

De maatregel is uitgevoerd overeenkomstig de opdracht. De eerste 3 maanden zijn door Menzis gefactureerd en het aantal deelnemers ten opzichte van de begroting valt 16% lager uit dan tevoren ingeschat. Ten opzichte van vorig jaar zijn er 490 nieuwe aanmeldingen. Uit de evaluatie van de ingeschatte communicatiemiddelen valt op te maken dat meer mensen zich hebben geïnformeerd over de nieuwe situatie. De besparing voor 2021 wordt gerealiseerd.

4 - Onderwijs-jeugdhulp arrangementen speciaal (basis-)onderwijs

Structurele inzet van JGH binnen de SBO- en SO-scholen is gerealiseerd. Hiermee is een kwalitatieve verbetering bereikt van de zorgstructuur binnen deze scholen. Er wordt gewerkt aan verdere uitwerking van passend onderwijs-jeugdhulparrangement in nauwe samenwerking met samenwerkingsverband en bestuurder speciaal onderwijs. Hieraan wordt kostenbatenaanpak gekoppeld en monitoringssysteem om effect op jeugdhulpgebruik per school te kunnen volgen. T.a.v.de inzet binnen kinderopvang en buitenschoolse opvang wordt gewerkt aan kwalitatieve verbetering om kinderen waarover zorgen zijn beter te kunnen blijven ondersteunen door het ontwikkelen van een doorlopende zorgstructuur vanuit kinderopvang naar onderwijs. Tevens wordt er gewerkt aan het creëren van reguliere plekken met extra ondersteuning voor kinderen, die dat nodig hebben, vergelijkend met de insteek die wordt uitgewerkt bij eerder genoemd onderwijs - jeugdhulparrangement.

7 - Uitbreiding trajectbegeleiding jongerenwerk

Na een langere opstartperiode in 2020, is de verwachting dat in 2021 het juiste aantal trajecten wordt gerealiseerd. Op basis van 2020 is het reëel om bij 1/3 van de trajecten een vermindering van de kosten op jeugdhulp te verwachten. Daardoor wordt de besparing gerealiseerd. Echter is door corona een trendbreuk te zien in de dalende cijfers van de jeugdhulp. Daalde in 2020 het aantal trajecten op de basis ggz nog met 45, is de verwachting dat meer jongeren in psychische nood komen door de gevolgen van de lockdown en deze cijfers weer zullen stijgen. Op het product ambulante jeugdhulp was over 2020 al een stijging te zien, doordat meer jongeren ondersteuning nodig hadden. Het succes van de maatregel wordt derhalve overschaduw door de effecten van de coronacrisis.

15 - Verschuiving landelijk naar regionaal specialistische jeugdhulp

Er is een duidelijke afname te zien in de toewijzingen die worden afgegeven voor de Landelijk gecontracteerde zorg (LTA). De implementatie lijkt daarmee succesvol. Om het beeld te bekrachtigen in € zal hier in de volgende rapportage inzicht worden geboden aan de hand van de toegewezen waarde en de verzilverde waarde dusver.

73 - Omvormen Rosarium Rokkeveen

Vanwege Corona zal hopelijk dit initiatief (waarvoor zich meer dan 30 vrijwilligers hebben aangemeld) in de loop van 2021 echt van start kunnen gaan.

41a - Cultuurpodium Boerderij

Deze extra subsidie is met ingang van 2020 niet uitgekeerd. De maatregel is uitgevoerd.

41b - Openhouden Cultuurpodium Boerderij onderhoud

Er is een bedrag gereserveerd voor het cultuurpodium voor onderhoud en alternatieve programmering. Dit is in 2020 uitgekeerd en voor 2021 verstrekt in de voorlopige subsidiebeschikking 2021. Voor 50% van dit bedrag is de formatie van de Boerderij uitgebreid ten behoeve van de programmering. Het overige deel is, in overleg met de gemeente, in 2020 besteed aan verbeteringen aan het gebouw. De maatregel loopt door tot en met 2025. Dus nog niet volledig uitgevoerd.

78 – Aanpassen tijdverantwoording

Het onderzoek naar de mogelijkheden om de tijdsverantwoording eenvoudiger en goedkoper uit te voeren neemt het jaar 2021 in beslag. De rechtspositionele randvoorwaarden en gebruiksmogelijkheden van alternatieve applicaties wordt onderzocht. Het bedrag van de taakstelling wordt in 2021 ingevuld door een uitstel van de vervanging van het financieel systeem.

108a/d – Ink parkeerexploitatie (parkeervergunningen, tarieven bezoeker, verruimen betaaltijden)

De verruiming van de betaaltijden is in februari 2020 doorgevoerd. Ondanks de hogere tarieven en ruimere betaaltijden wordt bij lange na niet de omzet gehaald van 2019 en zullen de inkomsten meer in lijn liggen met 2020. De inkomstenstijging wordt niet behaald, omdat er minder geparkeerd wordt dan voorzien en omdat de bijbehorende bezoekersregeling kostbaar is. De verwachting is dat bij voortzetting van de Covid-19 crisis pas vanaf 2022 een deel van de geraamde meeropbrengst gerealiseerd zal worden. Eerst in 2024 zal de volledige inkomstenstijging voor parkeervergunningen gerealiseerd worden. Financieel is er voor 2021 nog geen effect omdat er tegenover de lagere inkomsten een verwachte rijksvergoeding staat om de effecten van Covid-19 te compenseren. De geraamde meeropbrengst door uitbreiding van de betaaltijden wordt, nog los van de invloed van de Covid-19 crisis, waarschijnlijk geheel opgesoupeerd door de bezoekersregeling.

Spoor	Progr.	Nummer	Omschrijving maatregel	Maat- schapp. effect	Uit- voering	Finan- ciën	2021	2022	2023	2024	2025
Categorie 2											
1	1	18	Effectievere inzet ZoetermeerPas				280	280	280	280	280
		23	Integrale aanpak schulden en ondersteuningstraject, inhuur				-100	0	0	0	0
		25	Verminderen intensieve dv bijstandsklanten				557	557	557	557	557
		27	Diverse bezuinigingen re-integratie				427	427	432	437	437
		30	Slimmere uitvoering participatiewet				117	290	290	290	290
		31	Anders organiseren bewindvoering				44	200	200	200	200
	2	5	Toevoegen GGZ expertise aan zorgteams op locatie				450	450	450	450	450
		8	Doorontwikkeling POH-jeugd en schoolmaatschappelijk werk				0	225	300	375	450
		9	Pilot kostenbewust handelen in de toegang				50	50	50	50	50
		11	Inzetten op integrale zorg en ondersteuning: Beter samenspel				0	269	404	539	1.078
		13	Aanscherpen vervoer naar jeugdhulpvoorzieningen				16	24	33	49	65
		14	Verlagen PGB-tarieven				65	98	130	195	260
		16	Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten				355	711	711	711	711
		17	Herpositionering Veilig Verder Team Zoetermeer				175	175	175	175	175
		98	Herinrichting WMO en deel preventieve Jeugdvoorzieningen				600	1.150	1.400	1.450	1.550
	4	44 a	Stoppen met wijkvestigingen bibliotheek				-340	210	250	250	250
	6	74	Sluiting wijkposten				255	255	255	255	255
2	alle	105	Spoor 2. Organisatieontwikkeling en efficiency				0	750	750	750	750
		107	Inrichten 'wasstraat' procesverbetering				350	600	750	750	750
3	3	111	Invoeren diftar				0	0	0	250	300
Totaal categorie 2							3.301	6.721	7.417	8.013	8.858
Categorie 1											
1	1	20	Gerichter inzetten subsidies armoede				150	150	150	150	150
		21	Heroverwegen inzet Klijnsmagelden				323	323	323	323	323
		22	Verlagen bijdrage collectieve ziektekostenverzekering				650	650	650	650	650
		33	Hervorming brede school activiteiten				200	200	200	200	200
		34 a	Stopzetten 'omgaan met ICT'				25	25	25	25	25
		34 b	Stopzetten 'omgaan met geld'				10	10	10	10	10
		36	Verminderen schoolbegeleiding				100	100	100	100	100
	2	4	Onderwijs-jeugdhulp arrangementen speciaal (basis-)onderwijs				25	38	50	75	100
		6	Preventieve interventies ziekteverzuim				20	20	20	20	20
		7	Uitbreiding trajectbegeleiding jongerenwerk				66	66	66	66	66
		15	Verschuiving landelijk naar regionaal specialistische jeugdhulp				10	14	19	29	38
	3	62	Stoppen met parkeerwijssysteem Dorpsstraat				146	146	146	146	146
		64	Stoppen met nachtnet fiets				20	20	20	20	20
		65	Overgang verkeersmanagementsysteem (LTC naar Melvin)				15	15	15	15	15
		66	Verminderen dagelijks beheer (wegen, Mandelabrug, verlichting)				65	65	65	65	65
		67	Schoon is gewoon: budgettair neutraal				38	38	38	38	38
		68	Afbouw twee dure speelvoorzieningen				131	31	31	31	31
		70	Stoppen verstrekken materialen: strooizout en hondenpoepzakjes				10	10	10	10	10
		73	Omvormen Rosarium Rokkeveen				2	15	15	15	15
		92	Kwaliteitsimpuls openbare ruimte: voorstel 1				250	250	0	0	0
		95	Duurzaam en groen klimaat				40	40	0	0	0
		97	Luchtkwaliteit				25	25	0	0	0
	4	41 a	Cultuurpodium Boerderij				517	517	517	517	517
		41 b	Openhouden Cultuurpodium Boerderij onderhoud				-100	-100	-100	-100	-100
		44 b	Subsidie beheer dBos VVE scholen bibliotheek				110	110	110	110	110
		53 b	Battle of the bands				10	10	0	0	0
		53 c	Kleinschalige evenementen				25	25	0	0	0
		53 d	Bruisprijs				1	1	1	1	1
		53 e	Stoppen met de Toeristische Wegwijzer				5	5	5	5	5
	5	37	Aanpak van stille/enge plekken: afschaffen of halvering budget				42	42	42	42	42
		39	Subsidieacties tegen woninginbraken				20	20	20	20	20
		40	Veilig stappen				20	20	20	20	20
	7	88	Verlagen serviceniveau kantoorgebouw Croesinkplein				50	50	50	50	50
	7/OAD	87	Bezuinigen op het wijkplan Palenstein				50	75	0	0	0
	overhead	76	Promotiemateriaal				31	31	31	31	31
		77	Openbare bekendmakingen Stadspagina				20	20	20	20	20
		78	Aanpassen tijdverantwoording				100	100	100	100	100
		79	Verlagen frequentie crediteurenadministratie				11	11	11	11	11
		102	Budget Innovatie inzetten t.b.v. spoor				58	58	0	0	0
2	3	61	Riolering VGO/GRP (aanpassen eenheidsprijzen)				404	424	436	450	450
		99	Verminderen luchtkartering				10	10	10	10	10
		100	Verminderen graffiti bestrijding				15	15	15	15	15
	OAD	101	Controle hondenbelasting BOA's				25	25	25	25	25
	overhead	80	Aanbestedingsvoorstel storage				100	100	100	100	100
		81	Diverse kleine posten I&A				30	30	30	30	30
		82	Krediet telefooncentrale				60	60	60	60	60
	PB		Overhead gevolgen maatregelen				200	200	200	200	200
3	3	108 a	Ink parkeerexploitatie (parkeervergunningen)				25	25	25	25	25
		108 b	Ink parkeerexploitatie (tarieven bezoekers)				517	517	517	517	517
		108 c	Ink parkeerexploitatie (verruimen betaaltijden)				74	74	74	74	74
		108 d	Investeringskosten				-29	-29	-29	-29	-29
	6	116	Leges PPL verhogen naar 100% kostendekkendheid				15	15	15	15	15
	OAD	117	OZB gebruikersdeel schrappen en opleggen aan eigenaar				600	600	600	600	600
		121	Wijziging precariobelasting				30	30	30	30	30
Totaal categorie 1							5.367	5.342	4.888	4.937	4.971
Eindtotaal							8.668	12.063	12.305	12.950	13.829

Bijlage 5. Overzicht coronakosten gemeente Zoetermeer

Ook in 2021 gaan de activiteiten door om bedrijven en instellingen te ondersteunen als gevolg van de coronapandemie. Tot 1 april 2021 zijn de volgende lasten in de begroting bekend:

Overzicht kosten corona PN (1e TB)	* € 1.000
TOZO	-1.580
Bijdrage TOZO	1.580
Maatschappelijke instellingen	-242
Herorientatie ondernemers	-300
Instrumenten intensivering schuldenaanpak	-78
Volumegroei klanten participatiewet	-456
TONK	-3.300
Parkeren	-700
COVID-19 maatregelen	-80
Coronamaatregelen verkiezingen	-546
Toeristenbelasting	-160
Precariobelasting	-50
Thuiswerkvoorzieningen	-75
Saldo	-5.987
Compensatie rijk	5.987

Tozo-regeling en Uitvoeringskosten Tozo-regeling

In verband met de COVID-19 crisis voeren de gemeenten vanaf 1 maart 2020 de Tozo-regeling uit. Tozo staat voor: 'Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers'. De derde tranche Tozo van deze regeling is 1 oktober 2020 ingegaan met een looptijd tot 1 april 2021. Ondertussen heeft het rijk de regeling verlengd met Tozo 4, die loopt tot 1 juli 2021. De Tozo-regeling bestaat uit het verstrekken van uitkeringen voor levensonderhoud en bedrijfskrediet. Voor Zoetermeer is dat naar verwachting € 5,4 mln in 2021. Ook betekent de uitvoering van de Tozo-regeling een tijdelijke verdubbeling van het klantenbestand en dus meerwerk. Een eerste inschatting van de uitvoeringskosten tot nu toe bedraagt € 650.000. Het rijk heeft geld beschikbaar voor de Tozo-regeling als dekking voor deze uitkeringen en uitvoeringskosten. Voor dit jaar is er een bedrag van € 1,58 mln. ontvangen. Dit bedrag wordt gesplitst in € 930.000 voor de aanvulling op het eerder verkregen voorschot voor levensonderhoud en bedrijfskrediet en € 650.000 voor uitvoeringskosten.

Maatschappelijke instellingen

Voor instellingen binnen de sector kunst en cultuur is het ook weer mogelijk om in 2021 coronasteun te vragen. Daartoe is het afwegingskader ook in 2021 van toepassing. Tot 1 april is er voor een bedrag van € 242.000 huurkorting en steun beschikbaar gesteld. Bij de reguliere subsidie is sprake van de coulance afspraak dat ondanks dat veel activiteiten niet kunnen plaatsvinden door de corona maatregelen of anders worden ingevuld, toch volgens het normale betalingsritme wordt uitbetaald en subsidie niet zal worden teruggevorderd.

Herorientatie voor ondernemers

Het kabinet stelt middelen vanuit het steun- en herstelpakket als gevolg van COVID-19 beschikbaar om zelfstandig ondernemers voor te bereiden op een nieuwe toekomst, hetzij als zelfstandig ondernemer, hetzij als werknemer in loondienst. Belangrijkste uitgangspunt is dat alle zelfstandigen met een hulpvraag per 1 januari 2021 in ieder geval een aanspreekpunt hebben binnen de eigen arbeidsmarktregio of gemeente. Er worden drie routes van dienstverlening ingericht:

1. versterken van de eigen onderneming;
2. ondersteuning bij financiële problemen;
3. omscholing, o.a. voor het vinden van een baan of bijbaan in loondienst (al dan niet tijdelijk).

De prioriteit ligt bij het inrichten van een loketfunctie waar ondernemers geholpen worden bij hun financiën en het vinden van ander werk. De kosten hiervoor bedragen € 300.000.

Instrumenten intensivering schuldenaanpak

Vanuit het steun- en herstelpakket als gevolg van COVID-19 wordt ingezet op een versnelde opschaling van instrumenten waardoor mensen eerder financiële rust ervaren. Wanneer we door de coronacrisis geconfronteerd worden met een toename in het aantal aanvragen voor schuldhulpverlening, dragen deze instrumenten: Collectief schuldregelen; Uitbreiden Nederlandse Schuldhulprouwe en Schuldenknooppunt bij aan een snellere en efficiëntere oplossing voor de schuldenproblematiek. De kosten hiervoor bedragen € 78.000.

Volumegroei klanten Participatiewet

De verwachte groei als gevolg van COVID-19 toont een piek in de tweede helft van het jaar, omdat dan de steunmaatregelen (met name Tozo) aflopen. We verwachten een stijging van jaarlijks 1200 aanvragen naar 1900 aanvragen. Voor de lopende Tozo-uitkeringen verwachten we 550 extra aanvragen. Zeker voor de Tozo-klanten geldt, dat we moeten streven naar een doorlopende uitkeringssituatie en zoveel mogelijk voorkomen dat een inkomensgat ontstaat. Om dat aantal aanvragen tijdig te kunnen accommoderen, is voor een periode van 8 maanden 7,6 fte externe inhuur (€ 456.000) nodig. Dit bedrag is eenmalig voor 2021 voor zover nu te voorzien.

Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)

Het rijk heeft in december 2020 een crisismaatregel in het kader van COVID-19 aangekondigd: de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Een regeling voor huishoudens die door COVID-19 te maken hebben met een inkomensterugval en daardoor deze noodzakelijke kosten niet meer kunnen betalen. Op basis van het geschatte aantal huishoudens dat in aanmerking komt (1.500), wordt het bedrag aan toekenningen bij een bereik van 100% geschat op ongeveer € 4,3 mln. Bij een bereik van 75% gaat het in Zoetermeer om naar schatting ongeveer € 3,3 mln. De minimale uitvoeringskosten voor TONK Zoetermeer worden vooralsnog geschat op circa € 200.000. De raad is hierover op 10 maart 2021 geïnformeerd via een [memo](#).

Inkomstenverhoging parkeerexploitatie (maatregel 108)

In een groot deel van het centrum van Zoetermeer geldt betaald parkeren op het maaiveldniveau. De totale omvang van de parkeerinkomsten bedraagt normaal € 2,9 mln. Als gevolg van de coronacrisis blijven ook in 2021 de werkelijke inkomsten achter bij de begroting. Dit levert in 2021 een nadeel van € 700.000.

COVID-19 Maatregelen

De gemeente Zoetermeer levert in het kader van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte ook een bijdrage in de beleving en veiligheid van de bewoners. In verband met de coronacrisis zijn extra niet begrote maatregelen genomen om de veiligheid van de bewoners te borgen. Hiertoe zijn op verschillende plekken in de stad tekstkarren geplaatst, aanpassingen aan verkeersregelinstanties aangebracht, verkeersregelaars en extra controles voor de avondklok ingezet om de (verkeers)veiligheid te kunnen waarborgen. Hierdoor wordt in 2021 een nadeel verwacht van € 80.000.

Thuiswerkvoorzieningen

De door de overheid ingestelde coronamaatregelen hebben tot gevolg gehad dat de medewerkers al een geruime tijd grotendeels vanuit huis hun werk hebben verricht. Vanuit het oogpunt van goed werkgeverschap is in 2021 (ook in 2020) een bedrag beschikbaar gesteld om de medewerkers te voorzien van faciliteiten om het werk op een Arbo technisch geschikte manier van huis uit te kunnen verrichten. In de begroting is hiervoor geen separaat budget opgenomen. De meeste kosten zijn IT-gerelateerd. De totale kosten worden geschat op € 75.000.

Compensatie rijk

Van het rijk zal er in 2021 ook een compensatie worden ontvangen voor de kosten die de gemeente moet maken. Op basis van de huidige steunpakketten die zijn verantwoord in de decembercirculaire 2020 en de maartbrief van het ministerie van BZK is af te leiden, dat in 2021 in ieder geval de volgende compensaties worden ontvangen:

	Mio Rijk	Zoetermeer
Decembercirculaire:		
Coronacompensatie		
- flankerend beleid SZW	180,0	1.260.000
Decentralisatie-uitkeringen:		
Verkiezingen	22,0	156.201
Cultuurgelden	149,7	957.139
versterking arbeidsmarktregio	48,5	941.115
Maartbrief		
Coronacompensatie:		
Afvalinzameling	28,0	
TONK	65,0	
Perspectief jeugd en jongeren (2020)	21,0	
Perspectief jeugd en jongeren (2021)	19,0	
Jongerenwerk	14,0	
Mentale ondersteuning	11,5	
Activiteiten en ontmoetingen	8,0	
Bestrijding eenzaamheid ouderen	36,5	
Extra begeleiding kwetsbare groepen	37,0	
	<u>240,0</u>	1.680.000
Decentralisatie-uitkering		
mutatie voorschoolse voorziening peuters	5,1	34.399
		<u>5.028.854</u>
Inkomstenderving (najaar)	250,0	
Specifieke uitkeringen:		
zwembaden en ijsbanen	100,0	
sportverenigingen	60,0	
Toezicht en handhaving	60,0	
TOZO		

De exacte bedragen worden bij de jaarrekening verantwoord. Dan blijkt in hoeverre de rijksvergoeding voldoende is voor de gemaakte kosten. Bij de Tussenberichten gaan we ervan uit dat de gemaakte kosten gedekt worden door de rijksvergoeding. Als er een afwijking is, wordt dit bij de jaarrekening verrekend met de gereserveerde middelen in de reserve vrij inzetbaar.

Bijlage 6. Overzicht financiële ontwikkelingen bestaand beleid, onvermijdelijke ontwikkelingen en beleidswijzigingen

* €1.000

Prog	Financiële ontwikkelingen bestaand beleid	Omschrijving	MJB 2022-2025				
			2021	2022	2023	2024	2025
		1 Reclame-inkomsten	-372				
		1 Accommoderen volumegroei klanten Participatiebudget	-147	-147	-147	-147	-147
		2 Jeugd, nadeel	-870	-580	-290		
		2 Mantelzorgwaardering	-80				
		2 Maatschappelijke begeleiding Vluchtelingenwerk	-273				
		2 GR Veilig Thuis	300	75	75	75	75
		2 Transformatie cliëntencontacttijd J&O producten	-76	-76			
		2 Wmo, huishoudelijke hulp	-700	-700	-700	-700	-700
		2 Wmo Woningaanpassingen	-126	-126	-126	-126	-126
		2 CAK, eigen bijdragen	447				
		3 Kostprijsverhogende BTW begraafplaatsen	-100	-100	-100	-100	-100
		3 Programma water (riolering)		-pm	-pm	-pm	-pm
		3 Programma water, dekking rioleringsheffing		+pm	+pm	+pm	+pm
		3 Nota kapitaalgoederen, groen		-300	-600	-700	-800
		3 Nota kapitaalgoederen, (beschoeiing en wegen)		-pm	-pm	-pm	-pm
		3 Verdere digitalisering	-100	-100	-100	-100	
		3 Gemeentelijke parkeervergunningen	-250	-120	-120	-120	-120
ovh		Gemeentelijke parkeervergunningen, dekking lagere kosten woon-werk	250				
		3 Inkomstenverhoging parkeereexploitatie	-700				
		3 Elektrische laadinfrastructuur	-81	-9	34	49	52
OAD		Parkeereexploitatie (COVID-19 compensatie lagere inkomsten)	700				
		4 Sportakkoord	-60	-60			
		4 Sportakkoord, dekking rijksvergoeding	60	60			
		2 Coronasteun instellingen	-22				
		4 Coronasteun instellingen	-175				
		7 Coronasteun instellingen	-45				
OAD		Coronasteun instellingen, compensatie rijksbijdrage	242				
		6 Extra kosten verkiezingen	-35	-45	-45	-45	-45
		6 Stadsgewest Haaglanden in liquidatie	120				
		7 Nathaliegang 79 en Petuniatuin 7	-19	-19			
		7 Morapad 7 & Carry van Bruggenhove 25	-32	-32			
		7 Verbinding OV-knooppunt	75	74	73	72	71
		7 Upgrade Stadshart	117				
		7 Bestuurlijke opdracht Bleizo-West	-153				
		7 Bestuurlijke opdracht Bleizo-West, dekking	153				
OAD		Maatschappelijke begeleiding Vluchtelingenwerk, DU Maatschappelijke begeleiding	273				
ovh		Lagere huuropbrengsten Bibliotheek Stadhuis		-130			
ovh		Kapitaallasten kantoorautomatisering		-94	-94	-94	-94
ovh		Kapitaallasten kantoorautomatisering, dekking ICT werkplek		53	53	53	53
		Totaal	-1.679	-2.376	-2.087	-1.883	-1.881

* €1.000

Onvermijdelijke ontwikkelingen		MJB 2022-2025				
Prog	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
1	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke kosten	-3.300				
1	ToZo regeling	-930				
1	Tozo regeling, rijksbijdrage	930				
1	Tozo uitvoeringskosten	-650				
1	Tozo uitvoeringskosten, rijksbijdrage	650				
1	Herorientatie ondernemers	-300				
1	Instrumenten intensivering schuldenaanpak	-78				
1	Volume groei klanten Participatiewet	-456				
1	DSW, JR2020	-90				
1	Aanpassing objectief verdeelmodel BUIG (loonkostensubsidie)		-750	-750	-750	-750
2	JGZ, nieuw convenant 2022-2023		-93	-93	-93	-93
2	Wmo indexering	-248	-248	-248	-248	-248
2	Jeugd, gecertificeerde instellingen		-284			
3	Basisregistratie Ondergronds (concern breed)	-50	-50	-50	-50	-50
3	AIZ, matrassen en oud papier	-125	-125	-125	-125	-125
3	Matrassen en oud papier, dekking afvalstoffenheffing		125	125	125	125
3	COVID-19 maatregelen	-80				
5	VRH, deelnemersresultaat 2020	310				
5	Vrijval voorziening OMS	193				
5	FLO brandweer	-504	-10			
6	Coronamaatregelen verkiezingen	-546				
OAD	Compensatie COVID-19 via gemeentefonds, verkiezingen	546				
6	Referendum afvalbeleid	-132	-198			
6	Omgevingswet	-210	-230	-130		
6	Wabo en Toezicht	150				
6	Inkomsten bouwleges	-600		1.100		
OAD	Stedin, dividend	200	-250	-250	-250	-250
OAD	Septembercirculaire, structureel effect	-200	-200	-200	-200	-200
OAD	Verlenging compensatie jeugd 2022		2.600			
OAD	Volume groei klanten Participatiewet	456				
OAD	Wmo indexering, dekking op stelpost OAD	248	248	248	248	248
OAD	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke kosten	3.300				
OAD	Herorientatie ondernemers	300				
OAD	Schuldenaanpak	78				
OAD	COVID-19 maatregelen, misgelopen inkomsten 2021, toeristenbelasting	-160				
OAD	COVID-19 maatregelen, misgelopen inkomsten 2021, toeristenbelasting	160				
OAD	COVID-19 maatregelen, misgelopen inkomsten 2021, precario	-50				
OAD	COVID-19 maatregelen, misgelopen inkomsten 2021, precario	50				
OAD	COVID-19 maatregelen	80				
OAD	Rentescenario				300	
OAD	Thuiswerkvoorzieningen	75				
ovh	Thuiswerkvoorzieningen	-75				
	Totaal	-1.058	535	-373	-1.043	-1.343

* €1.000

Beleidswijzigingen		MJB 2022-2025				
Progr	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Ovh	Uitgewerkt plan verbetermaatregelen raad- en commissiezaal	-100				
4	Realisatie sportzaal en ontmoetingsruimte IKC Touwladder			-155	-155	-155
	Huis van de wijk:					
2	Huis van de wijk Seghwaert (investering 651.000)			-16	-16	-16
2	Huis van de wijk Rokkeveen (openhouden bibliotheek)	-120				
2	Huis van de wijk Oosterheem (openhouden bibliotheek)		-127			
6	Uitvoeren wet Donorregistratie	-14	-28	-28	-28	-28
OAD	Uitvoeren wet Donorregistratie, compensatie via gemeentefonds	14	28	28	28	28
6	Implementatie nieuwe wetgeving eenmalig WMEBV en WOO		-96	-96		
OAD	Implementatie nieuwe wetgeving eenmalig WMEBV en WOO, comp. via GF		96	96		
6	Uitvoering nwe wetgeving WOO en WEMBV		-pm	-pm	-pm	-pm
OAD	Uivoering nwe wetgeving WOO en WEMBV, compensatie via gemeentefonds		pm	pm	pm	pm
7	Seniorenmakelaar (personeelskosten en knelpuntenpot)		-40	-40	-40	-40
7	Seniorenmakelaar binnen begroting		40	40	40	40
	Totaal	-220	-127	-171	-171	-171

Bijlage 7. Ontwikkelingen Financiële Verhoudingen

De afgelopen periode is er veel gebeurd rond de financiële verhoudingen tussen het rijk en gemeenten. Al enige jaren wordt er gesproken over de ongelijkheid tussen de rijksoverheid en de gemeentelijke overheid en hoe dat beter kan/moet. Daarbij is het van belang dat gemeenten voldoende middelen krijgen om hun huidige – én ook nieuwe taken uit te voeren. Op steeds meer onderwerpen staan de rijksoverheid en de gemeenten tegenover elkaar, terwijl aan de andere kant de noodzaak wordt gezien van het gezamenlijk optrekken bij de aanpak van verschillende maatschappelijke vraagstukken.

De VNG heeft een plan voorgesteld om uit deze situatie te komen. Daarnaast hebben de Raad voor het Openbaar Bestuur en de Raad van State onlangs een advies uitgebracht over de stand, ontwikkelingen en verbetermogelijkheden in de inrichting en toepassing van de financiële verhouding.

Naast de inrichting van de financiële verhouding speelt een aantal feitelijke vraagstukken, dat de financiën van de gemeenten sterk beïnvloedt. Belangrijkste hiervan zijn de compensatie van de kosten jeugdzorg, de kostenontwikkelingen in de Wet Maatschappelijke ondersteuning en de herverdeling van het gemeentefonds.

Het vervolg van deze bijlage licht de geschetste ontwikkelingen en de relatie met de gemeentebegroting toe.

Inzet kabinetsformatie VNG

De VNG richt zich op de volgende vier sporen voor de kabinetsformatie:

1. structurele financiën herstellen;
2. Wet decentraal bestuur;
3. aanbod aan het nieuwe kabinet;
4. focus op uitvoering.

De inzet van de VNG is om de eerste twee sporen te realiseren, voordat er met het kabinet wordt gesproken over waar gemeenten en rijk samen kunnen optrekken, zoals het Klimaatakkoord. Hieronder worden de sporen kort toegelicht.

Ad 1 Structurele financiën herstellen

Dit spoor bevat de volgende zaken.

Tekorten jeugdzorg

In december 2020 is op verzoek van het rijk en de VNG door het onderzoeksbureau AEF een [rapport](#) opgeleverd over de tekorten in de jeugdzorg. AEF concludeert, dat het tekort van de gemeenten in 2019 € 1,7 miljard is.

Het **nieuwe** kabinet moet een uitspraak doen over de wijze waarop er structurele compensatie voor de tekorten in de jeugdzorg mogelijk is. Bijvoorbeeld door een hogere rijksbijdrage aan gemeenten of door aanpassingen in de wet, zodat aanspraken op de Jeugdwet of beïnvloeding van kosten door gemeenten beter mogelijk wordt. Deze voorbeelden vragen ieder voor zich politieke weging en besluitvorming van het nieuwe kabinet.

Omdat structurele oplossingen nog op zich laten wachten en de invoering van besparingsmogelijkheden ook nog tijd vraagt, wil de VNG van het **huidige** (demissionaire) kabinet nog een toezegging voor de jaren 2021 en 2022, anders is het voor gemeenten niet goed mogelijk om een deugdelijke begroting 2022 op te stellen.

Aanzuigende werking Wmo abonnementstarief

Onder andere als gevolg van de invoering door het kabinet van een gemaximeerd abonnementstarief voor de Wmo zijn de aanvragen voor Wmo voorzieningen gestegen. Met name de vraag naar huishoudelijke hulp is fors toegenomen. In Zoetermeer is het aantal aanvragen zelfs veel hoger dan het landelijk gemiddelde. Het huidige kabinet is nog niet bereid de gemeenten financieel tegemoet te komen. Dit zal de VNG ook weer bij het volgende kabinet aankaarten.

Opschalingskorting

De financiële ruimte voor de gemeenten is de afgelopen jaren en ook nog de komende jaren (tot en met 2025) beperkt door de zogenaamde opschalingskorting. Het Gemeentefonds wordt in totaal € 975 mln. gekort (van 2021 tot en met 2025 gaat het om een bedrag van € 675 mln.). Deze onterechte korting zorgt er voor dat veel gemeenten moeten bezuinigen op voorzieningen. Daardoor is er ook geen ruimte voor nieuwe activiteiten, die maatschappelijk wel noodzakelijk zijn. Het rijk heeft de oploop van de korting voor de jaren 2020 en 2021 weliswaar bevroren, maar alleen voor die twee jaar en alleen voor de oploop.

Het verloop van de opschalingskorting ziet er als volgt uit:

Opschalingskorting	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
€ miljoenen per jaar	-60	-60	-60	-60	-60	-	-	-270	-130	-135	-140
€ miljoenen cumulatief	-60	-120	-180	-240	-300	-300	-300	-570	-700	-835	-975
€ Zoetermeer per jaar	-420.000	-420.000	-420.000	-420.000	-420.000	-	-	-1.890.000	-910.000	-945.000	-980.000
€ Zoetermeer cumulatief	-420.000	-840.000	-1.260.000	-1.680.000	-2.100.000	-2.100.000	-2.100.000	-3.990.000	-4.900.000	-5.845.000	-6.825.000

In de meerjarenbegroting is met deze korting al rekening gehouden.

Ad 2 Wet decentraal bestuur

Op verzoek van de VNG is een wetsvoorstel geschreven over in balans zijn met de uitvoering en de beschikbare financiële middelen. De autonomie van decentrale overheden blijft dan ook beter gewaarborgd. Hier is een wettelijke rol voor de minister van BZK nodig:

- de minister van BZK krijgt een rijksbrede verantwoordelijkheid voor de inrichting van het openbaar bestuur;
- de minister van BZK toetst nieuwe voorstellen van vakministers op evenwicht tussen taken, financiering en uitvoerbaarheid;
- bij verschil van inzicht komt er een vorm van onafhankelijk advies.

Dit betekent dus dat er bij de overgang van taken naar de gemeenten, voldoende middelen beschikbaar komen. Dit is nu al globaal geregeld in artikel 2 van de Financiële Verhoudingswet.

Ad 3 en 4 Overige sporen: aanbod kabinet en focus op uitvoering

Als er duidelijkheid is over de structurele compensatie van gemeenten en het kabinet het wetsvoorstel omarmt, dan wil de VNG nog graag overleggen over andere belangrijke onderwerpen, zoals de gevolgen van het Klimaatakkoord, de energietransitie, de invoering van de Omgevingswet en de vormgeving van een open overheid. Daarnaast spelen ook nog de discussies over de noodzakelijke aanpassing van de Participatiewet.

Rapport Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en advies Raad van State

De afgelopen maanden zijn er twee voor de gemeenten belangrijke rapporten verschenen, die de inzet van de VNG ondersteunen. In het rapport van het ROB '[Rust-Reinheid-Regelmaat](#)' wordt aangegeven, dat de bestuurlijk-financiële verhoudingen moeten worden verbeterd.

Om die verhoudingen weer in evenwicht te brengen, onderscheidt de Raad vier elementen:

1. Financiën: de financiën van decentrale overheden - met name gemeenten - dreigen te ontsporen. De financiële ruimte voor decentrale overheden om zelfstandig keuzes te maken staat onder druk door de toenemende last van uitvoering van rijksbeleid.
2. Bestuurlijke organisatie: wie doet wat? Er is een mismatch tussen opgaven, schaal en bevoegdheden. Gemeenten verliezen de controle op hun uitgaven als gevolg van toegenomen (verplichte) regionale samenwerking.
3. Instrumenten: er zijn decentraal onvoldoende instrumenten om grote meerjarige opgaven zoals klimaat en woningbouw te sturen en te bekostigen.
4. Instuties en cultuur: in de omgang tussen rijk en decentrale overheden kan en mag wrijving zijn. Zonder wrijving geen glans. Maar de geldende spelregels worden onvoldoende gevolgd. En dan zijn discussies niet meer productief.

In het [advies](#) van de Raad van State wordt aangegeven, dat de positie van de minister van Binnenlandse Zaken moet worden versterkt. De Afdeling advisering van de Raad van State heeft op verzoek van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) voorlichting gegeven over een aantal vragen die gaan over de interbestuurlijke verhoudingen, met het oog op de komende kabinetsformatie.

Herverdeling Gemeentefonds (GF)

Al lange tijd wordt er gesproken over de aanpassing van de verdeling van de middelen in het Gemeentefonds. Bij de decentralisaties in het Sociaal Domein in 2015 is al aangegeven dat de verdeling niet helemaal juist is, maar op dat moment het best mogelijke.

Na drie jaar ervaring met de uitvoering van het Sociaal Domein *zou opnieuw naar de verdeling worden gekeken*. Drie jaar was niet haalbaar, omdat er voor een goede verdeling representatieve data beschikbaar moeten zijn. Daarom is ervoor gekozen de jaarrekeningcijfers van 2017 te gebruiken en deze zijn in de loop van 2019 beschikbaar.

Het is nu 2021 en er is nog geen nieuwe verdeling. De beheerders van het Gemeentefonds vinden de gevolgen voor sommige gemeenten nog te groot.

Zoals bij iedere herverdeling van gelden van het Gemeentefonds neemt het herijken veel doorlooptijd voor onderzoek, beoordeling en vervolgens politieke besluitvorming. En dat is deze keer niet anders. Sterker, het vraagstuk is ingewikkelder dan voorheen als gevolg van de kosten van sociaal domein in het Gemeentefonds. Ingewikkelder vanwege de scheve opbrengst die gemeenten (kunnen) realiseren uit eigen middelen, waardoor een gelijkwaardig voorzieningenniveau per gemeente moeilijk is te realiseren. Veel gemeenten zien wel de aanleiding en zelfs noodzaak tot een herijking maar tegelijkertijd leiden de financiële gevolgen van de herijking in combinatie met de onvoldoende compensatie van de jeugdzorg tot een extra bestuurlijke dynamiek: 'de totale koek moet groter'.

De nieuwe verdeling wordt op zijn vroegst ingevoerd per 1 januari 2023. Er is inmiddels vastgesteld dat een nieuw kabinet zal besluiten.

Eind 2020 zijn de onderzoeksrapporten van CEBEON en AEF opgeleverd over een nieuwe verdeling van de middelen in het Gemeentefonds. Uitgangspunt bij de onderzoeken was om de objectieve verdeling te baseren op minder verdeelmaatstaven (inwoners, woningen, oppervlakte van een gemeente etc.). Daarnaast moet het verdeelmodel voldoen aan de Financiële verhoudingswet, waarin onder andere is opgenomen, dat de verdeling globaal moet zijn en niet (direct) beïnvloedbaar mag zijn door een gemeente.

In februari 2021 hebben de beheerders van het Gemeentefonds (de minister van Binnenlandse Zaken en de staatssecretaris van Financiën) het nieuwe verdeelmodel voor advies aan het ROB gezonden. Met het openbaar maken van het nieuwe model zijn ook de voorlopige gevolgen per gemeente zichtbaar. Op basis van het model ontvangt de gemeente Zoetermeer iets meer uit het Gemeentefonds dan via de oude verdeling. Deze uitkomst kan nog wijziging als gevolg van de actualisatie van de maatstaven en aanpassingen naar aanleiding van het advies van de ROB.

Naar verwachting worden in juni 2021 de VNG en daarmee alle gemeenten geconsulteerd om hun zienswijze op het verdeelmodel te geven. Bij deze consultatie komen nieuwere cijfers beschikbaar als gevolg van de actualisatie en het advies van het ROB. Na de consultatie neemt uiteindelijk een nieuw kabinet een besluit. De effecten daarvan komen tot uitdrukking in de meicirculaire van 2022.

Bijlage 8. Reserve Enecomiddelen en reserve vrij inzetbaar

Over het verloop van de Reserve Enecogelden is bij meerdere gelegenheden aan de raad gerapporteerd. In deze bijlage is dit – op hoofdlijn – in onderstaande tabel 1 weergegeven naar drie peilmomenten: de Programmabegroting 2021-2024, de jaarrekening 2020 en de Perspectiefnota 2022. In tabel 2 wordt daarna het verband gelegd met de mutaties in de reserve vrij inzetbaar (tabel 3.7 in hoofdstuk 3).

Stand Reserve Enecomiddelen

Tabel 1

* € 1.000

Stand en verwachting Reserve Enecomiddelen en reserve vrij inzetbaar		
	peilmoment	
	PB20/21-24	Jaarrek 20 PN 2022
1 Besluitvorming en verantwoording 2020		
a aanvullen weerstandscapaciteit	-10.500	-10.500
b risico kosten corona compensatie rijk	-5.000	-5.000
c gemeentelijk beleid corona 2020	-5.000	-262
d verwacht begrotingstekort 20/22 (incl meicirculaire)	-6.200	-
e beroep op Enecomiddelen PN 2021	-26.700	-15.762
f Enecomiddelen	95.200	95.200
g restant in Reserve Enecogelden	68.500	79.438
h raadsvoorstel SSVOZ	-7.565	
i amendement	7.565	
	68.500	
2 Reserve Enecomiddelen 1/1/2021		79.438
3 Voorstellen PN 2022 - juni 2021		
a gemeentelijk beleid corona 2021		-4.738
b buffer vrij inzetbaar begrotingstekort 21/22		-6.400
		68.300
c aanvullen vrij inzetbaar SSVOZ		-7.565
d Restant in Reserve Enecogelden		60.735

Toelichting

In de Programmabegroting 2021 is vermeld dat uit de verkoopopbrengst van de Eneco aandelen van € 95,2 mln. (1h) een beroep was voorzien van € 26,7 mln. (1e). De samenstelling van dat bedrag is in de tabel aangegeven in de regels 1a-d. Per saldo resteerde een nog te bestemmen bedrag in de reserve van € 68,5 mln.

In het door het college gepresenteerde raadsvoorstel SSVOZ is voorgesteld de kosten daarvan (€ 7,565 mln.) te dekken door een beroep op de reserve Enecogelden. Bij amendement heeft de raad besloten voor de dekking van genoemd bedrag een beroep te doen op de reserve vrij inzetbaar. Op die manier bleef binnen de Reserve Enecogelden een bedrag beschikbaar van € 68,5 mln.

In de Jaarrekening 2020 is het feitelijk beroep op de reserve Enecogelden verantwoord. De aanvulling van de weerstandscapaciteit van € 10,5 mln. (1a) en het bedrag voor het risico van onvoldoende compensatie vanuit het rijk voor extra kosten corona van € 5 mln. (1b) zijn ten laste van de Reserve Enecogelden gestort in de reserve vrij inzetbaar.

Van het geraamde beroep op de Reserve Enecogelden van € 5 mln. voor gemeentelijk beleid in kader van coronamaatregelen is in 2020 € 262.000 feitelijk ten laste van de reserve gebracht. Het restant van € 4,738 mln. bleef op peildatum jaarrekening in de Reserve Enecogelden achter.

Op het geraamde bedrag van € 6,2 mln. (1d) voor het verwachte negatieve rekeningresultaat 2020 is in 2020 geen beroep gedaan: het feitelijk rekeningresultaat 2020 was niet negatief. Op de peildatum jaarrekening 2020 was het saldo van de Reserve Enecogelden € 79,438 mln.

In de Perspectiefnota 2022 is de reservestand per 31 december 2020 het vertrekpunt.

Voor de kosten van het gemeentelijk beleid corona wordt voorgesteld het nog niet benutte bedrag van het aanvankelijk bedrag van € 5 mln. (1c) voor 2021 beschikbaar te houden: € 3a: € 4,738 mln.

In deze perspectiefnota is aangegeven dat het verwachte begrotingstekort 2021 € 4,909 mln. is en voor het jaar 2022 € 6,836 mln. Deze tekorten moeten in de reserve vrij inzetbaar worden opgevangen. Hiervoor is een bijdrage aan de reserve vrij inzetbaar noodzakelijk van enerzijds € 6,4 mln. (3b) en anderzijds is het noodzakelijk om de kosten van SSVOZ van € 7,565 mln. (3c) aan de reserve vrij inzetbaar te compenseren. Het verband met de reserve vrij inzetbaar komt tot uitdrukking in tabel 3.7 in hoofdstuk 3.

Met de uitgevoerde en voorgestelde mutaties op de Reserve Enecogelden resteert nog te bestemmen € 60.735 mln. Dit bedrag is ook opgenomen in het raadsvoorstel 'Afwegingskader Investeringsfonds op basis van Enecomiddelen (0637694755)'.

Verloop reserve vrij inzetbaar

Tabel 3.7 in hoofdstuk 3 geeft het verloop en de stand van de reserve vrij inzetbaar weer. Deze reserve moet toereikend zijn om de financiële gevolgen van risico's en de verwachte begrotingssaldi over het lopend en eerstvolgend begrotingsjaar te dekken. Als de stand van deze reserve (de weerstandscapaciteit) niet toereikend is, dan moet de reserve (in de praktijk het laatste jaar van de meerjarenbegroting) worden aangevuld tot een factor weerstandsvermogen van 1.

In onderstaande tabel 2 zijn op hoofdlijn de belangrijkste mutaties van een (gewijzigd) beroep op de reserve vrij inzetbaar ten opzichte van de situatie bij de Programmabegroting 2021 opgenomen.

Tabel 2

Verklaring mutaties reserve vrij inzetbaar		* € 1.000
1 Hoger beroep dan voorzien in PB 2021-24		
a te dekken tekort 2021	-4.004	
b te dekken tekort 2022	-6.836	
c storting in reserve kap.lasten duurzaamh	-1.274	
d claim op reserve vanwege toename risico's	-1.188	
e claim voor dekking kosten SSVOZ	-7.565	
		-20.867
2 Dekking in vrij inzetbaar		
a verbetering rekeningresultaat 2020 tov TB2 2020	12.990	
b budgetoverheveling/resultaatbestemming	-7.309	
c lagere kosten corona dan eerder geraamd	1.456	
		7.137
		-13.730
3 Voorstellen PN 2022		
a kosten SSVOZ tlv reserve Enecogelden	7.565	
b aanvullen weerstandscapaciteit tlv Eneco	6.400	
		13.965
overige verschillen		235

Toelichting

Onder 1a/b is het verwachte begrotingstekort 2021 en 2022 opgenomen waarvoor een (hoger/nieuw) beroep op vrij inzetbaar wordt gedaan. Het onder 1c opgenomen beroep van € 1,274 mln. betreft een raadsbesluit om de kosten van duurzaamheid Palenstein een beroep te doen op vrij inzetbaar. Het onder 1d genoemde bedrag van € 1,188 mln. houdt verband met de toename van risico's (peildatum jaarrekening 2020). Het bedrag onder 1e betreft het raadsbesluit over SSVVOZ.

Onder ad 2 zijn de posten opgenomen waarvoor een lager beroep op vrij inzetbaar is gedaan. Post 2a betreft het niet aanspreken van vrij inzetbaar voor het verwachte rekeningresultaat 2020. Onder 2b is het bedrag van de budgetoverhevelingen/resultaatbestemmingen opgenomen die samenhangen met het rekeningresultaat. Post 2c betreft de reservering voor meerkosten corona van € 5 mln. dat in 2020 is gestort (zie tabel Enecogelden onder post 1b). Op het bedrag van € 5 mln. is in 2020 nog geen beroep gedaan en in 2021 stelt het college voor naar aanleiding van een gunstiger rekeningresultaat, een bedrag van € 3,544 mln. beschikbaar te houden voor de meeruitgaven COVID-19 in 2021. Per saldo blijft er dan € 1,456 mln. achter in de reserve vrij inzetbaar.

Onder ad 3 zijn de voorstellen in de Perspectiefnota 2022 tot aanvulling van de reserve vrij inzetbaar opgenomen. Die voorstellen corresponderen met de regels 3b en 3c in de tabel over de Enecogelden.

Bijlage 9. Onderwerpen Coalitieakkoord 2018

Peildatum mei 2018: exclusief begrotingswijzigingen nadien.

Tijdelijke budgetten (t) zijn vanaf 2023 niet begroot

Overzicht beleidsintensiveringen	*€ 1.000				tijdelijk/ structureel
	Onderwerp	Financiële gevolgen			
	2019	2020	2021	2022	
Beleidsintensiveringen coalitieakkoord naar thema					
Thema wijkgericht werken					
Wijkregie	129	387	387	387	t
Wijkverkeerswerkgroep	25	25	25	25	t
Startbudget wijkgericht werken	350	350			t
Thema openbare orde en veiligheid					
Team handhaving en juridische achtervang	268	416	416	416	t
Voorkomen ondermijning	97	97	97	97	t
Discriminatie, diversiteit, inclusief	25	25	25	25	t
Thema sociaal domein					
Integratie, taalonderwijs en participatie vergunninghouders	500	500			t
Mantelzorgwaardering	100	100	100	100	t
Sociale eetgelegenheden	160	160	160	160	t
Schuldhelpverlening	161	161	161	161	t
Uitvoeringskosten Sociaal Domein	1.086	1.024	1.024	1.024	t
Sociale activering/arbeidsparticipatie	260	260			t
Zoetermeer, Open Stad	123	123	119		t
Jongerenwerk	200	200	200	200	t
Verbind jongeren aan de stad	25	25	25	25	t
Thema groen en onderhoud					
Programma duurzaam&groen biodiversiteit	650	750	750	750	t
Kwaliteitsverbetering Openbare Ruimte	1.000	1.000	1.000	1.000	t
Thema energietransitie en duurzaamheid					
Masterplan gasvrije, energieneutrale schoolgebouwen		100	150	200	s
Programma duurzaam&groen Energietransitie	500	500	500	500	t
Luchtkwaliteit	25	25	25	25	t
Thema onderwijs en economie					
Versterking hoger onderwijs, kenniseco, arbeidsmarkt	205	295	295	295	t
Nieuwe initiatieven	250				t
Uitvoeringsbudget Economische Zaken	110	110	110	110	t
Afstemming binnen MRDH (economie)	97	97	97	97	t
Dorpstraat	134				t
Thema mobiliteit					
Afstemming binnen MRDH (verkeer)	97	97	97	97	t
Thema Vrije tijd					
Zwembad			625	1.250	s
Nationaal video gamemuseum	200				t
Bruisbudget evenementen en citymarketing	350	350	350	350	t
Cultuurpodium Boerderij		517	517	517	s
Thema bestuur en ondersteuning					
Bedrijfsvoering F&C (fiscaliteit, control/audit)	133	133	133	133	t
Uitbreiding college (inclusief ondersteuning)	250	250	250	125	t
Onderzoek doorlichting organisatie	100	100			t
Totaal directe kosten					
	7.610	8.177	7.638	8.069	
Kosten overhead					
	714	766	766	740	t
Totaal directe en overhead kosten					
	8.324	8.943	8.404	8.809	
Totaal bedragen afgerond in coalitieakkoord					
	8.300	8.950	8.400	8.800	